

INHOUD TOELICHTING

	Blz.:
1. INLEIDING	6
1.1. Aanleiding	6
1.2. Doel en functie van het plan	6
2. PLANGEBIED	8
2.2. Ligging	8
3. BELEIDSKADERS ANDERE OVERHEDEN	9
3.1. Europese regelgeving	9
3.2. Rijksbeleid	11
3.3. Provinciaal beleid	25
4. OPZET VAN HET PLAN	30
4.1. Indeling	30
4.2. Voorschriften, toelichting en plankaart	30
5. BESTEMMINGEN	32
6. LANDBOUW EN WONEN IN HET LANDELIJK GEBIED	33
6.1. Inventarisatie	33
6.2. Nieuwe vestiging en hervestiging	33
6.3. Neventak naast de normale bedrijfsvoering	34
6.4. Kassen en glastuinbouw	36
6.5. Wonen	36
7. VRIJKOMENDE BEBOUWING EN NIET-AGRARISCHE ACTIVITEITEN	39
8. LANDINRICHTING	41
9. NATUUR, NATUURWETENSCHAPPELIJK, LANDSCHAPPELIJK, ARCHEOLOGISCH EN CULTUURHISTORISCH WAARDEVOL GEBIED	55
10. MILIEU-ASPECTEN	72
11. WATER	76
12. VERKEER, VERVOER EN TELECOMMUNICATIE	80
13. FLORA EN FAUNA	82
14. HANDHAVING	84
15. TOELICHTING OP DE VOORSCHRIFTEN	85
11.1. Inleidende bepalingen	85
11.2. Algemene bepalingen	85
11.3. Bestemmingsbepalingen	86

TOELICHTING

1. INLEIDING

1.1. Aanleiding.

Vanuit het bestuur van de provincie Noord-Holland is al geruime tijd aangedrongen op herziening en actualisering van de bestemmingsplannen voor het landelijk gebied.

Begin jaren negentig van de vorige eeuw stelde de gemeente Wognum zich nog als doel om in ieder geval voor het laatste deel van de gemeente waar nog een uitbreidingsplan-in-hoofdzaak van kracht was een nieuw bestemmingsplan te maken dat gebaseerd was op de Wet op de Ruimtelijke Ordening. Dat was voor het gebied ten zuiden van de Zwaagdijk. De langdurige onzekerheid over het juiste tracé van de Westfrisiaweg (N302) was daarvan de oorzaak. Dat heeft geresulteerd in het bestemmingsplan "Zwaagdijk-Zuid 1995".

Aan dit bestemmingsplan werd door Gedeputeerde Staten van Noord-Holland evenwel gedeeltelijk goedkeuring onthouden omdat de daarin opgenomen mogelijkheden voor kassenbouw te ruim waren ten opzichte van het inmiddels in 1994 door provinciale staten van Noord-Holland vastgestelde Streekplan Noord-Holland-Noord. Daarbij werd tevens beslist dat herziening van het bestemmingsplan (artikel 30, lid 1 van de Wet op de Ruimtelijke Ordening) noodzakelijk werd geacht binnen een jaar.

Aangezien de problematiek van de kassenbouw ook geldt voor alle andere bestemmingsplannen voor het landelijk gebied, deze bestemmingsplannen voor een groot deel nog dateerden uit de jaren zeventig van de vorige eeuw en door de gemeentelijke herindeling van 1979 eigenlijk een lappendeken vormden, is in 1997 besloten om niet alleen het bestemmingsplan "Zwaagdijk-Zuid 1995" te herzien, maar om alle bestemmingsplannen voor het landelijk gebied te herzien en te vervangen door één bestemmingsplan voor het hele landelijk gebied van de gemeente.

1.2. Doel en functie van het plan.

In algemene zin kan een bestemmingsplan functioneren als ontwikkelingsinstrument (bijvoorbeeld voor planmatige woningbouw of een bedrijventerrein op gronden die daarvoor een andere bestemming - veelal agrarisch - hadden) of als beheersinstrument. Met dat laatste kunnen ongewenste ontwikkelingen worden tegengehouden en kan de gemeente handhavend optreden. De voornaamste functie van dit bestemmingsplan is om te kunnen dienen als beheersinstrument.

Daarnaast wordt van deze gelegenheid uiteraard gebruik gemaakt om in het bestemmingsplan een aantal aspecten te verwerken waarop in de loop der jaren beleid is ontwikkeld, zoals:

- het beleid voor niet-agrarische activiteiten in het landelijk gebied;
- het beleid voor voormalige agrarische bedrijfsgebouwen;
- het beleid voor de uitoefening van aan huis gebonden beroepen;
- het beleid voor de bouw van bijgebouwen en aanbouwen;
- het beleid voor cultuurhistorische, natuur- en andere waarden in het landinrichtingsgebied "De Gouw";

- het beleid voor behoud en bescherming van het oude veenriviertje de Kromme Leek.

In de toelichting op de voorschriften zal nader worden ingegaan op deze beleidsaspecten. Daarnaast bestaat nog het voornemen om beleid te ontwikkelen voor o.a.:

- het behoud van stolpboerderijen;
- windenergie.

Het gemeentebestuur wil echter de voortgang van de totstandkoming van dit nieuwe bestemmingsplan niet laten afhangen van allerlei nieuwe ontwikkelingen en van nog te maken beleid. Voor zover nodig zal het plan daarmee te zijner tijd worden aangevuld.

Zoals vermeld bij 1.1. zal het nieuwe bestemmingsplan in de plaats treden van (delen van) een aantal andere bestemmingsplannen. Dat zijn de volgende:

- Uitbreidingsplan-in-hoofdzaken van de voormalige gemeente Wognum, vastgesteld door de gemeenteraad op 28 mei 1954 en goedgekeurd door Gedeputeerde Staten van Noord-Holland op 24 november 1954, nr. 278 (o.a. door onthouding van goedkeuring is dit oude plan nog op een paar plekjes van kracht);
- de bestemmingsplannen "Buitengebied" van de voormalige gemeenten Sijbekarspel en Midwoud, vastgesteld door de raden van die gemeenten op resp. 28 juli 1977 en 29 augustus 1977, gedeeltelijk goedgekeurd door Gedeputeerde Staten van Noord-Holland bij besluiten van resp. 12 december 1978, nr. 172 en 19 december 1978, nr. 226, en voorts gedeeltelijk goedkeuring onthouden door de Kroon bij besluit van 15 december 1982, nr. 24;
- het bestemmingsplan "Landelijk Gebied 1978" van de voormalige gemeente Wognum, vastgesteld door de gemeenteraad op 28 december 1978, goedgekeurd door Gedeputeerde Staten van Noord-Holland op 5 augustus 1980, nr. 77;
- het bestemmingsplan "Landelijk Gebied van de voormalige gemeente Berkhout, vastgesteld door de gemeenteraad op 7 december 1978 en gedeeltelijk goedgekeurd door Gedeputeerde Staten van Noord-Holland op 22 januari 1980, nr. 243;
- het bestemmingsplan "Risdam-Noord" van de voormalige gemeente Zwaag, vastgesteld door de raad op 20 september 1973, goedgekeurd door Gedeputeerde Staten van Noord-Holland op 2 mei 1974, nr. 129;
- het bestemmingsplan "Landelijk Gebied Nibbixwoud e.o.", vastgesteld door de raad van de gemeente Wognum op 27 april 1987, goedgekeurd door Gedeputeerde Staten van Noord-Holland op 15 december 1987, nr. 333;
- het bestemmingsplan "Westfrisiaweg 1982", vastgesteld door de raad van de gemeente Wognum op 26 november 1984, goedgekeurd door Gedeputeerde Staten van Noord-Holland op 29 april 1986, nr. 24;
- het bestemmingsplan "Zwaagdijk-Zuid 1995", vastgesteld door de raad van de gemeente Wognum op 15 april 1996 en gedeeltelijk goedgekeurd door Gedeputeerde Staten van Noord-Holland op 28 november 1996, nr. 96-711553;
- het bestemmingsplan "Dorpsstraat 104 Nibbixwoud", vastgesteld door de raad van de gemeente Wognum op 27 januari 1997 en goedgekeurd door Gedeputeerde Staten van Noord-Holland op 2 april 1997, nr. 97710717.

2. PLANGEBIED

2. Ligging.

Het plangebied omvat de gehele gemeente Wognum met uitzondering van globaal de dorpskernen Wognum, Nibbixwoud en Balkweitthoek en de bedrijventerreinen ten oosten van de rijksweg A7.

Ter toelichting wordt hier ook nog vermeld dat er al rekening is gehouden met de toekomstige uitbreiding van de woonbebouwing van de dorpskern Wognum ten zuiden van het plan "De Kreeklanden 1995" (in de wandelgangen Kreeklanden I genoemd). Aldaar moet namelijk nog het plan Kreeklanden II komen. Verdere uitbreiding van de woonbebouwing in zuidelijke richting is voor de toekomst uitgesloten. Op de plankaart is hiervoor al een soort bufferzone opgenomen, ietsje noord en verder ten westen van de woning Oude Gouw 42, in de vorm van een watergang en openbare groenvoorziening.

De gemeente Wognum zelf grenst globaal aan de zuidkant aan de gemeente Hoorn, aan de oostkant aan de gemeenten Wervershoof en Noorder-Koggenland, aan de noordkant aan de gemeente Noorder-Koggenland en aan de westkant aan de gemeenten Opmeer en Wester-Koggenland.

(In het jaar 2000 is in de regio West-Friesland een proces op gang gekomen dat zou moeten leiden tot de vorming van grotere gemeenten: 4 of 5 in plaats van 13. In dat kader zou ook een gebied ter grootte van ca. 100 ha aan de zuidkant van de Zwaagdijk overgaan naar het grondgebied van de gemeente Hoorn, dat dan eventueel zou kunnen voorzien in de behoefte aan bedrijventerrein. De afloop van het ingezette proces is onzeker. Voorlopig wordt het plan daarom opgesteld alsof deze ontwikkeling er niet is. Latere bestemmingsplannen kunnen dan een deel van het plangebied overlappen, waarmee voor die delen dit bestemmingsplan zijn geldigheid automatisch zal verliezen.)

3. BELEIDSKADERS ANDERE OVERHEDEN

Bij het maken van een bestemmingsplan wordt uitgegaan van beleidskaders op Europees, nationaal, provinciaal en gemeentelijk niveau. In dit hoofdstuk worden de belangrijkste nota's en plannen genoemd, die ruimtelijke gevolgen voor het landelijk gebied van de gemeente Wognum met zich mee (kunnen) brengen.

3.1. Europese regelgeving

A. De Europese Vogelrichtlijn.

Krachtens deze richtlijn van 1979 (laatstelijk gewijzigd in 1997) dienen de lidstaten (waaronder Nederland) maatregelen te nemen voor de instandhouding van populaties van in het wild levende vogelsoorten, genoemd zijn in de bijlage van de richtlijn. Op 28 januari 2000 is de Ministerraad akkoord gegaan met de aanwijzing van een groot aantal speciale beschermingszones. Dit is gebeurd na een uitgebreide inspraakprocedure waarbij meer dan 5000 binnengekomen reacties zijn verwerkt. Aan de keuze voor de gebieden heeft o.m. ten grondslag gelegen het rapport "Belangrijke vogelgebieden in Nederland, 1993-97" van SOVON vogelonderzoek Nederland (in opdracht van het Ministerie van Landbouw, Natuurbeheer en Visserij). Criteria voor de aanwijzing zijn:

- a. Het moet gaan om de naar aantal en oppervlakte meest geschikte gebieden met de (gemiddeld) hoogste aantallen. Daarbij is als getalsmatige ondergrens gehanteerd: bij broedvogels 1 % van de Nederlandse broedpopulatie en voor trekkende watervogels 0,1% van de biogeografische populatie.
 - b. Voor een aantal trekkende watervogels wordt ook het halen van de 1%-drempel beschouwd als een reden van gebiedskwalificatie. Het betreft dan (tevens) watergebieden van internationale betekenis (wetlands);
 - c. Voor terrestrische (d.w.z. voornamelijk uit land bestaande) gebieden geldt nog de voorwaarde dat die alleen worden geselecteerd wanneer aldaar tenminste 100 ha aaneengesloten gebied een natuurstatus heeft. Hiermee wordt bijvoorbeeld voorkomen dat agrarische gebieden waar door het beschikbare voedselaanbod bepaalde ganzensoorten en andere watervogels foerageren, tot voor aanwijzing geselecteerde gebieden behoren.
- Dergelijke terreintypen vervullen een beperkte ecologische functie als broedplaats of vogelgebied waardoor slechts wordt voldaan aan één eis die de betrokken vogels stellen aan hun leefomgeving. Deze gebieden worden daarom niet beschouwd als "meest geschikt". Verder zijn voedselgebieden voor watervogels in het agrarische gebied ruim voor handen waardoor de beschermingsbehoefte ervan in het kader van de Richtlijn beperkt is.

B. De Habitatrichtlijn.

De in 1992 vastgestelde Habitatrichtlijn houdt de verplichting in om habitats en soorten die voor de Europese Unie van belang zijn te beschermen.

Iedere lidstaat moet op zijn grondgebied de gebieden die voor het behoud van de onder de richtlijn vallende habitats en soorten het belangrijkste zijn identificeren en vervolgens aanwijzen als Speciale Beschermingszones. Met betrekking tot deze zones worden dan juridische of contractuele maatregelen genomen of worden eventueel beheersplannen opgesteld. Doel hiervan is deze zones op langere termijn te

behouden, waarbij menselijke activiteiten geïntegreerd worden vanuit een optiek van duurzame ontwikkeling.

Al deze door de lidstaten aangewezen Speciale Beschermingszones vormen samen het Europese netwerk van beschermde gebieden: "NATURA 2000". Ook alle Speciale Beschermingszones van de Vogelrichtlijn behoren tot dit netwerk.

De rechtsgevolgen die voortvloeien uit de Habitatrichtlijn betreffen naast het aanwijzen van speciale Beschermingszones, ook de verplichting om passende maatregelen te nemen om de kwaliteit van de leefgebieden van beschermde soorten niet te laten verslechteren. Verder mogen er geen storende factoren in gebieden optreden die negatieve gevolgen hebben voor het bestaan van de soorten, die door de Habitatrichtlijn beschermd worden. Nieuwe plannen of projecten in en in de nabijheid van Speciale Beschermingszones worden conform de richtlijn getoetst.

In de gemeente Wognum komen geen gebieden voor die zijn aangewezen als speciale beschermingszone ingevolge de Vogelrichtlijn of de Habitatrichtlijn. Het dichtstbijzijnde gebied dat onder de Vogelrichtlijn valt, is het Markermeer (en meer precies: Het Hoornse Hop, als deel daarvan), gelegen op ca. 3,5 km ten zuiden van de gemeente Wognum.

Wel komen in de gemeente Wognum een aantal soorten voor waarop de Habitatrichtlijn van toepassing is, en tevens een aantal waarop de zogenaamde "Rode Lijsten" van toepassing zijn. Hierop wordt nader ingegaan in hoofdstuk 13 (Flora en Fauna).

C. Kaderverordening Plattelandsvernieuwing (POP, 1999).

In Agenda 2000, het programma van de Europese Unie voor toekomstig beleid en financiering, maakt de EU duidelijk dat zij de landbouw met haar middelen anders wil sturen. De landbouw moet zich de komende jaren aanpassen aan verschillende veranderingen. Daarnaast vervult het platteland in de toekomst belangrijke functies op het gebied van milieu en recreatie; hier liggen kansen en uitdagingen. Om die kansen optimaal te benutten, is in Agenda 2000 voor de periode 2000-2006 het bestaande plattelandsbeleid aangepast en vereenvoudigd. Een aantal bestaande steunmaatregelen is geïntegreerd in de *Kaderverordening Plattelandsontwikkeling* (Verordening EG nr. 1257/1999 van de Raad, d.d. 17 mei 1999). De Kaderverordening heeft betrekking op de ontwikkeling van het platteland. Een aantal van deze steunmaatregelen is bovendien niet langer beperkt tot de "Doelstelling 5b-gebieden" (Structuurfondsen), maar kan voor heel Nederland (lees: Noord-Holland) benut worden.

De Kaderverordening (POP) zorgt ervoor dat het plattelandsbeleid van Nederland een extra stimulans ondervindt. Er komt aanvullend op het nationale en provinciale budget gemiddeld ca. 59 miljoen euro per jaar beschikbaar om de doelstellingen te verwezenlijken. Voor (brede) plattelandsontwikkeling is dat een grote steun in de rug, die nog niet eerder in deze omvang voor het platteland vanuit Brussel beschikbaar kwam.

In alle gevallen gaat het hier om co-financieringsbronnen (tot 50% van de totale kosten) met plattelandsontwikkeling als doel.

3.2. Rijksbeleid

De hoofdlijnen van het nationaal ruimtelijk beleid zijn samengevat in de *Vierde nota over de ruimtelijke ordening Extra* (vastgesteld in 1993 en geactualiseerd in oktober 1999). Ten aanzien van de structuurschema's en andere sectornota's fungeert deze planologische kernbeslissing wat betreft de ruimtelijke aspecten als "parapluplan". In de VINEX worden vier zogenaamde koersen onderscheiden, die de gewenste ontwikkeling van het landelijk gebied weergeven. Wognum behoort in principe tot de gebieden met een gele koers. Dit geldt ook voor de andere gemeenten in West-Friesland en het overgrote deel van de Kop van Noord-Holland. Het ruimtelijk beleid met betrekking tot gebieden met een gele koers is primair gericht op het bieden van goede ontwikkelingsmogelijkheden voor de landbouw. Hier wordt ruimte gegeven aan geconcentreerde (glas)tuinbouw, boomkwekerij, bloembollenteelt en intensieve veehouderij in regionale complexen. Deze geconcentreerde landbouw zou gecombineerd moeten worden met stedelijke bedrijvigheid (laboratoria, mestverwerkingsfabrieken, veilingen, opslag- en overslagbedrijven etc.). In deze bedrijvenparken kunnen ook andere functies zoals toerisme, gericht op technologische/wetenschappelijke aspecten. Ook een combinatie met energiewinning is mogelijk (bijv. windturbines).

Om deze gewenste ontwikkeling te realiseren, dient de agrarische bebouwing zoveel mogelijk geconcentreerd en aansluitend op de stedelijke bebouwing en/of infrastructuur te worden gesitueerd. Andere functies zoals natuur, recreatie en energievoorziening kunnen in de gele koersgebieden tot ontwikkeling worden gebracht wanneer zij in duidelijk begrensde eenheden worden gesitueerd zodat ze ecologisch beheersbaar en te handhaven zijn, en de gewenste ontplooiingsmogelijkheden van de agrarische complexen niet in de weg staan.

Het beleid voor grond en water is erop gericht de technologisch-hydrologische productievoorwaarden voor deze agrarische productierichtingen te optimaliseren. Voor het milieu moet in deze gebieden de algemene milieukwaliteit worden gerealiseerd en gehandhaafd. Er zullen meer gesloten bedrijfssystemen moeten worden ontwikkeld, zodat bodem, lucht en water zo min mogelijk rechtstreeks worden belast. Rest- en afvalstoffen worden afgevoerd, hergebruikt of vernietigd. Ten behoeve van de ecologische en recreatief-toeristische hoofdstructuur kunnen in gele koersgebieden enkele doorgaande routes in stand worden gehouden of ontwikkeld.

Het *Structuurschema Groene Ruimte (1993)* bevat ruimtelijke beleidsuitspraken voor land- en tuinbouw, natuur, landschap en cultuurhistorie, openluchtrecreatie, toerisme, bosbouw en visserij en een samenhangend pakket van maatregelen voor de uitvoering van dit beleid. Het SGR is afgestemd op (het koersenbeleid van) de VINEX.

Het *Nationaal Milieubeleidsplan 3 (NMP 3)* uit 1997 bevat het milieubeleid voor de korte termijn, met een doorkijk tot 2010. Voor het milieubeheer wordt gestreefd naar een duurzame ontwikkeling. Brongerichte maatregelen (onderscheiden in emissiegerichte, volumegerichte en structuurgerichte maatregelen) hebben de voorkeur boven effectgerichte maatregelen. In het NMP wordt aangegeven wat van de doelgroepen landbouw, verkeer en vervoer, industrie, milieubedrijven en maatschappelijke en milieuorganisaties wordt verwacht om aan het milieubeheer bij te dragen. Het milieubeleid in de landbouw krijgt onder meer vorm in overleg en afspraken tussen overheid, landbouworganisaties en de overige bedrijven in de keten. Gesteld wordt dat onder invloed van het landbouwmilieubeleid en de toenemende vraag uit de markt de landbouw een steeds duurzamer karakter zal krijgen.

Het streefbeeld van de *Vierde Nota Waterhuishouding (1998)* is een veilig en goed bewoonbaar land met gezonde en duurzame watersystemen. In de derde nota is onder de noemer integraal waterbeheer een nieuwe strategie uitgezet, die als uitgangspunt neemt dat de na te streven doelen voor het waterbeheer alleen door een integrale benadering kunnen worden bereikt. In de vierde nota wordt de ingezette beleidslijn voortgezet en aangepast vanwege nieuwe maatschappelijke ontwikkelingen (recente wateroverlast), de verwachte klimaatverandering en andere factoren. Men pleit daarom voor meer samenhang tussen het beleid voor water, ruimtelijke ordening en milieu, gericht op de verschillende belangen zoals veiligheid, landbouw, natuur, drinkwatervoorziening, transport, recreatie en visserij. Overigens wordt in deze nota al verwezen naar de *Vijfde Nota Ruimtelijke Ordening* (waarmee toen was gestart) waarin de ruimtelijke consequenties van deze nota worden meegenomen.

Beleidsstukken van meer recente datum:

Vijfde Nota Ruimtelijke Ordening (PKB, deel 3, 2001).

Na het verschijnen van deel 1 van deze PKB in 2002, en deel 2 (reacties op inspraak, overleg en advisering) is inmiddels deel 3 (het Kabinetsstandpunt) verschenen. Door de regeringswisseling in 2002 is de verdere behandeling van deze nota overigens onzeker geworden.

In de *Vijfde Nota* wijst het kabinet de gebieden aan waar de komende twintig jaar het grootste deel van de verstedelijking in Nederland zal plaatsvinden. In deze gebieden komt meer dan tweederde van de nieuwe woningen en meer dan driekwart van de nieuwe arbeidsplaatsen terecht. Er wordt rekening gehouden met een groei van de bevolking tot ca. 18 miljoen inwoners in 2030. Het kabinet heeft zeven grote nationale landschappen aangewezen. Ook zijn zes nationale en elf regionale stedelijke netwerken benoemd. Gemeenten in stedelijke netwerken maken onder meer afspraken over een efficiënte benutting van de ruimte door goed samen te werken en niet meer overal hetzelfde te doen. Met deze besluiten is het gebiedsgerichte karakter van de *Vijfde Nota* versterkt. Om het buitengebied te vrijwaren van bebouwing en om voor langere tijd de grenzen van verstedelijking vast te leggen, zijn de rode contouren geïntroduceerd. In de *Vijfde Nota* is nu vastgelegd hoe deze contouren tot stand komen. Op de kaarten in de *Vijfde Nota* heeft het rijk de gebieden aangegeven waar het grootste deel van de verstedelijking moet plaatsvinden. Dat zijn de zogenoemde bundelingsgebieden. Daarbinnen wijzen provincies en kaderwetgebieden vervolgens “zoekgebieden voor rode contouren” aan. Uiteindelijk doen gemeenten voorstellen voor de exacte ligging van de contouren, die vervolgens voor 10 jaar worden vastgesteld in het streekplan. De *Vijfde Nota* geeft de spelregels voor hoe dat proces moet verlopen en waar de andere overheden rekening mee moeten houden.

Voor het landelijk gebied werken provincies een ontwikkelingsgerichte landschapsstrategie uit, met het oog op versterking van de identiteit en verscheidenheid van het landschap, vergroting van de belevingswaarde en toevoeging van nieuwe, landschappelijke waarden.

In het landelijk gebied staan de interventiestrategieën combineren – vooral met water – en transformeren centraal. Behoud en ontwikkeling van de kwaliteit van het landschap moeten centraal staan, met aandacht voor een functionele inrichting voor de verschillende gebruiksfuncties. Ontwikkelingen met direct of indirect ruimtebeslag in het landelijk gebied moeten zodanig worden ingepast in het landschap dat de ruimtelijke kwaliteit

hierdoor wordt bevorderd. Hierbij dient expliciet aandacht te worden besteed aan groen, water, natuur, de perspectieven van de landbouwsector, de cultuurhistorische waarden, zoals beschreven in de Nota Belvedere en aan de verbanden tussen de verschillende beleidsdoelen en ontwikkelingsmogelijkheden.

De gebiedgerichte uitwerking van de ontwikkelingsgerichte landschapsstrategie moet opgenomen worden in het streekplan en bevat beschrijvingen van:

- de actuele landschappelijke kwaliteit op basis van de lagenbenadering;
- de kernkwaliteiten van de verschillende landschapstypen;
- de gebieden waar het landschap behouden en versterkt wordt en de gebieden waar ruimte is voor nieuwe ontwikkelingen;
- de ontwikkelingsmogelijkheden voor de landbouw met speciale aandacht voor de gebieden waar het agrarisch gebruik de kwaliteit van de Ecologische Hoofdstructuur beïnvloedt;
- de ingrepen en functies die mogelijk zijn in het landelijk gebied. Per gebied moet worden gestreefd naar vergroting van de ruimtelijke kwaliteit. Tevens worden de eisen voor verbetering van de landschapskwaliteit die bij concrete ingrepen worden gesteld, beschreven;
- de eisen die worden gesteld aan het hergebruik van vrijkomende bebouwing. Indien provincies gebruik wensen te maken van de “ruimte voor ruimte” benadering worden ook de voorwaarden waaronder dit mogelijk is beschreven;
- de publieke functie en toegankelijkheid van het landelijk gebied;
- de relatie met de algehele economische dynamiek van het gebied;
- de aansluiting op de bestaande verkeers- en vervoersinfrastructuur voor goederen en personen;
- de samenhang met het watersysteem;
- de mogelijkheden voor functiecombinaties.

In het Tweede Structuurschema Groene Ruimte vindt nadere uitwerking van de ontwikkelingsgerichte landschapsstrategie plaats.

Daarnaast worden gebieden met bijzondere natuurlijke waarden en kenmerken of landschappelijk en cultuurhistorische elementen voorzien van een groene contour. De aanwezige bijzondere waarden en kenmerken dienen te worden beschermd en behouden. Het aangeven van deze groene contouren gebeurt door de provincies in het streekplan (uiterlijk 2005). Binnen deze groene contouren geldt het “nee-tenzij” regime.

Van alle ruimtelijke relevante besluiten van rijk, provincie, kaderwetgebieden en gemeenten in het hoofd-, het regionale- en het grondwatersysteem moeten de effecten op de waterhuishouding getoetst worden door het daartoe bevoegde gezag. Deze toets wordt toegepast op nieuwe – vanuit waterhuishoudkundig oogpunt relevante – ruimtelijke plannen, die nog niet in ontwerp ter inzage zijn gelegd of in het kader van het besluit BRO aan mede-overheden voor overleg zijn aangeboden. Uitgangspunt bij het hanteren van de watertoets is het afzien van besluiten die leiden tot negatieve gevolgen voor de waterhuishouding in de vorm van vermindering van de bescherming tegen overstromingen, toename van de wateroverlast, toename van de bodemdaling, afname van de waterkwaliteit, aantasting van de drinkwatervoorziening en toename van de verdroging van natuurgebieden. Indien toch gekozen wordt voor een dergelijk besluit, worden alternatieven voor het voorgestelde beleid beschreven en wordt een overzicht gegeven van mitigerende en compenserende maatregelen. Om de afwenteling van deze problemen naar de benedenstroomse en de aangrenzende gebieden te verminderen, dienen deze maatregelen bij voorkeur binnen het plangebied en alleen als dat niet mogelijk is buiten het plangebied te worden genomen.

Ook met betrekking tot de landbouw wordt in de 5^e Nota een aantal onderwerpen behandeld:

a. Glastuinbouw.

De glastuinbouw wordt geconcentreerd op een beperkt aantal nieuwe, grote, moderne en duurzaam ingerichte projectlocaties.

Uitbreiding van (bestaande) regionale vestigingslocaties is mogelijk met als doel verspreid gelegen glasopstanden te saneren en de gewenste bundeling van glastuinbouwbedrijven tot stand te brengen. Per saldo mag het bebouwde oppervlak voor de glastuinbouw hierdoor niet toenemen.

Buiten de projectlocaties en de perspectiefrijke regionale vestigingslocaties is nieuwe vestiging van glastuinbouwbedrijven niet toegestaan.

De nog niet benutte capaciteit buiten de projectlocaties en perspectiefrijke regionale vestigingslocaties die nog aanwezig is in streek- en bestemmingsplannen wordt vóór 2005 door provincie en gemeenten geïnventariseerd. Het rijk bepaalt op basis van voorstellen van de provincie welke capaciteit wordt geschrapt. Capaciteit die is gelegen in gebieden met een groene contour krijgt daarbij prioriteit.

Voor sanering van bestaand verspreid glas kan de nieuwe Ruimte voor Ruimtebenadering worden ingezet.

b. Grondgebonden landbouw.

De grondgebonden landbouw dient naast het produceren van voedsel ook een belangrijke rol te spelen bij de instandhouding en het beheer van het landelijk gebied. Voorwaarde voor een duurzame situatie is dat een economisch perspectief aanwezig is. De provincies wordt gevraagd hier nader uitwerking aan te geven. De provincie bepaalt in overleg met de landbouwsector de gewenste ontwikkelingen van de grondgebonden landbouw in relatie tot de ruimtelijke kwaliteit en de milieucondities en legt dit geheel vast in het streekplan.

Hierbij worden voor verschillende gebieden bepaalde ontwikkelingsperspectieven gestimuleerd, zoals bijvoorbeeld voor droogmakerijen en veenweidegebieden: Het karakter van het landelijk gebied verschuift in dit gebied van een op de agrarische productie gerichte functie naar een functie die meer gericht is op het beheer van het landelijk gebied. In bepaalde delen van dit gebied zullen de productieomstandigheden voor de landbouw ingrijpend veranderen door bijvoorbeeld veranderingen in het waterbeheer. Door het verlenen van groene diensten zal de landbouw hierop inspelen.

In West-Nederland heeft de landbouw een unieke positie te midden van de grote steden. Deze positie dient behouden en versterkt te worden.

c. Agrarische bedrijventerreinen.

Agrarische bedrijventerreinen bieden de mogelijkheid om een groot aantal logistieke functies te combineren met faciliteiten voor productie en verwerking, dragen bij aan het verbeteren van ruimtelijke kwaliteit en het verminderen van milieubelasting, energie- en waterverbruik. Waar agrarische bedrijventerreinen worden gepland, geldt dat deze:

- worden voorzien van een rode contour;
- een goede aansluiting moeten hebben op de bestaande infrastructuur voor weg, spoor en water;
- visueel en functioneel goed worden ingepast in het landschap;
- waar mogelijk gebruik maken van restwarmte en kooldioxide;

- waar mogelijk gebruik maken van overcapaciteit van bedrijven;
 - voldoen aan de eisen van het locatiebeleid;
 - niet concurreren met reguliere, niet-agrarische bedrijventerreinen.
- d. Vrijkomende bebouwing in het buitengebied.
Vrijkomende bebouwing in het buitengebied welke goed past in het landschap kan worden herbenut voor kleinschalige functies. Vrijkomende bebouwing die niet de vereiste kwaliteit heeft, dient indien mogelijk te worden gesloopt. In ruil voor een aanzienlijke amovering van bebouwing, bestaat de mogelijkheid om één of meer woningen terug te bouwen. In dat geval moet er sprake zijn van een aanzienlijke reductie van bouwvolume en oppervlak.
- e. Functieverandering van vrijkomende bebouwing in het buitengebied.
Provincies geven in het streekplan aan welke kwaliteitseisen worden gehanteerd en formuleren in het streekplan de voorwaarden waaronder functieverandering van vrijkomende bebouwing in het buitengebied mogelijk is.
Deze voorwaarden bevatten tenminste een lijst met functies die zijn toegestaan bij functieverandering van vrijkomende bebouwing en bevatten eventueel restricties voor functieverandering in bepaalde zones.
De provincie neemt daarbij de volgende criteria in acht:
- functieverandering vindt plaats binnen de bestaande bebouwing, uitbreiding van de bebouwing is niet toegestaan;
 - functieverandering leidt niet tot een substantiële toename van verkeersbewegingen;
 - functieverandering leidt niet tot extra beperkingen in de uitbreidingsmogelijkheden van agrarische bedrijven in de omgeving.
- Binnen groene contourgebieden staat slopen van vrijkomende bebouwing voorop, tenzij het een monument of karakteristiek pand of complex betreft. In dat geval is functieverandering toegestaan, indien de nieuwe bestemming de gebiedsfunctie aantoonbaar ondersteunt. Wanneer er op grotere complexen een functieverandering naar de functie wonen plaatsvindt, moet de publieke toegankelijkheid van deze terreinen gewaarborgd zijn.
- f. Ruimte voor ruimte.
Provincies kunnen een “ruimte voor ruimte regeling” ontwikkelen, waarbij ter financiering van het slopen van niet-monumentale of niet-karakteristieke gebouwen in het buitengebied, inclusief solitair gelegen glasopstanden, één of meer compensatiewoningen worden gebouwd.
Daarbij is verbetering van ruimtelijke kwaliteit de hoofddoelstelling. Nevendoelstelling is verbetering van de milieukwaliteit in het gebied. De compensatiewoningen voorzien in een deel van de ruimtevraag voor wonen in de desbetreffende provincie. Bij de toepassing van de “ruimte voor ruimte regeling” moet er een koppeling zijn tussen bedrijfsbeëindiging en sanering op de betreffende locatie enerzijds en de bouw van de woning(en) anderzijds. Verbetering van de ruimtelijke kwaliteit moet blijken uit een aanzienlijke reductie van bouwoppervlak en –volume, een goede landschappelijke inpassing en aan de hand van een beeldkwaliteitsplan. De compensatiewoning mag niet leiden tot extra beperkingen van de uitbreidingsmogelijkheden van agrarische bedrijven in de omgeving. Compensatiewoningen worden bij voorkeur gebouwd binnen de rode contour. Zij kunnen ook op de kavel van het gesloopte gebouw worden gebouwd, tenzij deze kavel in een groen contourgebied is gelegen. In dat geval is bouwen op de kavel niet toegestaan.

Bij bouw op de kavel van het gesloopte gebouw mag in principe maximaal één compensatiewoning worden gebouwd.

Nota “Mensen Wensen Wonen; wonen in de 21 eeuw” (2000)

De Nota Mensen Wensen wonen (december 2000) van de rijksoverheid stelt dat wonen in het landelijk gebied zich bevindt in het spanningsveld van:

- vrijheid van vestiging (keuzevrijheid);
- het behoud van natuur en open landschappen (ecologische duurzaamheid);
- het behoud van rust en ruimte (ruimtelijke kwaliteit);
- het behoud van culturele identiteit en sociale cohesie.

Belangrijke uitgangspunten zijn:

- De woningmarkt zal verder worden geliberaliseerd, overheidsinterventie wordt verder beperkt, waarbij wordt gestreefd naar een vrijere markt (op basis van vraag en aanbod, conform het marktpincipe).
- De nota meldt m.b.t. leefbaarheid in dorpen het volgende: “voor het vraagstuk van de culturele identiteit en sociale cohesie in dorpen vormt het blijven bouwen van woningen in en om dorpen om zo het draagvlak van voorzieningen te behouden geen oplossing. Het proces van schaalvergroting gaat immers door.”
- “Ook de keerzijde hiervan, het ‘op slot’ zetten van dorpen door geen uitbreiding toe te staan, is geen oplossing. In gebieden waar de spanning op de markt groot is, leidt dit tot extra prijsstijgingen en in andere tot een mogelijk versneld verval van dorpen. Het volledig uitsluiten van bouw mogelijkheden zal daarom alleen in uitzonderlijke gevallen aan de orde kunnen zijn.”

Er wordt gezocht naar een acceptabele balans tussen vestigingsvrijheid en –beperking voor de kleine kernen in het landelijk gebied.

Eén van de belangrijkste maatregelen:

- Uitgaande van een gedifferentieerde en samenhangende gebiedsgerichte aanpak, onder provinciale regie, wordt het mogelijk gemaakt om, met oog voor lokale omstandigheden en lokale initiatieven, en ter verbetering van de landschappelijke kwaliteit van het landelijk gebied, op beperkte schaal de behoefte aan landelijke woonmilieus in te vullen door in voorkomende gevallen:
 - woningen te bouwen op plaatsen waar bedrijfsgebouwen worden gesloopt in herstructureringsgebieden van de landbouw (“ruimte voor ruimte”);
 - hergebruik van bestaande gebouwen (bijvoorbeeld sanatoria, kazernes, inrichtingen) mogelijk te maken;
 - woningen in het topsegment te ontwikkelen als impuls voor zwakkere regionale economieën;
 - woningen te bouwen onder de strikte conditie van versterken van de ruimtelijke kwaliteit (bijvoorbeeld door middel van “groen met rood-constructies”) in met name verrommelde overgangsgebieden tussen stad en landelijk gebied.

Een en ander zal in het kader van het ruimtelijk beleid van de Vijfde Nota Ruimtelijke Ordening worden uitgewerkt.

In deel 3 van genoemde nota wordt hierover vermeld (pag. 013): “Om sterk verrommelde plekken in het buitengebied te verbeteren zijn soms creatieve oplossingen nodig. Het rijk zal een nadere richtlijn publiceren waarin wordt vastgelegd welke oplossingen wel en niet binnen de kaders van deze PKB mogelijk zijn.”

Plattelandsonontwikkelingsplan (POP, 1999)

De kaderverordening Plattelandsonontwikkeling schrijft voor dat een Plattelandsonontwikkelingsplan (POP) moet worden opgesteld, waarin staat op welke manier en met welke maatregelen en instrumenten de betreffende lidstaat de doelstellingen wil realiseren. Het POP-Nederland geeft voor de komende 7 jaar (2000-2006) aan, welke ambities Nederland heeft voor de ontwikkeling van het platteland, en omvat een pakket van maatregelen dat tot doel heeft deze ambities voor de komende 7 jaar in te vullen. Het POP-Nederland is in Brussel ingediend en goedgekeurd bij beschikking van de Commissie van 28 september 2000.

De ambitie van het POP is het bereiken van een ieuw duurzaam evenwicht tussen alle functies op het platteland, bij voorkeur via een integrale aanpak.

Voor het bevorderen van de leefbaarheid wordt in het POP gestreefd naar:

- voldoende cohesie, een adequaat voorzieningenniveau en een goede bereikbaarheid (via dorpsvernieuwing en – ontwikkeling);
- behoud van de culturele identiteit en streek eigenheid van het platteland
- vergroting van de verkeersveiligheid in het landelijk gebied

Het POP-Nederland is gebaseerd op vastgesteld rijksbeleid en op door de landsdelen opgestelde Rurale Ontwikkelingsplannen (ROP's). De ROP's bevatten de strategische visie op het platteland en zijn opgesteld vanuit de provinciale verantwoordelijkheden en bevoegdheden op het terrein van ruimtelijke ordening, welzijn en de zorg voor het landelijk gebied.

De nota's "Natuur voor Mensen, Mensen voor Natuur" en "Voedsel en Groen".

Deze nota's zijn toegezonden aan de gemeente op 24 oktober 2000 met de mededeling dat ze recentelijk waren vastgesteld door het kabinet en dat zij samen het beleidskader van LNV voor het landelijk gebied vormen.

In de nota "Natuur voor Mensen, Mensen voor Natuur" wordt het natuur-, bos- en landschapsbeeld voor de komende 10 jaar geschetst. Het Kabinet wil een stevige impuls geven aan de kwaliteit van natuur en landschap en wil de betekenis van natuur voor de samenleving vergroten. De nota richt zich op verbreding van het natuurbegrip – van Waddenzee tot voordeur – én verbreding van het toenemend belang van natuur. Natuur waarvoor de samenleving als geheel verantwoordelijk is. Het Kabinet wil onder andere de Ecologische Hoofdstructuur – waar nodig – versterken, het landschap een kwaliteitsimpuls geven en de samenleving daarbij meer betrekken.

In de nota Voedsel en Groen zet het Kabinet in op de vernieuwing van het agrofoodcomplex. Dit is ingegeven vanuit de belangen van consumenten en burgers bij veilig voedsel en duurzaam groen. Op deze thema's vergt meer marktwerking ook meer overheidsingrijpen. Het product en de productiewijze moeten weer geheel op maatschappelijke acceptatie en waardering kunnen rekenen.

Het Kabinet wil het voedselveiligheidsbeleid aanscherpen. Ook wil ze de ontwikkeling naar kennisintensieve Landbouw ondersteunen door de vorming van een innovatiefonds. Tevens wordt de EU-inkomenssteun versterkt ingezet voor de verbetering van de kwaliteit van de groene ruimte.

De nota's bevatten belangrijke raakvlakken, met name op het punt van de verhoging van de kwaliteit van het landelijk gebied. "Natuur voor Mensen, Mensen voor Natuur" benadert dit vanuit behoud en herstel van biodiversiteit en het duurzaam

gebruik, "Voedsel en Groen" vanuit de economische en maatschappelijke perspectieven voor de agro-foodsector.

Ook al verschillen de nota's in concrete uitwerking, waar mogelijk wordt de uitvoering gezamenlijk opgepakt.

Enkele grepen uit de nota's:

- **Natuur voor mensen, Mensen voor Natuur.**
"Het kabinet gaat de in het ruimtelijk beleid aangegeven investeringen in wonen en bedrijventerreinen relateren aan investeringen in natuur. Het overleg hierover met andere overheden en het bedrijfsleven zal gebeuren in het kader van de Vijfde Nota Ruimtelijke Ordening en het tweede Structuurschema Groene Ruimte 1". En:
"De in het kader van deze nota beschikbaar gekomen middelen maken het mogelijk om in nauw overleg met de provincies invulling te geven aan de ambities van deze nota. In de Vijfde Nota RO en het SGR 2 zal definitief worden bepaald welke van de robuuste EHS-verbindingen, met een totale oppervlakte van ca. 27.000 hectare, deel uitmaken van de eerste tranche van 13.000 hectare die nu beschikbaar komt. naast deze intensivering geldt de inzet om woningbouw en de bouw van bedrijventerreinen te combineren met de gelijktijdige aanleg van nieuw groen in de directe nabijheid van de stad en het realiseren van goede fiets- en wandelverbindingen van de bebouwde kom naar het groen." (Deze "robuuste verbindingen" liggen overigens v r van het grondgebied van de gemeente Wognum; blijkens het kaartbeeld is er alleen op een enkele plaats enige "natuur op klein/veen"). Voorts:
"Gemeenten geven binnen de kaders van Rijk en provincies uitvoering aan het natuurbeleid en vullen dit aan met eigen beleid op lokaal niveau."
- **Voedsel en groen.**
"De ambities van het kabinet met de groene ruimte zijn niet bescheiden: heel landelijk Nederland moet aantrekkelijk zijn om in te verkeren. De verantwoordelijkheid voor een zekere basiskwaliteit van het landschap en de (agro)biodiversiteit ligt in de eerste plaats bij de grondgebruikers. Zij moeten "landschappelijk verantwoord" ondernemen.
In 2010 zal dat zijn vertaald in zogeheten codes voor "goede landbouwpraktijk". Gaan de wensen van de samenleving verder dan de goede landbouwpraktijk en er geen markt blijkt voor financiering van deze wensen, dan zal de overheid publieke middelen inzetten om deze doelen te bereiken." En:
"Het water zal meer ruimte moeten worden geboden op basis van de "watersysteembenadering" en het principe "ruimte voor water". Vergroting van bergingscapaciteit vraagt ook om aangepaste landbouw. Lokale waterberging zal namelijk leiden tot een hoger grondwaterpeil. Verwezen wordt naar de Vierde Nota Waterhuishouding van december 1998 en daarin wordt weer verwezen naar de Vijfde Nota Ruimtelijke Ordening.

Waterbeleid in de 21  eeuw.

Blijkens het voorwoord van de Staatssecretaris van Verkeer en Waterstaat heeft deze in 1999 samen met de voorzitter van de Unie van Waterschappen een onafhankelijke commissie gevraagd na te gaan of het huidige waterbeheer wel voldoende voor de toekomst is toegerust. Dit heeft (o.m.) geleid tot het kabinetsstandpunt over het waterbeleid in de 21  eeuw, bestaande uit 3 delen, te weten "Anders omgaan met

water", Ruimte voor de rivier" en "3^e Kustnota". Aangezien de gemeente Wognum niet aan een rivier of aan de kust ligt, worden de laatste 2 delen buiten beschouwing gelaten en weergave van de inhoud toegespitst op de situatie in de gemeente Wognum.

In deze nota wordt gewezen op de gevolgen van stijging van de zeespiegel, daling van de bodem en verandering van het klimaat (tot 2050 neemt de neerslag in de winter toe met 10% en in de zomer neemt die juist af met enkele procenten). Dat kan bij extreme combinaties leiden tot wateroverlast. Daarom is er – naast het nemen van technische maatregelen (zoals het vergroten van pompcapaciteit) méér ruimte nodig om (incidenteel) water op te vangen. Tevens moet een "watertoets" voorkomen dat de bestaande ruimte voor water geleidelijk afneemt door bijvoorbeeld landinrichting, aanleg van infrastructuur, woningbouw.

In het tweede Structuurschema Groene Ruimte zal worden aangegeven hoe in het landelijk gebied maatregelen voor meer veiligheid en minder wateroverlast te combineren zijn met maatregelen voor onder meer verbetering van de waterkwaliteit, verdrogingbestrijding, reconstructie van het landelijk gebied en de versterking van de ecologische hoofdstructuur.

Het kabinet vraagt hierbij aan provincies (regie), waterschappen en gemeenten om uiterlijk in 2002 een "watervisie" op te stellen (o.a. een waterkansenkaart die aangeeft waar ruimte voor water is). Tevens moet daarbij een uitvoeringsprogramma komen voor 10 jaar.

En bij de "watertoets" (die geldt voor alle ruimtelijke besluiten) gelden de volgende criteria:

1. Bij de locatiekeuze mag de activiteit in beginsel geen belemmering vormen voor het vasthouden, bergen en afvoeren van water in het deelstroomgebied.
2. Bij de inpassing van de activiteit is het uitgangspunt dat geen afwenteling van waterproblemen op andere delen van het stroomgebied plaatsvindt (water zoveel mogelijk ter plekke vasthouden, door bijv. de verharding te minimaliseren, vervolgens bergen en pas in laatste instantie afvoeren).
3. Als er na een integrale afweging toch een beslissing valt die negatieve gevolgen heeft voor de (toekomstige) veiligheid of wateroverlast, moet aangegeven worden welke maatregelen nodig zijn om het watersysteem op orde te houden.

Deze maatregelen vormen onderdeel van het ruimtelijke besluit; de kosten komen in principe voor rekening van de initiatiefnemer van de voorgenomen activiteit.

Notitie aanpak wateroverlast.

(Ministerie van Verkeer en Waterstaat, mede namens de Unie van Waterschappen en het Interprovinciaal Overleg, 12 april 1999).

Hierin wordt o.m. verwezen naar de zware neerslag medio september en eind oktober 1998, die in grote delen van Nederland (waaronder de gemeente Wognum bij een aantal agrarische bedrijven) voor ernstige wateroverlast heeft gezorgd.

Op blz. 36 van deze notitie (bij 5: Schaderegeling, kosten en financiering) worden als consequenties van maatregelen voor de waterbeheersing genoemd: mogelijke landbouwkundige schade, zettingsschade, kosten voor eventueel

baggeren/vuilverwijdering en zeker ook **planschade (artikel 49 van de Wet op de Ruimtelijke Ordening)** als gevolg van het toevoegen van de bestemming "waterberging" bovenop de reeds bestaande bestemming (dubbelfunctie).

Beleidsnota Belvedere.

Deze nota geeft een visie op de wijze waarop met de cultuurhistorische kwaliteiten van het fysieke leefmilieu in de toekomstige inrichting van Nederland kan worden omgegaan, en geeft aan welke maatregelen daartoe moeten worden getroffen. In deze nota is tevens een landsdekkend overzicht vervaardigd van de cultuurhistorisch meest waardevol geachte steden en gebieden. Dit overzicht is weergegeven op de zogenaamde Cultuurhistorische Waarden kaart van Nederland. De samenstelling is gebaseerd op sectorale overzichten, die zijn aangevuld op basis van expertjudgement vanuit 3 disciplines: archeologie, historisch- (steden)bouwkundig en historisch-geografisch.

Hierbij wordt aangetekend dat de Belvedere-kaart niet statisch is: als gevolg van nieuwe inzichten of ontdekkingen zal het resultaat zich gaandeweg verder ontwikkelen.

Gekozen is voor een onderverdeling in twee categorieën: gebieden met hoge gecombineerde cultuurhistorische waarden en gebieden met hoge sectorale cultuurhistorische waarden.

De eerstgenoemde categorie is (of zal worden) voorgedragen voor plaatsing op de Werelderfgoedlijst UNESCO. Voor deze gebieden is nieuw beleid nodig. Ze worden Belvedere-gebieden genoemd.

Buiten deze gebieden zijn ook vaak cultuurhistorische waarden aanwezig, vaak vanuit één van de drie invalshoeken, en die vanuit die invalshoek ook van buitengewoon hoge waarde kunnen worden geacht: gebieden met primair sectorale cultuurhistorische waarden.

Een groot deel van de gemeente Wognum ligt in het Belvedere-gebied “Groetpolder-De Gouw”, met name in het zuidoostelijke deel ervan, dat deel uitmaakt van het gebied De Gouw. De helft van de gemeente Wognum ten westen van rijksweg A7 valt er vrijwel geheel in en van de oostelijke helft globaal het gedeelte ten noorden van de Oosterwijzend en het verlengde daarvan in west-zuid-westelijke richting. Qua ruimtelijke dynamiek valt dit gebied onder die van het platteland: landinrichting (gericht op natuurontwikkeling, recreatie en waterwinning), nieuwe vormen van wonen en werken, heroriëntatie van de agrarische sector (meer perspectief voor een extensievere en multifunctionele bedrijfsvoering?).

Dit zal leiden tot een herwaardering van het oude cultuurlandschap en tevens tot een nieuwe fase: de overgang van een agrarisch productielandschap naar een gedifferentieerd consumptielandschap. Als indicatie van de dominante ruimtelijke ontwikkeling van het gebied Groetpolder-De Gouw wordt aangegeven “natuurontwikkeling”.

Als een van de hoofddoelstellingen kan worden genoemd: het erkennen en herkenbaar houden van de cultuurhistorische identiteit als kwaliteit en uitgangspunt voor verdere ontwikkelingen en het versterken, het zo mogelijk benutten van die identiteit en het scheppen van voorwaarden daarvoor.

Aan provincies en gemeenten wordt gevraagd hiervoor in het kader van streek- en bestemmingsplannen een actief cultuurhistorisch ruimtelijk beleid te formuleren. Tevens zal het cultuurhistorische beleid worden opgenomen in de Vijfde Nota over de Ruimtelijke Ordening en in het Tweede Structuurschema Groene Ruimte.

In de Bijlage (Gebieden) wordt het gebied Groetpolder-De Gouw gekarakteriseerd als een gebied met universele betekenis vanwege de archeologische resten in de vorm van goed geconserveerde nederzettingen en seizoenskampementen uit het Laat Neolithicum (2500 voor Christus).

Deze nederzettingen bevinden zich op marine nederzettingen die zijn bedekt door latere afzettingen. In het gebied van De Gouw ligt een waardevol en gaaf

veenweidelandschap van middeleeuwse oorsprong met een enigszins opstreckende verkaveling met een enigszins onregelmatig patroon van sloten en dwarssloten. Verder worden genoemd de besloten bebouwingslinten in contrast met het tussenliggende open weidegebied.

Nationaal Verkeers- en Vervoersplan 2001-2020.

Dit plan is de opvolger van het tweede Structuurschema Verkeer en Vervoer (SVV-II). Het doorloopt de procedure van de planologische kernbeslissing (PKB). Stadium: na inspraak is er een kabinetsstandpunt gekomen dat in de tweede helft van het jaar 2001 aan de Tweede Kamer is gestuurd. Daar is het plan reeds enkele keren aan de orde geweest maar een (finale) stemming heeft nog niet plaatsgevonden omdat men de behandeling wilde koppelen aan andere (al dan niet bestaande of in voorbereiding zijnde) regelingen. Door de regeringswisseling in 2002 is verdere behandeling onzeker geworden.

De kernboodschap van het NVVP probeert antwoord te formuleren op de vraag hoe in de komende 20 jaar kan worden voorkomen dat bereikbaarheid, veiligheid en de kwaliteit van de leefomgeving onder druk komen te staan. De belangrijkste instrumenten daarvoor zijn: betere benutting van bestaande infrastructuur, prijsbeleid (betalen per kilometer, gedifferentieerd naar tijd en plaats) en uitbreiding van infrastructuur waar knelpunten blijven bestaan. Zo mogelijk zal daarbij nieuwe technologie worden toegepast.

Genoemd worden maatregelen als kilometerheffing, andere indeling rijstroken bij grote drukte (bijvoorbeeld 3 smalle op de plek van 2 brede) waarbij dan de maximumsnelheid omlaag gaat, toeritdosering; etc.)

Voor de gemeente Wognum (waarvan het grondgebied ongeveer in het midden in noord-zuidrichting wordt doorsneden door de rijksweg A7) is daarbij van belang het voornemen om

“aan weerszijden van alle hoofdinfrastructuur een vrijwaringszone van 50 à 75 meter te benoemen. In de vrijwaringszone mag in bestemmingsplannen in principe geen (bouw-)bestemming worden toegekend die eventuele uitbreiding van deze infrastructuur in de weg kan staan of die strijdig is met andere doelstellingen van de vrijwaringszone. Vigerende bestemmingsplannen worden daarbij niet ter zijde gesteld. Het rijk zal, in overleg met andere overheden, het vrijwaringsbeleid verder uitwerken en daarbij de beleidsdoelstellingen ten aanzien van intensivering van ruimtegebruik, centrumvorming, veiligheid en milieu in acht nemen. De feitelijke situaties in de vrijwaringszones van bestaande bouwplancapaciteit in vigerende bestemmingsplannen zal worden geïnventariseerd. Verder zal onderzoek worden gedaan naar de consequenties van dit beleid, ook in relatie tot de wensen van verdichting van infrastructuur in stedelijk gebied, alsmede naar wettelijke en juridische voorwaarden en implicaties. In overleg met medeoverheden zal worden bezien of vrijwaringszones ook voor infrastructuur bij de provincies kunnen worden ingesteld.”

Verder verschuift de verantwoordelijkheid voor het locatiebeleid (A, B en C-locaties) dat te eenzijdig en weinig flexibel bleek te zijn, naar provincies, kaderwetgebieden en gemeenten.

Daarnaast wordt nog een aantal ambities genoemd om de toenemende geluidshinder van het wegverkeer tegen te gaan.

Nationaal Antennebeleid.

Sinds 2000 is de kabinetsnota voor het Nationaal Antennebeleid verschenen. Het doel van dat beleid is het stimuleren en faciliteren van voldoende ruimte voor antenne-opstelpunten binnen duidelijke kaders van volksgezondheid, leefmilieu en veiligheid. Binnen het complex van actoren in dit geheel zijn regelmatig terugkerende thema's te onderkennen, die oorzaken zijn van knelpunten. Door het beleid op deze thema's te concentreren, kunnen binnen de diverse samenwerkingsrelaties de knelpunten worden weggenomen. Dat leidt tot de volgende beleidsthema's.

- a. Aanpassen wet- en regelgeving.
 - b. Het meer in evenwicht brengen van vraag en aanbod van opstelpunten (het ruimtelijk beslag).
 - c. Communicatie en informatieverbreiding.
- ad. a.: Antennes tot 5 m hoogte zullen bouwvergunningvrij worden en die van 5 tot 40 m hoogte zullen met de lichte vergunningprocedure en (zonodig) met de lichtste ruimtelijke ordeningsprocedure (artikel 19 lid 3) worden gerealiseerd (wijziging Woningwet 2002).
- ad. b.: Mogelijkheden om ruimtelijk beslag te beperken zijn o.a. het meervoudig gebruik van antenne-opstelpunten (site-sharing). En voor het vinden van nieuwe opstelpunten kan o.m. gebruik worden gemaakt van rijksobjecten (kunstwerken zoals bruggen, sluizen en wegportalen). Voor dit laatste is een gedragslijn ontwikkeld.
- ad. c.: Het informeren van de betrokken partijen en het stimuleren van onderlinge communicatie enerzijds en het verstrekken van begrijpelijke en eenduidige informatie aan het publiek.

Nationaal Milieubeleidsplan 4.

Deze nota is door het kabinet vastgesteld op 8 juni 2001.

Eens in de vier jaar moet het nationaal milieubeleidsplan worden vernieuwd en geactualiseerd. Dit plan geeft richting aan de door het Rijk te nemen beslissingen ten aanzien van de bescherming van het milieu gedurende de aangegeven periode. Bovendien geeft het richting aan de verwachting van de in de daaropvolgende periode vier jaar te nemen beslissingen. Dus beleid gedurende vier jaar en een doorkijk naar de daaropvolgende vier jaar. Het plan bevat de hoofdzaken van het door de regering te voeren milieubeleid, dat in het bijzonder gericht is op een ontwikkeling die voorziet in de behoeften van de huidige generatie, zonder daarmee voor toekomstige generaties de mogelijkheden in gevaar te brengen om ook in hun behoeften te voorzien, en op het bereiken van een zo hoog mogelijk niveau ter bescherming van het milieu als redelijkerwijs te bereiken is. De mogelijke ontwikkelingen in de samenleving en de gewenste kwaliteit van het milieu op lange termijn, alsmede de daarvoor van belang zijnde internationale ontwikkelingen, worden in het plan in beschouwing genomen.

Het NMP4 is geen allesomvattende milieubeleidsplan zoals de voorganger het NMP3.

Het NMP3 blijft dan ook onverkort van kracht, tenzij anders wordt vermeld. Het NMP4 beoogt verder te kijken dan wettelijke gestelde 4 jaar. De beleidshorizon is in 2030 gelegd. Dertig jaar vooruit. Dat betekent dat er ook over problemen gesproken wordt die niet alleen vanuit ons land kunnen worden aangepakt, maar internationale samenwerking vereisen. De organen van het Rijk houden in elk geval rekening met

het geldende nationale milieubeleidsplan bij het nemen van een besluit krachtens een wet, genoemd in de bijlage bij de Wet milieubeheer, voor zover daarbij het belang van de bescherming van het milieu in beschouwing moet of kan worden genomen. Enkele punten uit de hoofdlijnen van het NMP4:

- (o.a.) het probleem van verlies aan biodiversiteit en overexploitatie van natuurlijke hulpbronnen.

Maatregelen hiervoor:

- (o.a.) wijziging naar een duurzaam gebied van biodiversiteit en natuurlijke hulpbronnen en wijziging naar een duurzame landbouw.

In hoofdstuk 6 wordt het beleid voor de landbouw in Nederland nader gepreciseerd: Voor het beleid t.a.v. (de transitie naar) duurzame landbouw worden twee sporen uitgezet:

- a. een lange termijnspoor met als horizon 2030, gericht op het realiseren van duurzame landbouw binnen ecologische, sociale en economische randvoorwaarden. De ecologische ambities van de recente nota Natuur voor Mensen, Mensen voor Natuur zijn hiervoor uitgangspunt;
- b. een korte termijnspoor met als horizon 2010 waarin de nadruk wordt gelegd op een aantal prioritaire milieuthema's en prioritaire natuurgebieden.

Dit betekent o.m. realisering van de Ecologische Hoofdstructuur (EHS), o.m. voor de biodiversiteit en een onderscheid tussen grondgebonden en niet-grondgebonden landbouw. De grondgebonden landbouw kan een nuttige functie vervullen bij het behoud van landschap en natuur. De niet-grondgebonden landbouw wordt steeds meer een gewone economische sector en zal als zodanig worden behandeld (o.a. strengere milieu-eisen).

Er komt meer samenhang tussen het generieke milieubeleid voor de landbouw en het gebiedsgerichte beleid, gericht op het realiseren van de milieukwaliteit die in de natuur gewenst is (landbouwproductie binnen de kaders die volgen uit de natuurambities).

De extensivering van de grondgebonden landbouw die met overheidssteun tevens "groene diensten" levert, kan het beste worden ingepast in de gebieden rondom en binnen de groene contour (vooral zones rond natuurgebieden) of de extensiveringsgebieden.

Verder zal in kleine en grote natuurgebieden en zones rond die gebieden uitbreiding en nieuwe vestiging van niet-grondgebonden landbouw worden voorkomen en verplaatsing of beëindiging van deze activiteiten worden gestimuleerd.

Hoe industriëler die niet-grondgebonden landbouw wordt, hoe meer het voor de hand komt te liggen dat deze zich in de rode contour moet vestigen.

Voor de korte termijn (tot 2010) worden een aantal milieudoelen genoemd (verder terugdringen ammoniakemissie, tegengaan van verdroging, met name in en om natuurgebieden, generieke verliesnormen door stikstof, fosfaat en zware metalen, vermindering van de afhankelijkheid van schadelijke bestrijdingsmiddelen).

Tweede Structuurschema Groene Ruimte (SGR2).

Deze ontwerp-PKB bevat de hoofdlijnen van het ruimtelijk beleid van het kabinet voor het landelijk gebied, en de samenhang met het water- en milieubeleid. De nota geeft een ruimtelijke vertaling van het beleid voor de land- en tuinbouw, natuur, landschap en recreatie, en een concretisering van het beleid voor specifieke gebieden. Na het doorlopen van de PKB-procedure (tot en met de parlementaire goedkeuring) zal het SGR2 het huidige Structuurschema Groene Ruimte uit 1995 vervangen. Het SGR2 volgt de ruimtelijke afwegingen in de Vijfde Nota over de Ruimtelijke Ordening (nadere uitwerking) en is tevens een ruimtelijke vertaling en nadere

concretisering van de nota's Natuur voor Mensen, Mensen voor Natuur en Voedsel en Groen. Daarnaast heeft het SGR2 een sterke relatie met de recente nota's over het milieubeleid (NMP4) en waterbeleid (Anders omgaan met water en de Vierde Nota Waterhuishouding).

Een van de hoofdlijnen van de nota is dat het landelijk gebied voor iedereen is. De ontwikkelingen in dat gebied vereisen dat naar nieuwe wegen wordt gezocht waarbij kwaliteit centraal moet staan en meervoudig ruimtegebruik een uitgangspunt is. Gebieden met bijzondere natuurlijke waarden en kenmerken (ook voorzover niet behorend tot Vogelrichtlijngebieden, Habitatrichtlijngebieden of natuurgebieden waar de Natuurbeschermingswet van toepassing is) worden voorzien van een groene contour, waarbinnen een "nee, tenzij" regime heerst. Het betreft de begrensde of gerealiseerde natuurgebieden binnen de robuuste ecologische verbinden en de netto begrensde Ecologische hoofdstructuur.

Ook elementen met bijzondere landschappelijke elementen en cultuurhistorische waarden en kenmerken worden voorzien van een groene contour. Dit geldt ook voor eventuele nieuwe werelderfgoederen (voorzover nog niet op de werelderfgoedlijst van de UNESCO) voorzover het gaat om elementen in het buitengebied en voor elementen waarvan het rijk in de nota Belvedere heeft aangegeven dat PKB-bescherming moet worden gehandhaafd of geïntroduceerd. In deel 3 van het SGR2 worden die elementen per gebied gespecificeerd.

Voor het landelijk gebied geldt voorts de ontwikkelingsgerichte landschapsstrategie: ontwikkelingen met direct of indirect ruimtebeslag moeten zodanig worden ingepast in het landschap dat de ruimtelijke kwaliteit hierdoor wordt bevorderd. Gemeenten geven in hun ruimtelijke plannen aan hoe zij invulling geven aan behoud en versterking van de algemene en landschapsspecifieke kernkwaliteiten voor het landelijk gebied, aangevuld met specifieke kwaliteiten op lokaal niveau.

Vrijkomende bebouwing in het buitengebied die goed past in het landschap kan worden herbenut voor kleinschalige functies. In andere gevallen is sloop een optie met eventueel het terugbouwen van een of meer woningen, mits er sprake is van een aanzienlijke reductie van bouwvolume en -oppervlak (nader uit te werken door de provincies).

De provincies, gemeenten en waterschappen dienen water toe te passen als een ordenend element in hun plannen.

Landbouw:

De provincies geven in het streekplan aan waar de pot- en containerteelt en de laan- en parkbomenteelt en de fruitteelt zich kunnen ontwikkelen. De ontwikkelingsgerichte landschapsstrategie wordt hier bij betrokken.

Tevens geven de provincies aan waar ondersteunend glas als afhankelijk onderdeel van de vollegrondsteelt wordt toegestaan en tot welke omvang. Hierbij wordt rekening gehouden met de dichtheid van de bebouwing, bebouwingsvlakken en de landschappelijke en cultuurhistorische kwaliteit.

Daarnaast stimuleert het kabinet bosaanleg en duurzaam beheer van bossen (aangegeven in streek- en bestemmingsplannen).

Ten aanzien van de niet-grondgebonden landbouw stimuleert het kabinet een bundeling/concentratie van deze vorm van landbouw uit oogpunt van economie, milieu, ruimtelijke kwaliteit en infrastructuur (verkeer, water, energie), zo mogelijk in projectvestigingslocaties en regionale vestigingen (buiten de groene contour).

Planologische ruimte voor glastuinbouw zonder perspectief wordt zo snel mogelijk (uiterlijk 2008) geschrapt uit streek- en bestemmingsplannen (bij bedrijfsbeëindiging en sloop van de glasopstanden is eventueel compensatie met een of meer woningen mogelijk).

Natuur.

Binnen de gebieden met een groene contour geldt een basisbescherming waarbij de beheerder verplicht is zorg te dragen voor de kwaliteit van het gebied.

Nieuwe plannen, projecten of handelingen binnen **en in de nabijheid** van deze gebieden die significante gevolgen kunnen hebben voor de te behouden waarden, zijn niet toegestaan (tenzij er geen reële alternatieven zijn en er sprake is van groot openbaar belang). Wordt zo'n plan of project toch uitgevoerd, dan moet daarvoor een besluit worden genomen voor compenserende maatregelen, waarbij de initiatiefnemer verantwoordelijk is voor de realisering van de compensatie.

Voor de soorten (flora/fauna) waarover in internationaal verband afspraken zijn gemaakt zorgen provincies en gemeenten voor een adequate doorwerking van de soortspecifieke beschermingsmaatregelen in streek- en bestemmingsplannen.

3.3. Provinciaal beleid

In deze paragraaf wordt het provinciaal beleid beschreven voor zover relevant voor dit bestemmingsplan. Begonnen wordt met het ruimtelijk beleid voor het landelijk gebied op hoofdlijnen. Vervolgens wordt ingegaan op het provinciaal beleid voor de in het landelijk gebied van Wognum aanwezige functies.

Algemeen ruimtelijk beleid

Het Streekplan Noord-Holland-Noord (1994) bevat de planologische uitgangspunten en belangrijkste maatregelen voor een duurzame ontwikkeling van Noord-Holland-Noord tot 2005. De provincie Noord-Holland staat een evenwichtige ontwikkeling van het landelijk gebied voor. Een duurzame ontwikkeling van het landelijk gebied vereist dat de belangen van de agrarische sector en die van natuur, landschap en milieu met elkaar in evenwicht worden gebracht. De agrarische ontwikkeling wordt gebaseerd op meer marktwerking en minder belasting van het milieu. Daarnaast wordt gewerkt aan de ontwikkeling van een aantrekkelijk recreatief-toeristisch product. Beide ontwikkelingen vinden plaats in combinatie met de ontwikkeling van natuur en landschap. Uitgangspunt voor het hele streekplangebied is behoud van de herkenbaarheid van de verschillende landschapstypen en cultuurhistorische kenmerken.

De provincie heeft in augustus 1998 een discussienota uitgebracht met een visie op de verre toekomst: Ontwikkelingsvisie Noord-Holland 2030. Als ijkpunt is het jaar 2030 gekozen. De visie geldt niet als officieel beleid, maar als input voor de te voeren discussie over het toekomstig beleid in de provincie. De landbouw in Noord-Holland is belangrijk voor zowel de economie als voor het landschap en zal in de toekomst sterk veranderen. Deze veranderingen zullen van invloed zijn op het landschap. Tussen deze ontwikkelingen zal naar een nieuw evenwicht gezocht moeten worden. De discussienota onderscheidt ten aanzien van de ontwikkelingskansen voor de landbouw vier verschillende regio's. Het landelijk gebied van Wognum behoort tot de noordelijke regio. Hier kan de grootschalige, efficiënte, innovatieve landbouw de ruimte krijgen: akkerbouw, opengrond tuinbouw, bollenteelt, glas en gerationaliseerde melkveehouderij. Planologische regels worden toegesneden op de ontwikkelingskansen van de landbouw, met aandacht voor waardevolle landschappen.

Landbouw

De Agrarische nota voor Noord-Holland 1995-2005 verscheen in 1994. In deze nota wordt ondermeer de door het provinciaal bestuur gewenst geachte ontwikkeling van de Noord-Hollandse land- en tuinbouw per sector weergegeven, rekening houdend met de ontwikkeling van andere sectoren en facetten van het provinciaal beleid, zoals economisch en ruimtelijk beleid.

Voor enkele sectoren wordt aan de hand van regionale ontwikkelingsbeelden aangegeven welke uitbreidingsruimte de provincie wil bieden, met name wat betreft de glastuinbouw, bloembollenteelt en intensieve veehouderij.

Inmiddels had de provincie al enige duidelijkheid verschaft in de structuurvisie Noord-Holland 2015 (1990) en de Nota Economische Perspectieven voor West-Friesland (1990). Evenals het Rijk wijst de provincie erop dat de landbouw zich in de toekomst sterker op de markt moet oriënteren, onder meer door kwaliteitsverbetering, en dat het agrarisch bedrijf meer rekening moet houden met milieu en omgeving. Met name voor de tuinbouw (vollegrondsgroenteteelt, bollenteelt, fruitteelt) worden hoge ontwikkelingskansen ingeschat. West-Friesland is daarbij aangewezen als een belangrijk concentratiegebied. Van de tuinbouwsector in West-Friesland wordt gezegd dat deze de potentie in zich heeft om uit te groeien tot een volwaardig Agribusiness Complex (ABC), dat wil zeggen een “regionale, zichzelf versterkende concentratie van economische activiteiten verbonden met de productie, toelevering, verwerking en afzet van agrarische producten”. Immers, de regio beschikt over geschikte grond, goed water, innoverende productiebedrijven, afzetapparaat, groot toeleveringsapparaat, goede oppervlaktestructuur en een organisatie voor doorstroming van kennis en ervaring. Aan de ontwikkeling van nieuw tuinbouwareaal wordt derhalve alle ruimte gegeven. Daarin past ook een geconcentreerde en projectmatige ontwikkeling van een nieuw glastuinbouwgebied in Westfriesland (naast de bestaande concentraties rond Aalsmeer en Heerhugowaard). Hiervoor is inmiddels een gebied aangewezen in Andijk/Wervershoof, dus buiten de gemeente Wognum.

Ten aanzien van akkerbouw en weideveeteelt, waarvan wordt verwacht dat deze zich zullen stabiliseren of zelfs iets teruglopen, wordt in plaats van ontwikkeling van nieuwe gebieden, meer de nadruk gelegd op herinrichting van bestaande gebieden. De provincie acht verstiging van nieuwe bedrijven voor de intensieve veehouderij niet gewenst.

In het Streekplan Noord-Holland-Noord is de ruimtelijke uitwerking van deze uitgangspunten na een afweging met andere functionele belangen gegeven. De gronden binnen het plangebied behoren volgens het streekplan voor een groot deel tot het zogenaamde Agrarisch productiegebied. Alle vormen van bodemgebruik zijn hier in beginsel toegestaan. De grondgebonden veehouderij is van groot belang voor het behoud van het karakter van het landelijk gebied. Aan deze tak moeten daarom goede ontwikkelingsmogelijkheden worden geboden.

Zoals reeds vermeld behoort het plangebied niet tot de concentratiegebieden voor de glastuinbouw. Dit betekent dat alleen de bestaande glastuinbouwbedrijven de mogelijkheid hebben nieuwe kassen te bouwen, op en grenzend aan het agrarische bebouwingsvak met een maximale oppervlakte van 2 hectare. Vollegrondstuinbouwbedrijven kunnen als recht 0,2 ha ondersteunend glas realiseren. Door het opnemen van een wijzigingsbevoegdheid in het bestemmingsplan kan een extra uitbreiding tot 0,4 ha in niet-kwetsbare mogelijk gemaakt worden. Overigens horen alleen glaskassen tot het ondersteunend glas, alsmede permanente boog- en gaaskassen; schuurkassen worden tot de bedrijfsgebouwen gerekend.

Voor het opstellen van adequate bestemmingsplannen verwijst het streekplan naar de Leidraad Provinciaal Omgevingsbeleid. Hierin is een bebouwingsvak van 1 hectare per agrarisch bedrijf het uitgangspunt. Grotere bebouwingsvakken kunnen via een wijzigingsbevoegdheid mogelijk worden gemaakt. Aanwezige “kwetsbaarheden” en (milieu)belemmeringen kunnen een kleiner bebouwingsvak rechtvaardigen.

Een verdere ontwikkeling van niet-agrarische functies, zowel door nieuwvestiging als uitbreiding, leidt tot een verdere verdichting van het landelijk gebied en is dan ook niet

toegestaan. Alleen in vrijgekomen agrarische gebouwen zijn daartoe onder bepaalde voorwaarden mogelijkheden. Reeds aanwezige bedrijven dienen geen of slechts beperkte uitbreidingsmogelijkheden te krijgen. Ten aanzien van agrarische hulp- en handelsbedrijven is het provinciaal beleid dat deze op agrarische bedrijventerreinen behoren te worden geconcentreerd. Is dit niet mogelijk dan verdient het de voorkeur bij vestiging van dergelijke bedrijven gebruik te maken van vrijkomende agrarische bebouwing, met uitzondering van kassen, zo mogelijk in aansluiting op bestaande bebouwingsconcentraties.

De Agrarische Nota (vastgesteld februari 1995) spreekt de verwachting uit dat de melkveehouderij en de akkerbouw zowel in areaal als productieomvang zal afnemen. Nieuwvestiging en uitbreiding van de intensieve veehouderij is niet wenselijk. Beperkingen ten aanzien van het agrarisch gebruik komen voort uit bescherming en ontwikkeling van cultuurhistorische, landschappelijke en natuurlijke waarden.

Natuur en landschap.

De wensen en eisen vanuit natuur en landschap zijn geformuleerd in de beleidsnota Natuur en Landschap (1987). Hoofddoelstelling is het behouden en/of bevorderen van de natuurlijke en landschappelijke verscheidenheid en samenhang in Noord-Holland, zoals die op verschillende schaalniveaus zijn te onderscheiden.

Op provinciaal niveau wordt de verscheidenheid zichtbaar gemaakt in de landschappelijke basisstructuur (L.B.S.). In de L.B.S. is een aantal hoofdlandschapstypen te onderscheiden. West-Friesland behoort tot het zogenaamde kleipolderlandschap. Ten aanzien van het kleipolderlandschap wordt de instandhouding en versterking van contrasten tussen geconcentreerde meestal lintvormige bebouwing en openheid daarbuiten voorgestaan. Een ander uitgangspunt is het behoud van grote onbebouwde gebieden.

Veiligstellen van specifieke landschappelijke elementen als terpen, dijken (Westfriese Omringdijk) met de graslanden in de directe omgeving daarvan, kavelpatronen en van ecologische aspecten, zoals weidevogels, is gewenst.

Ontwikkelingsmogelijkheden bij bijvoorbeeld verbeteringswerken op het vlak van de waterhuishouding moeten zoveel mogelijk worden aangegrepen. Ontwikkeling van meer differentiatie in milieucondities in heringerichte gebieden is van groot belang. Samenhang in ecologisch opzicht tussen de verschillende natuurlijke elementen dient te worden bevorderd door hiertussen verbindingen te realiseren.

De beleidsnota Natuur en Landschap is verder uitgewerkt in deelnota's. Een daarvan is de deelnota Ecologische Structuren en natuur- en landschapsbouw. Onderwerpen die in deze nota aan de orde komen worden in de vorm van beleidsvisies of beleidsnotities gepresenteerd.

In mei 1993 is de beleidsvisie Ontwikkeling Provinciale Ecologische Hoofdstructuur (PEHS) door de provincie vastgesteld. Deze beleidsvisie geeft inzicht in de functie en de betekenis van de ecologische structuur van Noord-Holland (het samenhangend stelsel van leefgebieden en trekroutes van flora en fauna) en in de mogelijkheden om daarbinnen tot herstel, versterking en ontwikkeling te komen. De ecologische structuur van Noord-Holland komt in belangrijke mate overeen met de Ecologische Hoofdstructuur (EHS) zoals deze in het Natuurbeleidsplan van het Rijk is opgenomen. De PEHS heeft echter een grotere omvang dan de EHS omdat ook alle grote recreatiegebieden en nieuwe staatsbossen daarin zijn opgenomen.

De PEHS is onderverdeeld in deelgebieden en deelsystemen. Het zijn gebieden met een bepaald natuurkarakter, respectievelijk ecologische verbindingszones die verbreding, migratie en uitwisseling van soorten tussen de verschillende natuurgebieden mogelijk maken.

Met de beleidsnota Globale begrenzing tweede fase relatienota en natuurontwikkeling op landbouwgrond (1993) wil de provincie onder meer richting geven aan de toepassing van de tweede fase Relatienota en aan natuurontwikkeling op landbouwgrond. In deze beleidsnota wordt aangegeven op welke plaatsen in Noord-Holland uitvoering van de tweede fase van de Relatienota en het nieuwe instrument van natuurontwikkeling op landbouwgrond kan plaatsvinden. In het plangebied gaat het om een gebiedje in het zuidwestelijke deel van de gemeente, aan te duiden als:

- de Leekerlanden
- de Bedijkte Leekpolder

Natuurontwikkelingsgebieden en reservaatgebieden komen in principe in aanmerking voor grondverwerving door Rijk en provincie. Realisatie van deze projecten is mogelijk nu het begrenzingsplan de Kop en West-Friesland door gedeputeerde staten is vastgesteld (inmiddels "Gebiedsplan Kop en Westfriesland" van 2001).

In het Streekplan Noord-Holland-Noord is het hiervoor genoemde gebied aangegeven als "agrarisch gebied van bijzondere betekenis voor natuur, landschap en bodem". Gelet op de omvang ervan op de streekplankaart wordt ook de meerwal en het restveengebied hiertoe gerekend (zie ook het Intentieprogramma bodembeschermingsgebieden, de tabel op pagina 96 nr. 80, waar de meerwal expliciet genoemd wordt, evenals de Kromme Leek, nr. 82).

Stiltegebieden

Deze komen in de gemeente Wognum niet voor.

Cultuurhistorie

In 2001 is in het kader van de Cultuurhistorische Waardenkaart Noord-Holland het deel voor Westfriesland uitgekomen. In het bijbehorende boekje wordt o.m. gewezen op het dorpje Wadway (thans gemeente Opmeer) en de bebouwing ter weerszijden van de Westeinderweg waar ten noorden en ten zuiden daarvan lange strookvormige kavels zich uitstrekken als voorbeeld van de landschappen zoals die in het verleden zijn gemaakt door de mens. Ook wordt gewezen op de Zwaagdijk, een koggedijk (de koggen waren aangrenzende dorpen, die samenwerkten op het gebied van de waterbeheersing), die diende om het ten zuiden daarvan gelegen Drechterland te beschermen tegen de Kromme Leek omdat het water uit de Zuiderzee via deze voormalige veenrivier het land kon binnendringen (na de aanleg van de Westfriesse Omringdijk werd de Zwaagdijk een slaperdijk). Op de bijbehorende CD-ROM staan de diverse waarden in de gemeente Wognum systematisch vermeld.

Recreatie

Ten aanzien van de recreatiemogelijkheden van het landelijk gebied verscheen in 1991 de beleidsnota Naar Buiten. Onder recreatief medegebruik verstaat de provincie het gebruik door recreanten van gebieden met een niet-recreatieve hoofdfunctie. Voorbeelden zijn een recreatief fietspad in het landelijk gebied, een natuurgericht kampeerterreintje, een vissieiger langs een watergang. De 'van nature' aanwezige mogelijkheden moeten daarbij zoveel mogelijk worden benut. Verder mag het recreatief gebruik geen afbreuk doen aan de hoofdfunctie. Zijn ook de belangen van de natuur in het geding, dan moet bijvoorbeeld gedacht worden aan zonering. Recreatief medegebruik is sterk afhankelijk van de medewerking van de hoofdgebruikers van het landelijk gebied. Het mogelijk maken van recreatief medegebruik is maatwerk. Het beleid van de provincie is derhalve voorwaarden scheppend richting regionale en lokale organisaties zoals de recreatieschappen, natuurbeschermingsorganisaties, de gemeenten en de landbouworganisaties. De provincie heeft een fietspadenplan gemaakt, dat in 1989 is geactualiseerd. Momenteel vindt daarvan weer een actualisatie plaats (regionaal fietsnetwerk).

Windenergie

De provincie erkent het belang van windturbines als energieopwekker. De mogelijkheden met betrekking tot de planologische regeling van solitaire windturbines zijn aangegeven in het studierapport "De planologische inpassing van kleine en middelgrote windturbines in Noord-Holland" (1986). Voor het planologisch regelen van windturbines zijn met name factoren als de aan- of afwezigheid van bebouwing en de al dan niet aanwezige bijzondere kwaliteiten van het gebied van belang. Een belangrijke doelstelling in de benadering van het landelijk gebied is het handhaven van de verscheidenheid in landschapstypen. Voor de situering van windturbines moet daarom het aansluiten bij de ruimtelijke opbouw uitgangspunt zijn.

In 1991 is de beleidsnota Plaatsingsmogelijkheden Windenergie (landlocaties) vastgesteld. In deze nota worden de gebieden aangegeven waar windparken eventueel zouden kunnen worden gelokaliseerd. Waar stiltegebieden liggen wordt een nadere afweging met betrekking tot de eventuele inrichting van een windmolenlocatie sterk aangeraden.

Provinciale Staten hebben op 10 april 2000 een besluit genomen aangaande de plaatsingsmogelijkheden van windturbines in de provincie Noord-Holland. Uitgangspunt van het beleid is dat gestreefd wordt naar een ruime toepassing van windenergie. Het statenbesluit gaat uit van voorkeursgebieden voor de plaatsing van turbine-opstellingen. Dat betekent dat locaties die binnen deze gebieden vallen, in beginsel kunnen rekenen op provinciale medewerking. Tot de voorkeursgebieden worden onder meer gerekend stroken langs grote kanalen, waterkeringen, spoor- en snelwegen. Onder de snelwegen vallen de wegen met een A- en N-nummering. Dit betekent overigens niet dat plaatsing buiten de voorkeursgebieden geheel uitgesloten is. Een dergelijke keuze zal dan overtuigend en krachtig gemotiveerd dienen te zijn.

Water en milieu

Een goede kwaliteit van zowel grond- als oppervlaktewater is een belangrijke voorwaarde voor een goed functionerend landelijk gebied. Dit is niet alleen van belang voor de agrarische functie, maar ook voor bijvoorbeeld de ecologische en recreatieve functies. Het provinciaal Waterhuishoudingsplan streeft ernaar het gebiedseigen karakter van oppervlaktewater zoveel mogelijk te handhaven, onder andere door het scheiden van schone en vervuilde watersystemen. Het plangebied valt onder het waterschap Westfriesland.

Het provinciaal Milieubeleidsplan is erop gericht vorm te geven aan duurzame ontwikkeling, bescherming van ecologische samenhangen en kwaliteitsverbetering van het biotisch en abiotisch milieu

Leidraad Provinciaal Omgevingsbeleid

In de Leidraad Provinciaal Omgevingsbeleid van 1996 (laatste aanvulling 1998) wordt het overgrote deel van het provinciale beleid gebundeld weergegeven. Voor het landelijk gebied gebeurt dat in (delen van) de Wegwijzer planbeoordeling en in de Handleiding bestemmingsplannen landelijk gebied.

Gemeentelijk Beleid

In grote lijnen volgt de gemeente het beleid van Rijk en provincie. In de volgende hoofdstukken wordt daar nader op ingegaan.

4. OPZET VAN HET PLAN

4.1. Indeling.

In dit bestemmingsplan is ervoor gekozen om na de inleidende bepalingen eerst de algemene bepalingen op te nemen. Deze gelden dus voor alle bestemmingen. In het boek "Op dezelfde leest II" (standaardisering van bestemmingsplanvoorschriften van het Nederlands Instituut voor Ruimtelijke Ordening en Volkshuisvesting - NIROV) wordt als voordeel hiervan vermeld dat dan niet alle artikelen vernummerd hoeven te worden als er in het plan een bestemming blijkt.

Daarnaast is het echter logisch en gewenst dat éérs wordt geregeld wat voor het gehele plangebied geldt (bijv. algemene bebouwingsnormen en algemene gebruiksregels), zodat men bij het lezen c.q. bestuderen van de voorschriften deze algemene normen al heeft gehad vóór men verder leest bij de bestemmingsbepalingen. Deze algemene normen hoeven dan ook niet bij de voorschriften voor iedere specifieke bestemming te worden herhaald.

4.2. Voorschriften, toelichting en plankaart.

De ervaring is dat gedetailleerde plankaarten snel verouderen. Door grondtransacties verandert de kadastrale ondergrond voortdurend en ook de bebouwing wordt regelmatig uitgebreid. De gevolgen van anticipatieprocedures en toepassing van wijzigingsbevoegdheden zijn meestal lastig op een plankaart aan te brengen en dan verliest zo'n kaart zijn functie als betrouwbare informatiebron. Er is daarom naar gestreefd om zoveel mogelijk informatie in de voorschriften op te nemen in de vorm van tabellen. Voor woningen met tuinen en erven is er eveneens een soort "bebouwingsvak" gecreëerd. Daarnaast zijn de min of meer traditionele bestemmingen "agrarische doeleinden" (al dan niet met bebouwing) en "wonen met tuinen en erven" verweven tot een globale eindbestemming.

De gedachte achter deze "gemengde" bestemming is dat agrariërs vóór of rondom de bedrijfswoning meestal ook een gewone siertuin hebben terwijl de grond in de oude bestemmingsplannen een agrarische bestemming had.

En voorts dat het regelmatig voorkomt dat particulieren een stukje grond van een agrariër kopen om hun tuin aan de zij- of achterkant wat mee te vergroten of om hobbymatige agrarische activiteiten op uit te oefenen.

Hierdoor wordt een strikt onderscheid tussen grond met de bestemming "agrarische doeleinden" (agrarische bedrijven) en "tuinen" (alles zonder bebouwing en/of verharding) als weinig zinvol ervaren, laat staan dat daartegen handhavend wordt opgetreden. In planologisch opzicht maakt het ook weinig uit of een grasveld gebruikt wordt voor schapen of als gazon en ook niet of planten, bloemen, struiken of bomen nu bedoeld zijn voor agrarische productie (pioenrozen in de open grond, fruitbomen) of voor de sier (een rozentuin, parkachtig bos).

De voordelen van deze werkwijze zijn evident:

- er hoeft geen uitgebreid en tijdrovend onderzoek te worden gedaan naar de actuele eigendomssituaties;
- op de plankaart hoeft dat ook niet allemaal minutieus te worden ingetekend en gekleurd;
- de plankaart verouderd veel minder snel omdat die in feite functioneert zonder kadastrale ondergrond;

- het vervaardigen van de plankaart wordt aanzienlijk eenvoudiger en dus goedkoper;
- door alle mutaties (toepassing wijzigingsbevoegdheid, vrijstellingen, etc.) direct te verwerken in de tabellen van een werkexemplaar van het bestemmingsplan (met database) blijft dat plan in feite up-to-date en hoeft men bij wijze van spreken na 10 jaar alleen maar een nieuwe uitdraai te maken en de plankaart wat aan te passen om weer een heel nieuw bestemmingsplan te hebben, gereed voor de procedure (uiteraard afgezien van beleidsmatige veranderingen die er in zo'n periode plaatsvinden).

Bij het in de praktijk werken met zo'n bestemmingsplan (het beoordelen van aanvragen om bouwvergunningen en andere plannen) is dan wel aanvullende informatie nodig in de vorm van kadastrale gegevens en van de bestaande bebouwing. Die gegevens worden geput uit de Grootchalige Basiskaart Nederland (GBKN) en de (eveneens digitale) kadsterkaart.

5. BESTEMMINGEN

In de voorschriften is een aantal van 14 verschillende bestemmingen opgenomen, te weten:

- art. 11 agrarische doeleinden en wonen c.a.
- art. 12 natuurgebied
- art. 13 natuurwetenschappelijk, landschappelijk, (potentieel) archeologisch en cultuurhistorisch waardevol gebied en bodembeschermingsgebied
- art. 14 bedrijven
- art. 15 doe-het-zelf-centrum
- art. 16 bouwbedrijf
- art. 17 water en ecologische hoofdstructuur
- art. 18 groenvoorziening
- art. 19 landschappelijke groenvoorziening met natuurwaarde
- art. 20 wegen en dijken
- art. 21 spoorweg
- art. 22 recreatieve doeleinden
- art. 23 openbare en bijzondere voorzieningen
- art. 24 nutsleidingen

De globale eindbestemming “agrarische doeleinden en wonen c.a.”, op de plankaart weergegeven zonder kleur of een patroontje, omvat het overgrote deel van het plangebied.

De bestemming natuurwetenschappelijk, landschappelijk, (potentieel) archeologisch en cultuurhistorisch waardevol gebied en bodembeschermingsgebied strekt zich uit over het gehele plangebied. Daardoor is overal sprake van een dubbelbestemming. Het algemene aanlegvergunningsvereiste (artikel 6 van de voorschriften) fungeert daarbij als afwegingskader wanneer er sprake is van mogelijk conflicterende belangen.

De artikelen 14, 15 en 16 regelen de niet-agrarische bedrijven in het plangebied. Artikel 14 omvat de meeste daarvan. Voor het doe-het-zelf-centrum aan de Dorpsstraat 104 is in 1997 een apart bestemmingsplannetje (met uiteraard een eigen plankaart) vastgesteld. De voorschriften daarvan zijn samengevat in artikel 15 en de plankaart wordt grotendeels overgenomen als thans behorende bij dit nieuwe bestemmingsplan. Bouwbedrijf Ursem aan de Westeinderweg nr. 14 is in de loop der jaren zodanig gegroeid dat er voor de duidelijkheid een aparte bestemming aan is gegeven (bouwbedrijf).

De bestemming recreatieve doeleinden omvat ook niet-agrarische bedrijven (manege, camping). Toch is hiervoor een aparte bestemming gemaakt. Deze "doeleinden" vormen namelijk een voorziening voor de gemeente en de vrijstellingsregeling van artikel 11, 14 of 16 om een ander bedrijf te beginnen (volgens de bijlagen B en C) geldt hiervoor dan ook niet. Dat betekent niet dat zoiets onmogelijk zou zijn, maar wel dat het een zwaardere afweging vergt (artikel 19 lid 1 van de Wet op de Ruimtelijke Ordening). Voor de bestemming openbare en bijzondere voorzieningen geldt hetzelfde.

6. LANDBOUW EN WONEN IN HET LANDELIJK GEBIED

6.1. Inventarisatie.

Het gehele plangebied bevat ca. 600 adressen. Hiervan zijn er ca. 250 die in de oude bestemmingsplannen een agrarische bestemming hadden met bijbehorend agrarisch bouwperceel. Deze adressen zijn d.m.v. een schriftelijke enquête onderzocht. Het resultaat was dat er ca. 135 adressen overbleven waar nog agrarische activiteiten van meer of minder betekenis plaatsvinden. De rest (ca. 115) heeft feitelijk een woonbestemming of er zijn nog agrarische activiteiten aan verbonden die als hobbymatig moeten worden aangemerkt. Deze adressen hebben in het nieuwe plan geen aparte agrarische bouw mogelijkheden gekregen en vallen (samen met de 350 adressen die al een woonbestemming hadden) onder de "normen voor wonen". Bij deze normen is een vrijstellingsmogelijkheid opgenomen om te bouwen voor o.a. hobbymatige agrarische doeleinden.

Van de genoemde 135 adressen met agrarische activiteiten van betekenis kon de volgende onderverdeling worden gemaakt:

- ca. 80 volwaardige bedrijven waarvan er ca. 15 als glastuinbouwbedrijf moeten worden aangemerkt;
- ca. 20 reële bedrijven (0,5 - 1,0 volwaardige arbeidskracht);
- ca. 35 deeltijdbedrijven (van meer dan hobbymatig tot 0,5 volwaardige arbeidskracht).

In een periode van zo'n 25 jaar is het aantal agrarische bedrijven dus ongeveer gehalveerd. Dit is overigens een bekende trend. In aanmerking genomen dat de hoeveelheid landbouwgrond in de gemeente niet in dezelfde mate is afgenomen, zou de conclusie moeten zijn dat een aantal bedrijven flink in omvang is toegenomen en dat blijkt ook het geval te zijn.

Een groot deel van de bedrijven houdt zich bezig met tuinbouw in de meest ruime zin: de teelt van groenten, bloemen, siergewassen, bollen, knolgewassen en fruit. Toch is er ook nog een aantal redelijk grote tot zeer grote melkveehouderijen. Schapenhouderij komt veel voor bij de deeltijdbedrijven (en bij een aantal hobbybedrijven).

6.2. Nieuwe vestiging en hervestiging.

Gelet op de strenge voorwaarden hiervoor nemen de mogelijkheden voor nieuwvestiging (het beginnen van een nieuw volwaardig agrarisch bedrijf en de mogelijkheid om daar een woning bij te bouwen) sterk af. In zekere zin is dat ook logisch, want historisch gezien is er natuurlijk bij ieder stuk land al een woning aan te wijzen die ooit fungeerde als de bij dat land behorende agrarische bedrijfswoning. In het verleden werd die koppeling echter niet altijd even duidelijk vastgelegd. In dit bestemmingsplan is dat in zoverre wel gedaan dat voormalige agrarische bedrijfswoningen zijn geoormerkt door ze in de tabel van artikel 11 lid 3 te vermelden als W_{AV} , waarbij de v staat voor: voormalig.

Niettemin bestaat de mogelijkheid van nieuwvestiging nog steeds, bijvoorbeeld als er van minder intensief grondgebruik (melkveehouderij) wordt overgeschakeld op intensiever grondgebruik waardoor per eenheid een grotere opbrengst kan worden gerealiseerd.

In de voorschriften is nieuwvestiging geregeld door middel van een wijzigingsbevoegdheid (artikel 11 lid 12). In de vorige bestemmingsplannen was ook zo'n wijzigingsbevoegdheid opgenomen, echter nog niet gebonden aan bepaalde criteria.

De Afdeling Rechtspraak (thans Afdeling Bestuursrechtspraak) van de Raad van State heeft echter herhaaldelijk uitgesproken dat in zo'n geval de wijzigingsbevoegdheid onverbindend is en dus niet mag worden toegepast. Er zijn nu dus criteria aan verbonden. Het belangrijkste criterium is dat er **tenminste** een afstand van 50 meter moet worden aangehouden tot andere (naburige) woningen. Dit is een ruimtelijk criterium waarmee kan worden voorkomen dat de lintbebouwing in het landelijk gebied op den duur volledig dichtslibt. Een bijkomend voordeel is dat bij deze afstand ook in de meeste gevallen kan worden voldaan aan de afstandseis die vanuit milieu-oogpunt gewenst of vereist is. Het bedrijf kan dan uit de voeten en de burens ondervinden geen hinder.

Daarnaast is de wijzigingsbevoegdheid beperkt tot de (globaal) in west-oostrichting lopende wegen en zijn de in noord-zuidrichting lopende wegen (zoals de Tramweg, de Van der Deureweg of de Kerkelaan) uitgesloten. In de praktijk was dat al zo in verband met de in noord-zuidrichting lopende verkaveling van de meeste landbouwgrond. Terwille van de duidelijkheid is dat nu in de voorschriften opgenomen.

Naast een wijzigingsbevoegdheid voor nieuwe bedrijven met een nieuwe woning is er ook een wijzigingsbevoegdheid opgenomen om bij voormalige agrarische bedrijfswoningen weer een agrarisch bebouwingsvak te creëren. Gelet op de nog geringe mogelijkheden om een nieuwe woning te bouwen in het landelijk gebied zal de bestaande woningvoorraad (die daar oorspronkelijk ook grotendeels voor bestemd was) een grotere rol moeten gaan spelen bij het voorzien in de behoefte om in de buurt van het bedrijf te wonen.

6.3. Neventak naast de normale bedrijfsvoering.

Uitgangspunt voor het bestemmingsplan is: een grondgebonden agrarische bedrijfsvoering. In de meest eenvoudige voorstelling is dat één agrariër, die (al dan niet met gezin of huisgenoten) een woning in het landelijk gebied bewoont met daarachter de bedrijfsgebouwen (schuren, stallen) en weer dáárachter: de grond die hij bewerkt en waaraan hij zijn producten ontleent. Dat kunnen plantaardige producten zijn (groenten, fruit, bloemgewassen, akkerbouw-gewassen) voor directe verkoop, of een tussenproduct (gras, hooi, snijmaïs) als veevoer. Bij het laatste zou het dan (bij volledig grondgebonden bedrijfsvoering) zó moeten zijn, dat het bedrijf volledig zelfsupporting is (het aantal dieren is precies zo groot dat ze allemaal kunnen worden gevoerd met de opbrengst van de aan het bedrijf gebonden grond). In de praktijk zitten daar echter marges in: als men (al dan niet tijdelijk) teveel dieren heeft in verhouding tot de opbrengst van het land, dan zal er voer bijgekocht moeten worden. Voor dat "teveel" aan dieren wordt de bedrijfsvoering dan in feite: niet-grondgebonden. In dit bestemmingsplan wordt dat in beperkte mate wel toegelaten doordat in de begripsbepalingen (artikel 1 lid 1 sub w) een grondgebonden agrarisch bedrijf is gedefinieerd als een bedrijf dat geheel of **grotendeels** afhankelijk is van de grond. Wordt aan dat laatste (grotendeels) niet meer voldaan dan wordt de niet-grondgebonden activiteit aangemerkt als **neventak**.

Er zijn nog meer voorbeelden van niet-grondgebonden agrarische activiteiten: de (reeds gevestigde!) bollenteler, die zich ook bezig houdt met temperatuurbehandeling van bollen in koelcellen om ze op een van tevoren bepaald moment in een bepaald

groeistadium te krijgen. Voor dat laatste zijn alleen maar gesloten gebouwen nodig en geen cultuurgrond: dus een niet-grondgebonden activiteit. Hetzelfde geldt voor het trekken van witlof.

Het bestemmingsplan beoogt om niet-grondgebonden agrarische activiteiten te beperken omdat ze veelal gepaard gaan aan grote tot zeer grote gebouwen die kunnen leiden tot een ongewenste verdichting van het landschap of een schaal hebben, die daarin niet past. De handleiding bestemmingsplannen landelijk gebied omschrijft het begrip "neventak" als: een situatie waarin uit die tak van bedrijfsvoering minder dan de helft van het bedrijfsinkomen afkomstig is (dus minder dan 50%).

Zolang de neventak een ondergeschikt bestanddeel van het bedrijfsinkomen vormt (minder dan 50%), en in de agrarische sfeer ligt, krijgen de bedrijven een "gewone" agrarische bestemming met een agrarisch bebouwingsvak (in beginsel 100 x 100 meter voor volwaardige en reële agrarische bedrijven). Om ook een ondergrens aan te geven waarbij "grotendeels" overgaat in "neventak" is in de begripsbepaling voor neventak opgenomen dat die ligt bij 15% van het bedrijfsinkomen. Zo lang de niet-grondgebonden activiteit dus minder dan 15% van het bedrijfsinkomen genereert, wordt het bedrijf geacht te voldoen aan het begrip "grondgebonden".

Inkomenscontrole bij bedrijven/ondernemers is nu echter niet bepaald wat het gemeentebestuur beoogt. Ook is het denkbaar dat een bedrijf bestaat uit een maatschap van 3 of 4 individuele ondernemers, die gezamenlijk een aanzienlijk bedrijfsinkomen hebben. Wanneer dan op één plek zou mogen worden gebouwd ten dienste van de neventak van die maatschap (bijvoorbeeld temperatuurbehandeling van bollen of witloftrek) tot 50% van dat aanzienlijke bedrijfsinkomen, dan zou er alsnog een zeer grote hoeveelheid bebouwing kunnen komen.

Er is daarom gezocht naar een zodanige omschrijving van het begrip "neventak" dat deze nadelen er niet, of in mindere mate aan verbonden zijn. Deze omschrijving is nu als volgt opgebouwd:

- als uitgangspunt wordt genomen: het minimale bedrijfsinkomen van één volwaardige arbeidskracht en dan voor de hoofdactiviteit, zo mogelijk uitgedrukt in SBE (standaardbedrijfseenheden). Voorbeeld: voor een volwaardig bedrijf met één arbeidskracht in de bollenteelt is minimaal 250 SBE vereist. Ook als er in werkelijkheid sprake is van een bedrijf met een omvang van 300 of 350 SBE blijft die 250 SBE het uitgangspunt.
- vervolgens wordt dan gesteld: de neventak mag geen grotere omvang hebben dan 50% van die 250 SBE, dus niet meer dan 125 SBE.

Bij reële bedrijven (qua bedrijfsomvang variërend van een halve tot één hele volwaardige arbeidskracht) en deeltijdbedrijven (minder dan een halve volwaardige arbeidskracht, maar wel gericht op marktgeoriënteerde productie) wordt uitgegaan van 50% van de werkelijk omvang van het bedrijf (indien uitsluitend de hoofdactiviteit zou plaatsvinden) en wederom uitgedrukt in SBE.

Gaat het om nevenactiviteiten waarvan de omvang niet in SBE is uit te drukken, dan zal evenwel toch naar het bedrijfsinkomen gekeken moeten worden. De ondernemer zou dan bijvoorbeeld een bedrijfsplan (met schatting van de opbrengsten) kunnen opstellen. Aan de hand daarvan zou dan op basis van redelijkheid kunnen worden bepaald of aan het bouwplan voor de neventak wel of geen medewerking wordt verleend.

Aldus blijft er sprake van ondergeschiktheid en zal het gemeentebestuur meestal niet naar inkomensgegevens hoeven te vragen. Naast deze benadering via het bedrijfsinkomen is in de voorschriften nog een absolute norm ingebouwd, namelijk dat bebouwing voor de neventak in ieder geval niet meer mag zijn dan 50% van het totaal aan bebouwingsmogelijkheden (in het maximale geval dus 50% van een hectare) en dat vergroting van de bouwstede (van één naar anderhalve hectare) in geen geval mag plaatsvinden als gevolg van nevenactiviteiten.

6.4. Kassen en glastuinbouw.

De handleiding van de provincie geeft van het begrip glastuinbouwbedrijf de volgende omschrijving: "de teelt van tuinbouwgewassen (nagenoeg) geheel met behulp van kassen".

En het begrip "(teelt)ondersteunend glas" is als volgt omschreven: "kassen, deel uitmakend van een vollegrondstuinbouwbedrijf of bollenteeltbedrijf, waarvan de productie-omvang in ondergeschikte mate (minder dan de helft) onderdeel uitmaakt van de totale productie-omvang van het bedrijf".

Het beleid voor de bouw van kassen is dan als volgt:

- a. glastuinbouwbedrijven mogen het areaal aan kassen uitbreiden tot maximaal 2 ha (20.000 m²);
- b. bij niet-glastuinbouwbedrijven, zijnde vollegrondstuinbouwbedrijven en bollenteeltbedrijven (mits met een agrarisch bouwperceel - in dit bestemmingsplan "bouwstede" genoemd - van 1 ha) is op de bouwstede maximaal 2000 m² ondersteunend glas toegestaan. In niet kwetsbare gebieden kan daar via toepassing van artikel 11 WRO (wijzigingsbevoegdheid) nog eens 2000 m² bij komen bij gebleken agrarische noodzaak.

Bij de omschrijving van het begrip glastuinbouwbedrijf wordt niet vermeld dat het daarbij moet gaan om (tenminste?) een volwaardig bedrijf. Uit de tekst van blz. 37 van de handleiding (rechterkolom) kan evenwel worden opgemaakt dat een glastuinbouwbedrijf verondersteld wordt een bouwperceel te hebben. Aangenomen mag worden dat het daarbij - net als bij (teelt)ondersteunend glas - gaat om een bouwperceel van in beginsel 1 ha. Voor een dergelijk bouwperceel komen in aanmerking: volwaardige bedrijven en reële bedrijven (arbeidsbehoefte 0,5 tot 1 volwaardige arbeidskracht).

De omschrijving van het begrip "(teelt)ondersteunend glas" sluit aan bij het in dit bestemmingsplan bepaalde begrip "neventak", globaal gesteld: minder dan 50% van het bedrijfsinkomen is afkomstig van de teelt in de kas c.q. de kassen, waarbij dat dan wel (minder dan) 50% dient te zijn van wat een volwaardige arbeidskracht tenminste aan bedrijfsinkomen zou kunnen genereren, gerelateerd aan de hoofdactiviteit van het bedrijf.

Aangezien uit de handleiding van de provincie niet blijkt dat er tussen een bedrijf met (teelt)ondersteunend glas en een (volwaardig) glastuinbouwbedrijf nog een andere bedrijfsvorm (als tussenvorm) bestaat, zou moeten worden aangenomen dat wanneer méér dan 50% van het bedrijfsinkomen afkomstig is uit de kassen (en het weer betreft: meer dan 50% van het bedrijfsinkomen van een volwaardige arbeidskracht) er sprake is van een glastuinbouwbedrijf. En dan kan dat dus een volwaardig glastuinbouwbedrijf zijn (arbeidsbehoefte tenminste één volwaardige arbeidskracht) of een reëel

glastuinbouwbedrijf (tenminste een halve arbeidskracht, méér dan 50% dus weer, tot een hele arbeidskracht). Dit sluit ook weer aan bij de veronderstelling dat zowel volwaardige als reële bedrijven in beginsel een bouwstede van 1 ha krijgen. Deze redenering zou kunnen leiden tot de opvatting dat een volwaardig vollegrondstuinbouwbedrijf met bijvoorbeeld 3000 m² glas en 1,5 ha grond zou kunnen worden aangemerkt als een "glastuinbouwbedrijf" indien méér dan 50% van het bedrijfsinkomen afkomstig zou zijn uit de kassen.

Uit het vooroverleg met de provincie is echter duidelijk geworden dat zoiets niet wordt beoogd en met een glastuinbouwbedrijf doelt men op een bedrijf dat zijn volwaardigheid (nagenoeg) geheel ontleent aan de teelt in de kassen. De omschrijving van het begrip glastuinbouwbedrijf in de begripsbepalingen is dan ook gebaseerd op laatstgenoemde interpretatie.

In dit bestemmingsplan is alles wat met kassen te maken heeft, vastgelegd in de volgende artikelen:

- Art. 2 (begripsbepalingen): de begrippen neventak, kas, glastuinbouwbedrijf en ondersteunend glas;
- Art. 11 (agrarische doeleinden en wonen c.a.):
 - * lid 2 (beschrijving in hoofdlijnen): a (bij bedrijfstypes)
 - * lid 3 (inrichtingsnormen): sub c (indirect), sub e (voor kassen buiten het agrarisch bebouwingsvak bij glastuinbouwbedrijven) en sub g (tabel; de glastuinbouwbedrijven);
 - * lid 7 (bebouwingsnormen): sub a, sub b, sub c, sub d, sub f en sub h;
 - * lid 8 (vrijstelling): sub a (indirect), sub b (indirect) en sub c;
 - * lid 9 (gebruiksregels): o.a. sub e en sub f;
 - * lid 10 (vrijstelling): sub c en sub f;
 - * lid 12 (wijzigingsbevoegdheid): sub 1.d.

Onder "kassen" worden ook verstaan: cabrioletkassen (dat zijn kassen die - meestal aan de bovenkant - geheel geopend kunnen worden en bij slecht weer of vorst gesloten worden) en boog- en gaaskassen. Deze laatste twee soorten moeten dan wel een permanent en plaatsgebonden karakter hebben, omdat het anders geen bouwwerken zijn waarvoor een bouwvergunning nodig is. Voor een glastuinbouwbedrijf moet men echter "echte" kassen hebben. Vandaar dat bij het begrip "glastuinbouwbedrijf" de cabrioletkassen en boog- of gaaskassen zijn uitgezonderd.

De niet als bouwwerk aan te merken boog- en gaaskassen worden geregeld in de gebruiksregels: in artikel 11, lid 9, aanhef en sub f een algemeen verbod en in lid 10 sub f een vrijstellingsmogelijkheid voor het tijdelijk plaatsen van dat soort kassen.

6.5. Wonen.

Het begrip "agrarische bedrijfswoning" is in dit bestemmingsplan niet meer gehanteerd. Zoals uit 6.1. (inventarisatie) blijkt, hebben de afgelopen 25 jaar zo'n 115 agrarische bedrijfswoningen hun functie als zodanig geheel verloren of er zijn nog slechts hobbybedrijven aan verbonden. Strikte handhaving van de bestemming zou hebben geleid tot een ongewenste leegstand. In veel gevallen is er trouwens sprake van splitsing: de agrariër op leeftijd verkoopt zijn land aan de (agrarische) buurman en blijft zelf in de bedrijfswoning wonen.

In dat soort gevallen zou handhaving betekenen dat de agrariër zou worden gedwongen om zijn woning te verlaten. Zoiets doet een gemeentebestuur niet.

En als dan na overlijden van de agrariër de woning (in alle onschuld) wordt verkocht aan een niet-agrariër, dan heeft handhaving ook geen zin, want er is geen grond meer bij de woning en dus ook geen bedrijf meer mogelijk.

Dit bestemmingsplan houdt daar rekening mee door de woningen enerzijds en het agrarisch bebouwingsvak en bijbehorend land anderzijds min of meer los te koppelen van elkaar in die zin dat ze in alle vrijheid apart verkocht kunnen worden.

Dat betekent echter niet dat de koper van de bouwstede en het bijbehorende land aanspraak op een nieuwe, volgende bedrijfswoning kan maken. Dat laat het plan niet toe. In de realiteit bestaat er al een aantal van dit soort situaties. Daaruit blijkt dat het heel goed mogelijk is om bepaalde soorten agrarische bedrijven te exploiteren zonder bijbehorende woning, al zal het natuurlijk gemakkelijker zijn om er vlakbij te wonen.

Om te voorkomen dat bij pas nieuw gebouwde agrarische bedrijfswoningen zoiets ook al gebeurt, zal in gevallen van twijfel aan het continuïteitsvereiste een privaatrechtelijke voorwaarde worden geëist (gedurende tenminste 10 jaar) om splitsing op korte termijn te voorkomen.

Wil iemand in het landelijk gebied een bestaande (oude, vervallen) woning vervangen, dan kan dat. In eerste instantie is bepaald dat de vervangende woning geen grotere inhoud dan 750 m³ mag hebben.

Dit beoogt te voorkomen dat men al te gemakkelijk een woning zal ontwerpen die na de bouw eenvoudig kan worden gesplitst in twee woningen.

Er staan echter ook grotere woningen in het landelijk gebied (voormalige boerderijen). Het gemeentebestuur heeft daarom een vrijstellingsmogelijkheid opgenomen voor een inhoud tot maximaal 1500 m³ (de te bouwen woning dient dan nog steeds qua ontwerp, inrichting en indeling één woning te zijn). Voor nog grotere woningen zal dan de speciale projectprocedure (artikel 19, eerste lid van de Wet op de Ruimtelijke Ordening) moeten worden toegepast. Dergelijke woningen dienen uiteraard te passen in het beeld en het karakter van de omgeving waarin ze geplaatst worden en mogen geen overheersende dissonant vormen. Hierbij wordt dus gestreefd naar een streek- of gebiedseigen architectuur met een aansluiting bij de lokale identiteit.

Voor het overige zijn voor het wonen de min of meer als standaard gehanteerde bepalingen van de recente bestemmingsplannen voor systematische woningbouw ("Kreeklanden" en "Ganzenweyd") gehanteerd. Voor het grootste bijgebouw (garage/berging) wordt 50 m² toegelaten (i.p.v. 40 m² in de bebouwde kom), omdat in het landelijk gebied over het algemeen wat meer ruimte is. Daarnaast is bepaald dat woningen en bijgebouwen in beginsel altijd op 3 m afstand van de zijdelingse perceelgrens moeten worden gebouwd. Hiermee wordt beoogd dat in het landelijk gebied van woningen, bijgebouwen en aanbouwen zoveel mogelijk het karakter van "vrijstaand" wordt gehandhaafd. Voor kleinere gebouwtjes (tot 15 m² zoals tuinhuisjes en hobbykasjes) is vrijstelling mogelijk en voor grotere bijgebouwen tot 1 m afstand (3 m is niet altijd mogelijk).

7. VRIJKOMENDE BEBOUWING EN NIET-AGRARISCHE ACTIVITEITEN

Door het verdwijnen van agrarische bedrijven komt er van tijd tot tijd bebouwing vrij in de vorm van schuren, stallen, etc.

Aangezien het vaak de kleinere bedrijfjes zijn die ermee stoppen, gaat het lang niet altijd om grote gebouwen. In veel gevallen neemt de (oude of nieuwe) eigenaar die gebouwen zelf in gebruik als bijgebouw (stallen van auto/caravan, bergplaats, hobbyruimte) en dan merkt de gemeente daar meestal niets van. Tegen een dergelijke vorm van gebruik bestaat uiteraard geen bezwaar. Uitbreiding van die gebouwen is uitgesloten omdat meestal de voor bijgebouwen toegestane oppervlakte al wordt overschreden.

In sommige gevallen komen die schuren of stallen (kassen zijn nadrukkelijk uitgesloten!) echter vrij zonder dat er een woning bij hoort. Of de bewoner van de woning wil het gebouw commercieel exploiteren (verhuur o.i.d.).

Hiervoor heeft de gemeente Wognum al in 1989 een beleid ontwikkeld.

In dat beleid is onderscheid gemaakt tussen niet-agrarische bedrijven die al vóór 1989 legaal een niet-agrarische bedrijfsruimte in gebruik hadden en nieuwe niet-agrarische bedrijfsactiviteiten. Dat beleid was als volgt geformuleerd:

A. Ten aanzien van nieuwe niet-agrarische bedrijfsactiviteiten in landelijk gebied:

1. niet toestaan buiten gebouwen in de meest ruime zin;
2. niet toestaan in kassen in de meest ruime zin;
3. bij het in gebruik nemen van bestaande bebouwing (bijv. een woonhuis met schuur of garage, al of niet met een agrarische bestemming) dient van het woonhuis de woonfunctie in ieder geval (grotendeels) te worden gehandhaafd. In schuur of garage kan een niet-agrarische bedrijfsmatige activiteit in beginsel worden toegestaan, mits:
 - a. het geen milieuhinderlijk of anderszins hinderlijk (voor omwonenden bijv.) bedrijf is (te beoordelen van geval tot geval) of een bedrijf dat anderszins moet worden gezien als niet passend in landelijk gebied;
 - b. bij het in gebruik nemen van een garage dit niet zal leiden tot een verzoek om er een garage (overdekte autostallingsplaats) bij te bouwen.

In dit soort gevallen geen uitbreiding toestaan in de vorm van nieuwbouw. Wil men bouwen ter vervanging van bestaande (bijvoorbeeld vervallen) gebouwen: akkoord, met de mogelijkheid van vergroting tot maximaal 15%, de commissie RO/OW c.q. de gemeenteraad gehoord.

4. geen detailhandel toestaan.

B. Ten aanzien van bedrijven die vóór 1-1-1989 reeds legaal niet-agrarische bedrijfsruimte in gebruik hadden in landelijk gebied:

- uitbreiding niet toestaan wanneer die een expansie van het bedrijf beoogt in de zin van: de zaken gaan goed, er kan niet aan de vraag worden voldaan, de productie c.q. de omzet moet worden verhoogd, er moet personeel bij, etc.;
- uitbreiding alleen toestaan wanneer die een structurele verbetering van de bedrijfsvoering betekent, zonder dat zulks gepaard gaat met een duidelijke expansie van het bedrijf in de hiervoor omschreven zin.

Onder structurele verbetering kan in dit verband worden verstaan een uitbreiding die bijv. de efficiency van het bedrijf vergroot (bijv. door automatisering waarvoor wat extra ruimte nodig is) of een uitbreiding die de reeds bestaande bedrijfsvoering

vergemakkelijkt, bijv. het in beperkte mate uitbreiden van niet direct productieve ruimten.

Door de eenvoudigheid en de korte overzichtelijke formulering is dit beleid betrekkelijk succesvol gebleken. Dit beleid is thans verwerkt in de voorschriften (artikel 11, lid 10: vrijstelling van de gebruiksregels). Om wat specifieker te kunnen aangeven wat daarbij wordt verstaan onder "niet milieuhinderlijk" is hierbij verwezen naar bijlage b bij de voorschriften, waarin een selectie is opgenomen uit tabel I (Bedrijven) van de bijlage bij het boekje "Bedrijven en milieuzonering (ISBN 90 32273531 van 1999). Hierbij is als uitgangspunt genomen: ten hoogste milieucategorie 2. Op het gebruik van deze bijlage zal nader worden ingegaan bij paragraaf 10 (milieuaspecten).

Door het hergebruik van de voormalige agrarische bedrijfsgebouwen te beperken tot het gebouw zelf wordt bereikt dat er uiterlijk weinig aan de situatie verandert (als ware er nog een agrarisch bedrijf).

Voor het overige worden niet-agrarische functies zoveel mogelijk geweerd, tenzij de komst van zo'n functie een duidelijk positief effect kan hebben (bijvoorbeeld in combinatie met sanering van een bestaande ongewenste situatie of onder voorwaarde dat er een bijdrage zal worden geleverd aan verfraaiing van het landschap e.d.). Dat zal van geval tot geval bekeken moeten worden.

8. LANDINRICHTING

Het gebied van de gemeente Wognum globaal ten westen van de rijksweg A7 maakt deel uit van de ruilverkaveling De Gouw.

Van deze ruilverkaveling is gebruik gemaakt om een aantal doelen te bereiken:

- a. het verkrijgen van grond voor de aanleg van een aantal recreatieve wandel- of fietspaden (deels ongeveer volgens het tracé van oude, niet meer in gebruik zijnde kerkepaden, die als zodanig nog op de Wegenlegger voorkwamen);
- b. concentratie van een relatief grote melkveehouderij ten zuiden van de woonbebouwing van de dorpskern Wognum (de bestemmingsplannen "De Kreeklanden 1995" en het nog in ontwikkeling te nemen bestemmingsplan ten zuiden daarvan, in de wandelgangen Kreeklanden II genoemd) teneinde aldaar zoveel mogelijk de landschappelijke openheid te behouden en vestiging van nieuwe (kleinere, intensievere) agrarische bedrijfjes te voorkomen;
- c. het realiseren van een ca. 10 ha groot landschapsplan, gelegen ten zuiden van de Kerkweg tussen de Grote Zomerdijk en de westkant van de woonbebouwing van de dorpskern Wognum;
- d. het behoud van een historisch restveengebied en een meerwal aan de noordoostkant van de Baasdorpermeerpolder (in paragraaf 9 wordt daarop nader ingegaan);
- e. het behoud van historische structuurlijnen en (voorzover mogelijk) van de waaierverkaveling, die kenmerkend zijn voor de ontginningshistorie van het zuidwestelijke deel van de gemeente Wognum;
- f. het behoud van de "Kerkepolder" (voorheen eigendom van de Nederlands Hervormde kerk te Wognum), gelegen tussen de Oude Gouw en de Kleine Zomerdijk (en met daarin de monumentale wipweidemolen), als natuurgebied (laag gelegen grasland met weidevogels);
- g. behoud van het ten zuiden van de Kerkepolder gelegen natuurgebied (o.m. de Bedijkte Leekpolder).

De ruilverkaveling bevindt zich in het eindstadium (het plan van toedeling heeft medio 2000 ter inzage gelegen en medio 2003 wordt de akte van toedeling verwacht). Een aantal bezwaren tegen het plan van toedeling m.b.t. enkele van de bovengenoemde punten is nog in behandeling.

Van de hiervoor opgesomde punten a t/m. g kunnen de punten b, d, e, f en g als afgerond worden beschouwd. Hiervan worden de punten d, e, f en g verder toegelicht in hoofdstuk 9 van de toelichting.

De punten a en c zijn nog niet afgehandeld.

Ten aanzien van punt a kan worden opgemerkt dat voor 2 van de onderwerpelijke paden de zelfstandige projectprocedure van artikel 19 van de Wet op de Ruimtelijke Ordening is gestart omdat het voor het verkrijgen van subsidie voor de realisering van deze twee paden noodzakelijk is dat in het jaar 2003 met de aanleg ervan wordt begonnen. Ten behoeve van die procedure is de volgende ruimtelijke onderbouwing opgesteld:

RUIMTELIJKE ONDERBOUWING VAN HET PLAN VOOR DE AANLEG VAN ENIGE FIETS- EN/OF VOETPADEN IN HET WOGNUMSE DEEL VAN DE RUILVERKADELING "DE GOUW"

Historie

Op verzoek van een aantal landbouworganisaties en gemeenten is na advies van 4 juni 1980 van de Centrale Cultuurtechnische Commissie besloten het gebied "De Gouw", gelegen in (gedeelten van) de gemeenten Opmeer, Wester-Koggenland, Noorder-Koggenland, Wognum en Niedorp te plaatsen op het voorbereidingsschema voor landinrichtingsprojecten. Tevens zijn de aanvragen goedgekeurd door Gedeputeerde Staten van Noord-Holland bij besluit van 15 juni 1982.

Het vervolg hierop leidde tot een voorontwerp-landinrichtingsplan, naar aanleiding waarvan de gemeente Wognum bij brief van 11 maart 1987 (onder andere) heeft verzocht om:

- a. opname in het plan van de openbare voetpaden, die vroeger als kerkepaden werden gebruikt, en die volgens de wegenlegger nog steeds een openbaar karakter hebben, te weten:
 - het pad langs de Molentocht (van de Grote zomerdijk naar Wadway);
 - het pad in de Lekerpolder (van de Oude Gouw/Kleine Zomerdijk naar de weg, genaamd Lekerveer);
 - het pad van de A.C. de Graafweg naar de kern Benningbroek (Molenpad).
- b. opname in het plan van enige recreatieve voetpaden, te weten:
 - een voetpad vanaf de Grote Zomerdijk, langs een te handhaven veenstroompje naar de kade van de Baasdorpermeer (waarbij een aansluiting op het dorpsbosje eerste prioriteit verdiende);
 - een voetpad vanaf het kerkje in Wadway naar de A.C. de Graafweg, waarbij via het fietspad langs de A.C. de Graafweg een verbinding kon worden gemaakt met het openbare voetpad Molenpad (van de A.C. de Graafweg naar Benningbroek).

In het daaropvolgende ontwerpplan voor de Ruilverkaveling De Gouw (februari 1988) heeft dat geleid tot het volgende:

1. te handhaven fiets- en voetpaden (een rood gestippelde lijn op de kaart bij het ontwerpplan):
 - a. pad kruising Oude Gouw/Kleine Zomerdijk naar de weg Lekerveer;
 - b. pad langs de Molensloot (van de Grote Zomerdijk naar Wadway);
 - c. pad van de A.C. de Graafweg naar Benningbroek.
2. Aan te leggen paden (op de kaart lijnen van rode stipjes twee aan twee):
 - een voetpad van 600 m lengte langs 't Zwet vanaf Wadway naar de A.C. de Graafweg (onverhard).

Het voornemen was daarbij om het eigendom, beheer en onderhoud van deze paden toe te wijzen aan de gemeente, die vervolgens (voor zover het aan te leggen paden betrof) zelf diende te zorgen voor de openbaarheid van de paden.

Het gevraagde voetpad vanaf de Grote Zomerdijk, langs een te handhaven veenstroompje, naar de kade van de Baasdorpermeer was niet opgenomen in het ontwerpplan. Hierover werd van de kant van de Landinrichtingscommissie opgemerkt: "Indien gemeenten of andere instanties bereid zijn gronden in te brengen en alle kosten te dragen, kan bij het plan van toedeling ernaar gestreefd worden extra voetpaden te creëren."

Bij brief van 18 juli 1988 is daartegen bezwaar gemaakt bij Gedeputeerde Staten van Noord-Holland, daarbij opmerkend dat de gemeente Wognum voor dat doel in december 1987 grond had aangekocht en dat de provincie inmiddels een subsidie van f. 25.000,-- had toegekend.

In het voorlopig commentaar op de bezwaarschriften merkt het college van Gedeputeerde Staten hierover het volgende op:

"Dit pad vormt geen onderdeel van het landinrichtingsplan. Inpassing langs een van de structuurlijnen wordt echter wel mogelijk geacht; dit zou in principe kunnen worden gerealiseerd via het plan van toedeling. Vermelding op de plankaart is hiervoor niet nodig. De oppervlakte van het toekomstige tracé dient in de nieuwe toedelingssituatie eigendom van de gemeente te zijn.

Geadviseerd wordt deze wens in het kader van de te zijner tijd te houden wenszittingen ten behoeve van het plan van toedeling bij de landinrichtingscommissie kenbaar te maken.”

Ook tegen andere paden is bezwaar gemaakt:

1. De Rentmeester der Domeinen in het Rentambt Wieringermeer

Ir. smedingplein 1

1771 AD Wieringerwerf

- a. Bezwaar wordt gemaakt tegen het handhaven van een (in het terrein niet meer zichtbaar) pad langs de Molensloot van Wadway tot de Grote Zomerdijk over de percelen kadastraal bekend gemeente Wognum, sectie D, nrs. 177 en 635.

In werkelijkheid is dit pad niet aanwezig en kan derhalve niet gehandhaafd worden. Alleen uit een oude, doorgehaalde boeking in de wegenlegger van de gemeente Wognum blijkt dat er in het verleden een pad heeft gelegen. Volgens de boeking in de kadastrale legger is hier geen sprake van weg maar van weiland, hetgeen overeenkomt met de werkelijkheid.

VOORLOPIG COMMENTAAR VAN GEDEPUTEERDE STATEN (febr. '89)

- a. Het op de kaart, behorende bij het ontwerpplan, als te handhaven aangegeven pad is een bestaand openbaar pad in de zin van de Wegenwet. Het betreft hier het voetpad Molenpad, nr. 15 legger der wegen Wognum. Dit pad is altijd onverhard geweest, dus als zodanig niet zichtbaar in het terrein. Van een “doorhaling” in de legger is geen sprake. Op dit pad is voorts van toepassing het gestelde in punt 2.3. van hoofdstuk 2. (hierna weergegeven).

2.3. Beleid t.a.v. het recreatief medegebruik

Het landinrichtingsinstrumentarium is per definitie een zeer geschikt middel voor realisering van het recreatief medegebruik. Zonder landinrichting zijn nieuwe paden moeilijk te verwezenlijken.

Fiets- en voetpaden behoren tot het planonderdeel “ontsluiting”.

Aan de wensen (o.a. aangegeven in het Provinciaal Fietspadenplan) om enkele fietspaden aan te leggen, kan in het kader van dit ontwerp-landinrichtingsplan slechts ten dele worden tegemoet gekomen. Het onderdeel aan te leggen voetpaden blijft tot één voetpad beperkt. Een en ander vloeit voort uit de beperkt beschikbaar gestelde subsidies van de zijde van de rijksoverheid ten behoeve van voorzieningen voor de openluchtrecreatie.

Door de landinrichtingsdienst en de consultant openluchtrecreatie worden, op grond van beperkte budgettaire mogelijkheden en gelet op de prioriteitstelling, voor alsnog geen gelden voor meer voorzieningen ten behoeve van de openluchtrecreatie in De Gouw beschikbaar gesteld.

Het provinciaal beleid ten aanzien van de openluchtrecreatie is er op gericht het recreatief medegebruik van het landelijk gebied in stand te houden, c.q. te bevorderen. Dit houdt in: minimaal in stand te houden wat het landelijk gebied in de huidige situatie aan mogelijkheden heeft (o.a. in de vorm van bestaande openbare voetpaden) en het door middel van financiële bijdragen stimuleren van het creëren van nieuwe mogelijkheden (o.a. op grond van het Provinciaal Fietspadenplan).

Het gebruik van de bestaande openbare voetpaden is nu nog vrij gering. Doch uit onderzoek van zowel het Rijk als de provincie Noord-Holland is gebleken dat de wens tot “herontdekking van het buitenstedelijk gebied” toeneemt. Mede hierom wordt er naar gestreefd dat – ook in gebieden waar

een landinrichtingsproject wordt uitgevoerd – bestaande openbare paden hun wettelijke openbaarheid behouden, voor zover van belang voor het recreatief medegebruik. De bestaande openbare voetpaden in De Gouw liggen in alle gevallen op particuliere grond en zijn daardoor in de loop der tijd soms moeilijk toegankelijk geworden. Toewijzing van de eigendom (en het beheer en het onderhoud) van deze paden aan een openbaar lichaam is voor het behoud van deze paden voor de toekomst gewenst.

2. R.B. Kamp
Westeinderweg 34
1687 PM Wognum

- a. Bezwaar wordt gemaakt tegen het handhaven van een (in het terrein niet meer zichtbaar) pad, lopende langs de Molensloot van Wadway tot de Grote Zomerdijk over de percelen kadastraal bekend gemeente Wognum, sectie D, nrs. 177 en 635.
Zie ook bezwaar 1a.

Voorlopig commentaar van Gedeputeerde Staten:

- a. Verwezen wordt naar het voorlopig commentaar bij bezwaarschrift nr. 1 en naar punt 2.3. van hoofdstuk 2.

3. Fa. Van Berkel
Wadway 13
1687 PN Wognum

De aanleg van een voetpad tussen Wadway en de A.C. de Graafweg en de aanplant van bomen langs dat pad worden ongewenst geacht, onder meer omdat:

- a. de aanleg strijdig is met de primair agrarische bestemming van het betrokken gebied;
- b. het betrokken pad geen historisch kerkepad is;
- c. bedrijfsschade zal worden ondervonden van de door de aan te planten bomen veroorzaakte schaduwwerking;
- d. de aanplant van bomen in noord-zuid richting in strijd is met de voor het gebied karakteristieke beplantingsrichting, waardoor tevens het bestaande doorzicht in oost-west richting wordt verstoord;
- e. overlast en schade wordt gevreesd van de honden van wandelaars die van het pad gebruik zullen maken; de kosten van een eventuele afscheiding of het onderhoud daarvan mogen bovendien niet ten laste komen van de aangrenzende eigenaren.
- f.

Voorlopig commentaar van Gedeputeerde Staten:

- a. De gemeente kan gebruik maken van haar bevoegdheid om de bestemming te wijzigen. Bij een eventuele verandering van bestemming zullen eerst alle betrokken belangen worden afgewogen.
In het voor dit gebied geldende streekplan, dat het planologisch kader vormt voor het ontwerp-landinrichtingsplan, wordt ruimte geboden voor de verbetering van de recreatieve ontsluiting.

- b. Dit is op zich juist, doch voor het recreatief medegebruik van ondergeschikt belang. Niet alle in het plan opgenomen om een doorgaande voetverbinding te creëren. Verwezen wordt naar punt 2.3. van hoofdstuk 2.
 - c. De beplanting wordt in noord-zuid richting aangebracht, tussen het pad en 't Zwet. Hierdoor zal, te meer omdat de aanplant van knotwilgen wordt overwogen, de schaduwwerking zeer beperkt blijven.
 - d. In dit gedeelte van De Gouw is de overheersende richting van de beplanting inderdaad oost-west. Dit hangt samen met de ontstaansgeschiedenis (ontginning) van het gebied. 't Zwet vormt de noord-zuid lopende grens ("zijdwende") tussen twee verkavelings-richtingen. door middel van beplanting wordt zowel de aanwezigheid van deze "historische lijn" als van het geplande voetpad geaccentueerd.
 - e. Dat schade niet ten laste van aangrenzende eigenaren en/of grondgebruikers dient te komen, is ook onze mening.
Bij de uitwerking van het plan zal de landinrichtingscommissie kunnen kiezen voor een vrijliggend pad met óf een afrastering óf een kavelsloot.
De kosten van een eventuele afrastering, evenals van het onderhoud, zullen niet voor rekening komen van aan het pad grenzende eigenaren.
34. J.T.J. Broers
Grote Zomerdijk 5
1687 PE Wognum
- a. Het handhaven van een aantal kreeklopen (als structuurlijnen op de kaart aangegeven) zal waarschijnlijk ten koste gaan van de huiskavel, waardoor een rendabele bedrijfsvoering wordt belemmerd.
 - b. Op voorhand wordt bezwaar gemaakt tegen de wens van de gemeente Wognum om aan het landinrichtingsplan toe te voegen een voetpad tussen de Grote Zomerdijk en de dijk van de Baarsdorpermeer. Ook dit pad zal ten koste gaan van de huiskavel en bovendien wordt overlast van gebruikers van het voetpad gevreesd.

Voorlopig commentaar van Gedeputeerde Staten:

- a. In het kader van de ruilverkaveling De Gouw zullen vele sloten worden gedempt. Dit vermindert de herkenbaarheid van dit deel van het karakteristieke Westfriese landschap. Daarom wordt een aantal karakteristieke lijnen gehandhaafd.
Door het handhaven van deze structuurlijnen zal de toekomstige toedelingssituatie niet slechter worden, dan de huidige situatie is. Bij de toedeling zal naar een zo goed mogelijke inpassing worden gestreefd.
- b. Dit pad vormt geen onderdeel van het landinrichtingsplan.
Indien de gemeente een pad wenst, zou dit moeten worden gerealiseerd op een vrijliggende oppervlakte grond (bijv. langs een structuurlijn), die via de nieuwe toedeling eigendom wordt van de gemeente.

Hierna is het ontwerpplan op 30 oktober 1990 vastgesteld en verkreeg het de status van "plan". Hierbij bleven de in het ontwerpplan opgenomen te handhaven paden en aan te leggen paden en de

structuurlijnen (waarvan de uiteindelijke definitieve ligging dus zou worden bepaald in het kader van de toedeling) gehandhaafd.

Vaststelling begrenzingsplan

Op 13 april 2000 is door Gedeputeerde Staten van Noord-Holland het begrenzingsplan voor de ruilverkaveling De Gouw vastgesteld (artikel 131 van de Landinrichtingswet). Dit omvat de vaststelling van de ligging (volgens de bijgevoegde kaarten) en de toewijzing van de eigendom, het beheer en het onderhoud van (onder andere) de in het gebied gelegen wegen. In de openbare kennisgeving daarbij (11 mei 2000) werd vermeld dat de in het begrenzingsplan opgenomen wegen, fiets- en/of voetpaden – voor zover ze dat nog niet waren – vanaf dat moment (11 mei 2000) openbaar waren.

Voor zover in dit kader (fiets- en/of voetpaden in de gemeente Wognum) relevant werd het volgende toegewezen:

- nr. 82 Sneekerpas, voetpad van Sijbekarspel naar de N241 (A.C. de Graafweg), toegewezen aan het Waterschap Westfriesland, op de kaart aangeduid als “onverhard pad” en als “voetpad” (plaatje van een wandelaar).
- nr. 116a. Voetpad Zwet, van Wadway naar de A.C. de Graafweg, eveneens toegewezen aan het Waterschap Westfriesland en op de kaart aangeduid als “onverhard voetpad”.
- nr. 126 Voetpad Wadway-Grote Zomerdijk, toegewezen aan de gemeente Wognum en op de kaart aangeduid als onverhard voetpad.
- nr. 160 Voetpad Lekermee (van de kruising Oude Gouw-Kleine zomerdijk naar de weg genaamd Lekermee), toegewezen aan de gemeente Wognum en aangeduid als onverhard voetpad.

Ingevolge de Landinrichtingswet diende het begrenzingsplan te zijn vastgesteld alvorens de landinrichtingscommissie zou kunnen overgaan tot het ter inzage leggen van het Plan van Toedeling (die was gepland voor de periode van 22 mei 200 tot en met 21 juni 2000). In de aanbiedingsbrief werd nog vermeld dat tegen de vaststelling van het begrenzingsplan geen beroep mogelijk was.

Het Plan van Toedeling

In het kader van de toedeling was – als gevolg van het begrenzingsplan – nog slechts één pad aan de orde, namelijk een voetpad vanaf de Grote zomerdijk ter hoogte van het geplande dorpsbos, langs een te handhaven structuurlijn (voormalig veenstroompje) naar de kade van de Baasdorpermeer. De gemeente Wognum heeft geen inzage gekregen (ook niet gevraagd) in de ingediende bezwaren tegen het plan van toedeling maar uit het mondeling overleg met de ruilverkavelingscommissie is gebleken dat tegen de toedeling van het voetpad Grote Zomerdijk-Baasdorpermeerkade één bezwaarschrift is ingekomen en wel van J.T.J. Broers, Grote Zomerdijk 5, 1687 PE Wognum, die ter zake ook al bezwaar had gemaakt in het kader van het ontwerp-landinrichtingsplan. Dat bezwaar was toen tweeledig:

- a. de vrees dat de toedeling van deze strook grond ten koste van de huiskavel zou gaan. Dit is uiteraard een toedelingskwestie.
- b. de vrees voor overlast van de gebruikers van het voetpad.

Daarnaast zijn in het kader van de toedeling ook nog bezwaren ingediend tegen de andere voetpaden, maar daarvan ligt de toewijzing aan de gemeente of het waterschap, alsmede de openbaarheid van die paden al vast in het begrenzingenplan, dat onherroepelijk is. Wel wordt in het kader van de toedeling nog bekeken of bepaalde detailpunten (de aansluiting van de paden op andere wegen) nog iets verbeterd c.q. aangepast kan worden, bijvoorbeeld waar die aansluiting is geprojecteerd door de achtertuinen van particulieren.

Bestemming van de grond

De bestemming van de gronden (in de zin van de Wet op de Ruimtelijke Ordening) die thans in het kader van het begrenzingenplan de functie van openbaar voetpad hebben gekregen, is volgens het vigerende bestemmingsplan "Landelijk Gebied 1978" van de (voormalige) gemeente Wognum "agrarische doeleinden I" en "agrarische doeleinden II". Alleen het "Sneekerp pad" (van de A.C. de Graafweg naar Sijbekarspel) valt onder een ander bestemmingsplan, namelijk het bestemmingsplan "Buitengebied" van de voormalige gemeente Sijbekarspel. De grond heeft daarbij de bestemming "agrarische doeleinden zonder bebouwing". In alle gevallen is de grond bestemd voor agrarisch gebruik.

Hetzelfde geldt voor het beoogde pad van de Grote Zomerdijk naar de Baasdorpermeerkade, met dien verstande dat dit pad dus niet was opgenomen in het begrenzingenplan en dus niet reeds uit anderen hoofde een functie als pad heeft gekregen en waarvoor dus ook de (eventuele) openbaarheid niet is geregeld.

Als de gemeente Wognum (eigenaar van de gronden) gras zou laten groeien op de paden (een paar keer per jaar maaien en het afgemaaide gras verkopen aan een veehouder) zou dat in feite een vorm van gebruik zijn die in overeenstemming is met de geldende bestemming. De reeds openbare paden zouden daarnaast vrij toegankelijk kunnen zijn door bij de toegangsweg geen hek te plaatsen en verder slechts een terreinafscheiding (eventueel een hek) ter afscheiding van de grond van de belendende agrariër.

Voor het pad van de Grote Zomerdijk naar de Baasdorpermeerkade zou de openbaarheid kunnen worden geregeld op basis van artikel 22 van Boek 5 van het Burgerlijk Wetboek: "Wanneer een erf niet is afgesloten, mag ieder er zich op begeven, tenzij..."

Aldus zou strikt genomen voor de paden het gebruik als onverhard voetpad geen strijd opleveren met de geldende bestemming en zou er dus geen bestemmingswijziging hoeven plaats te vinden dan wel een vrijstelling (artikel 19 van de Wet op de Ruimtelijke Ordening) te hoeven worden verleend.

Het zou evenwel zuiverder zijn om voor deze paden (als het graspaden zouden blijven) een bestemming "recreatief medegebruik als voetpad" (al dan niet in combinatie met een agrarische bestemming) te creëren, dan wel daarvoor vrijstelling te verlenen. Voor dat laatste zou een procedure met toepassing van artikel 19 van de Wet op de ruimtelijke Ordening nodig zijn.

Overigens moet er in dit kader rekening mee worden gehouden dat van het pad van de Grote Zomerdijk naar de Baasdorpermeerkade de laatste ca. 130 meter gelegen is op het grondgebied van de gemeente Wester-Koggenland.

Voetpad of fietspad

Op 23 april 2001 heeft de raad van de gemeente Wognum een plan voor een fietsroutenetwerk in de gemeente Wognum vastgesteld als "wensplan" (intentieverklaring).

In het bijbehorende raadsvoorstel wordt opgemerkt dat er in het plan "overigens ook enkele voetpaden zijn opgenomen". In het bijgevoegde overzicht worden als zodanig aangemerkt:

- het pad van de A.C. de Graafweg naar Wadway
- het pad van de A.C. de Graafweg naar Sijbekarspel
- het pad van Wadway naar de Grote Zomerdijk

Gelet op de breedte die deze paden in het kader van de ruilverkaveling hebben gekregen (in de orde van grootte van 3 à 3,5 m inclusief talud sloot) zijn deze paden niet zonder meer geschikt voor de aanleg van een fietspad. Daarvoor zou eerst grond bijgekocht moeten worden van de belendende eigenaren. Bij deze voetpaden is in het overzicht tussen haakjes de vermelding "fiets" opgenomen om aan te geven dat de mogelijkheid voor een fietspad later nog eens zal worden gezien.

Dat ligt anders met de paden van de kruising Oude Gouw/Kleine Zomerdijk naar de weg Lekermee en van de Grote Zomerdijk naar de Baasdorpermeerkade. Deze hebben een breedte van 7 à 8 meter en dat is voldoende voor de aanleg van een fietspad. Deze paden zijn in het plan dan ook opgenomen als recreatief fietspad (uiteraard kunnen ze ook worden gebruikt als voetpad). In het kader van het Fonds Investerings Noord-Holland (FINH) voor het realiseren van aanvullende voorzieningen in landinrichtingen is subsidie aangevraagd voor de aanleg van deze twee paden als voet/fietspad (verharding). Als project is dit inmiddels geplaatst op de voorkeurslijst van de deelverordening voor de toekenning van FINH-gelden. Een voorwaarde voor de definitieve toekenning is dat er begin 2003 kan worden gestart met de werkzaamheden. Dat betekent dus dat dan ook de planologische procedure moet zijn afgerond.

Overigens is het voornaamste argument om de onderhavige twee paden als fietspad uit te voeren, gelegen in het streven om de recreatieve waarde van deze paden zo groot mogelijk te maken. Bromfietsen en ander gemotoriseerd verkeer (met uitzondering van snorfietsen omdat de recreatiemogelijkheden ook open moeten staan voor mensen die wat zwakker of gehandicapt zijn) zullen worden geweerd.

Nieuw bestemmingsplan landelijk gebied

Reeds gedurende een aantal jaren is de gemeente Wognum bezig met de voorbereiding van een nieuw bestemmingsplan voor het landelijk gebied. In 2001 is met diverse instanties overleg gepleegd over een voorontwerp daarvan. Naar verwachting zal dat leiden tot een ontwerpplan in de loop van 2002. Uiteraard is het de bedoeling dat in dat plan alle paden (zowel de voetpaden als de voet/fietspaden) zullen worden opgenomen.

Gelet echter op de haast die er is in verband met de toekenning van de FINH-gelden kan er niet gewacht worden op de bestemmingsplanprocedure. Een artikel 19 lid 1-procedure zal dus noodzakelijk zijn.

Zienswijzen vooraf

In het kader van de uitvoering van de ruilverkaveling (graven en dempen van sloten etc.) is op 15 april 1999 een schrijven ontvangen van de heer Th. Stam, Lekermee 11a, 1687 PB Wognum, waarin deze opmerkt dat zoals het geplande pad van Oude Gouw/Kleine Zomerdijk naar de weg Lekermee nu werd vormgegeven (aansluitend op de weg Lekermee op ca. 15 meter afstand van

zijn woning) hij sterk in zijn privacy en woongenot beperkt wordt en dat de waarde van zijn onroerend goed daardoor sterk zou dalen. Een afstand tussen het voet/fietspad en zijn woning van ca. 100 meter zou pas aanvaardbaar zijn, aldus de heer Stam.

Door de gemeente is toen geschreven dat er voor de verkeersfunctie van het pad nog een planologische procedure zou worden gevoerd en dat het pad zolang nog met ursusgaas zou worden afgehekt. Inmiddels is in het kader van de toedeling de aansluiting van het pad op de weg Lekermee ca. 15 meter verder naar het westen gelegd, waardoor de afstand tot de woning van de heer Stam in de orde van grootte van 25 meter komt te liggen.

Daarnaast is er op 7 maart 2001 (waarschijnlijk naar aanleiding van het eerder genoemde en door de gemeenteraad vastgestelde fietsroutenetwerk) een brief ingekomen van M.W.H. Rood en B.H. Schouten, Grote Zomerdijk 7, 1687 PE Wognum, waarin men aangeeft bij voorbaat te protesteren tegen de aanleg van een voet/fietspad tussen de Grote Zomerdijk en de Baasdorpermeerkade (ook wel Rijndijk genoemd) vanwege de aantasting van hun rust, privacy en woongenot. Het fietspad komt op 6 meter afstand van hun voorste en achterste terras. Verzocht wordt om het pad een ander tracé te laten volgen, meer zuidelijk van hun woning.

Hierover kan worden opgemerkt, dat bij het volgen van een ander, meer zuidelijk gelegen tracé, er ongetwijfeld bezwaar zal komen van de meer zuidelijk wonende J.T.J. Broers (Grote Zomerdijk 5, veehouder), aangezien dat weer ten koste zou gaan van zijn huiskavel en dus van een rendabele bedrijfsvoering.

Ten aanzien van de aantasting van de privacy kan worden opgemerkt dat voor zover daarvan sprake is, dat voornamelijk beperkt zal zijn tot de weekeinden in de warmere periode van het jaar en dan nog wanneer het mooi weer is. Men zou wat afschermende begroeiing kunnen aanbrengen of de gemeente zou dat kunnen doen aan de noordkant van het fietspad (de breedte is daarvoor voldoende). Daarnaast is het de vraag of het belang van enig verlies van privacy door enige particulieren opweegt tegen het algemeen belang om meer recreatiemogelijkheden te hebben in het landelijk gebied.

Verhouding Landinrichtingswet en de Wet op de Ruimtelijke Ordening

In artikel 4 van de Landinrichtingswet is bepaald dat "Landinrichting strekt tot verbetering van de inrichting van het landelijk gebied overeenkomstig de functies van dat gebied, zoals deze in het kader van de ruimtelijke ordening zijn aangegeven".

Dat laatste kan natuurlijk de bestaande ruimtelijke ordening zijn wanneer bijvoorbeeld in een zeer recent bestemmingsplan voor het landelijk gebied de meest recente opvattingen en inzichten zijn verwerkt. Is er echter sprake van een verouderd bestemmingsplan (zoals in casu: een uit de jaren zeventig) dan mag worden aangenomen dat met de ruimtelijke ordening ook wordt bedoeld: de ruimtelijke ordening zoals die naar de meest recente inzichten en opvattingen zal worden vormgegeven. Op gemeentelijk niveau betekent dat, dat in het stadium van het ontwerp-landinrichtingsplan de gemeente haar wensen en opvattingen ten aanzien van de inrichting van het landelijk gebied kenbaar kan maken. Gedeputeerde staten van de provincie zullen die wensen vervolgens toetsen aan het provinciaal ruimtelijk beleid. Dat laatste is overigens niet strikt beperkt tot de land- en tuinbouw, want in artikel 5 van de Landinrichtingswet is bepaald dat maatregelen en voorzieningen van de landinrichting ook (onder meer) de natuur en het landschap, de infrastructuur, de openluchtrecreatie en de cultuurhistorie kunnen omvatten.

Honorering van die gemeentelijke wensen in het (vastgestelde) landinrichtingsplan kan dan worden gezien als een voorschot op de toekomstige goedkeuring van een bestemmingsplan waarin die gemeentelijke wensen en opvattingen in het kader van de Wet op de Ruimtelijke Ordening nog

weer op een andere wijze vorm krijgen. Onthouding van goedkeuring ligt dan niet meer voor de hand.

Voor de overige paden wordt de planologische procedure derhalve gevoerd in het kader van het onderhavige bestemmingsplan. Aan die paden is binnen de ruime bestemming "wegen en dijken" (artikel 20) middels aanduiding op de plankaart de bestemming "voetpad" gegeven.

Ten aanzien van punt c kan worden opgemerkt, dat ook hiervoor de planologische procedure wordt gevoerd in het kader van dit bestemmingsplan. Ten behoeve daarvan is de volgende ruimtelijke onderbouwing gemaakt:

RUIMTELIJKE ONDERBOUWING VAN HET PLAN VOOR DE AANLEG VAN EEN DORPSBOS BIJ WOGNUM IN HET KADER VAN DE RUILVERKADELING "DE GOUW"

Historie:

Op verzoek van een aantal landbouworganisaties en gemeenten is na advies van 4 juni 1980 van de Centrale Cultuurtechnische Commissie besloten het gebied "De Gouw", gelegen in (gedeelten van) de gemeenten Opmeer, Wester-Koggenland, Noorder-Koggenland, Wognum en Niedorp te plaatsen op het voorbereidingsschema voor landinrichtingsprojecten. Tevens zijn de aanvragen goedgekeurd door Gedeputeerde Staten van Noord-Holland bij besluit van 15 juni 1982.

In mei 1988 leidde e.e.a. tot een ontwerp-land-inrichtingsplan, waarin op blz. 41 (onderdeel "8. Maatregelen en voorzieningen op het gebied van de landschapsbouw") de volgende tekst was opgenomen:

8.1. Algemeen

Het plan voorziet in het behouden en waar mogelijk het versterken van het gevarieerde en aantrekkelijke landschap. Dit leidt tot een ondersteuning en versterking van de huidige structuur en tot vergroting van de herkenbaarheid. Uitgangspunt daarbij vormen de landschappelijke kwaliteiten van het gebied, zoals die eerder beschreven zijn. De huidige structuur kenmerkt zich vooral door een concentratie van bebouwing en beplanting op de hogere stroomruggronden en een openheid in de lagere delen. Door de aanleg van bermbeplanting wordt deze structuur versterkt. In paragraaf 6.6. is hierop ingegaan. Voorts zijn de te treffen maatregelen en voorzieningen gericht op het versterken van de ecologische infrastructuur. In dit verband dient met name te worden genoemd de in paragraaf 7.3. beschreven natuurbouwmaatregelen. Hierna worden de maatregelen en voorzieningen betreffende de landschapsbouw beschreven, die losstaand van het stelsel van openbare wegen en waterlopen een bijdrage aan de kwaliteit van het landschap leveren.

8.2. Te handhaven landschappelijke elementen

In het gebied komen landschappelijk waardevolle elementen voor. Het zijn in hoofdzaak beplantingen langs wegen. Deze elementen zijn op de kaart aangegeven met een egaal groene kleur als te handhaven landschapselementen en worden in het kader van de ruilverkavelingswerken niet geruimd. Ze zullen in het toedelingsplan worden ingepast. Beplantingen, die niet op de kaart voorkomen, zullen worden gehandhaafd tenzij bij het plan van toedeling blijkt dat ze de vorming van goed

exploiteerbare kavels in de weg staan.

**8.3. Aan te brengen
landschappelijke
elementen**

Beplantingen van lokaal belang

Voorzieningen

Ten westen van Wognum zal een dorpsbosje worden aangelegd, dat op de kaart met een groene stiparcering en het cijfer 1 is aangegeven. Voorts zal in het kader van het plan van toedeling er naar worden gestreefd gronden vrij te maken voor de aanleg van een dorpsbosje van 2 ha bij Spierdijk. Deze voorziening is niet op de kaart aangegeven.

Regelingen

Voor de aanleg van het boselement bij Wognum is 10 ha nodig. Deze gronden worden verkregen door korting (artikel 142, lid 1, aanhef en onder b van de Landinrichtingswet).

Dit bosje zal in eigendom worden toegewezen aan het Staatsbos-beheer. Het beheer en het onderhoud van de beplanting zal door middel van een erfpachtovereenkomst tussen de gemeente Wognum en het Staatsbosbeheer worden geregeld.

In de inrichtingskosten die geraamd worden op f. 230.000,-- wordt een rijksbijdrage van 75% verleend. De overige 25% dient de gemeente contant te betalen.

Tegen deze opname is bezwaar gemaakt door J.T.J. Broers, Grote Zomerdijk 5, 1687 PE Wognum:

“Het dorpsbos ten westen van Wognum is gesitueerd op het eigendom van de bezwaarmakende. De compensatie voor het kwijtraken van deze grond zal gerelateerd zijn aan het voortbrengend vermogen van de grond.

Dit is echter nadelig, omdat de grond waar het om gaat ook geschikt is voor alternatieve teelten zoals bloembollen en groenteteelt, waarbij niet alleen het voortbrengend vermogen van belang is, maar ook de bewerkbaarheid en de geschiktheid voor machinaal oogsten. Voor het bedrijf van betrokkene kan het van levensbelang zijn dat over de mogelijkheid van alternatieve teelten kan worden beschikt.

Het bos zou daarom elders moeten worden gesitueerd, of de omvang zou moeten worden verkleind.”

Het (voorlopig) commentaar hierop van Gedeputeerde Staten van Noord-Holland was als volgt:

“Het ruilen van grond (door middel van een nieuwe toedeling) vindt plaats op grond van de zgn. schattings- of ruilwaarde van de grond. De vaststelling van deze ruilwaarde vindt plaats in het kader van de eerste schatting. Niet alleen de ruilwaarde van de grond is van belang bij de toedeling, maar ook gebruiksmogelijkheden van de grond spelen een grote rol.

Op grond van de Landinrichtingswet dient in de nieuwe situatie grond van gelijke aard en hoedanigheid te worden toegedeeld als de grond, die is ingebracht. zo dient in principe geen grondsoort te worden toegedeeld, die de gebruiker vóór de landinrichting niet had en die niet geschikt is voor de desbetreffende bedrijfsvoering.

Alvorens tot realisatie van het betreffende bosje kan worden overgegaan, dient hiertoe de mogelijkheid te worden gecreëerd door herziening van het gemeentelijk bestemmingsplan.”

Hierna is het ontwerpplan op 30 oktober 1990 vastgesteld en verkreeg het dus de status van “plan”. Hierbij bleef het “dorpsbos” nagenoeg ongewijzigd in het plan aanwezig.

Vaststelling begrenzingsplan

Op 13 april 2000 is door Gedeputeerde Staten van Noord-Holland het begrenzingsplan voor de ruilverkaveling De Gouw vastgesteld (artikel 131 van de Landinrichtingswet). Dit omvat de vaststelling van de ligging (volgens de bijgevoegde kaarten) en de toewijzing van de eigendom, het beheer en het onderhoud van (onder andere) de in het plan opgenomen elementen van landschappelijke, recreatieve, cultuurhistorische of natuurwetenschappelijke waarde. Blijkens de legenda is het dorpsbos hierbij opgenomen als “bos”, en in eigendom toegewezen aan Staatsbosbeheer.

Ingevolge de Landinrichtingswet diende het begrenzingsplan te zijn vastgesteld alvorens de landinrichtingscommissie zou kunnen overgaan tot het ter inzage leggen van het Plan van Toedeling (die was gepland voor de periode van 22 mei 2000 tot en met 21 juni 2000). In de aanbiedingsbrief werd nog vermeld dat tegen de vaststelling van het begrenzingsplan geen beroep mogelijk was.

Naamgeving

Eind 1999 zijn de inwoners van Wognum uitgenodigd om voorstellen te doen voor een naam voor het aan te leggen bos. Uit de 41 ontvangen voorstellen is door het gemeentebestuur de naam “Kreekbos” geselecteerd. Hiermee wordt een relatie gelegd met het aangrenzende plangebied voor woningbouw met de naam “Kreeklanden”. In het vervolg zal daarom niet meer worden gesproken van een dorpsbos, maar van het Kreekbos.

Het Plan van Toedeling

In het kader van het Plan van Toedeling zijn nog wel bezwaren ingediend door de (voormalige) eigenaren van de grond waarop het Kreekbos is geprojecteerd. Aangezien het Begrenzingsplan echter definitief is (geen beroep mogelijk) kunnen die bezwaren geen verandering brengen in de toewijzing aan Staatsbosbeheer.

Huidige bestemming van de grond

De bestemming van de grond van het Kreekbos is volgens het vigerende bestemmingsplan “Landelijk Gebied 1978” van de (voormalige) gemeente Wognum vrijwel geheel “agrarische doeleinden I” en “agrarische doeleinden II”. Deze gronden zijn bestemd voor agrarisch gebruik. In de “Groene Circulaire” van ca. 1988 van de provincie Noord-Holland (handleiding bij de voorbereiding en toepassing van bestemmingsplannen landelijk gebied) staat in het onderdeel dat gaat over bosbouw (blz. 50 t/m 52) op blz. 52 vermeld: “Op gronden in agrarisch gebruik, is bosaanleg planologisch mogelijk tenzij dit in de bestemmingsregeling nadrukkelijk is uitgesloten.” Dat laatste is in casu niet het geval, dus voor de aanleg van louter bos of de voorbereidingen daarvoor zou het bestemmingsplan niet hoeven te worden gewijzigd of een vrijstellingsprocedure (met toepassing van artikel 19 lid 1 van de Wet op de Ruimtelijke Ordening) te hoeven worden gevoerd.

De Groene Circulaire is in 1996 vervangen door de Leidraad Provinciaal Omgevingsbeleid (laatste aanvulling 1998) met ook daarin weer opgenomen een “Handleiding bestemmingsplannen

landelijk gebied". In deze handleiding wordt de opmerking uit de Groene Circulaire t.a.v. de aanleg van bos niet herhaald. Er is echter geen reden om aan te nemen dat er verandering is gekomen in de opvatting dienaangaande.

Als de aanleg van bos niet in strijd is met de bestemming dan zal de aanleg van een aantal paden ter ontsluiting van het bos evenmin in strijd zijn met de bestemming. Wanneer de eigenaar het bos c.q. de paden vervolgens openstelt voor wandelend of fietsend publiek dan kunnen er twijfels rijzen over de vraag of dat nog in overeenstemming is met de bestemming (agrarisch gebruik). In zo'n geval moet eigenlijk worden gesproken van "recreatief medegebruik".

Recreatief medegebruik

In het voorlopig standpunt van Gedeputeerde Staten van Noord-Holland over het ontwerp-landinrichtingsplan (februari 1989) werd o.m. opgemerkt: "Het landinrichtingsinstrumentarium is per definitie een zeer geschikt middel voor realisering van het recreatief medegebruik. Het provinciaal beleid ten aanzien van de openluchtrecreatie is er op gericht het recreatief medegebruik van het landelijk gebied in stand te houden, c.q. te bevorderen."

Weliswaar had dit betrekking op de voet- en fietspaden in het gebied, maar er is geen reden om aan te nemen dat deze opvatting niet ook zou gelden voor andere elementen in het landinrichtingsplan zoals het Kreekbos en de inrichting daarvan (o.a. met voetpaden).

Dit beleid geldt nog steeds. In de Leidraad Provinciaal Omgevingsbeleid (Wegwijzer planbeoordeling, pag. 43) staat vermeld: Bij het opstellen van bestemmingsplannen is het van belang de mogelijkheden voor een recreatief medegebruik van het landelijk gebied in stand te houden dan wel te bevorderen.

De vormen van recreatief medegebruik die de gemeente Wognum wil toelaten, zijn:

- wandelen (voetpaden)
- schaatsen (als de waterpartijen bevroren zijn)
- het op een beperkt aantal dagen per jaar toelaten van georganiseerde spel- en sportactiviteiten (en daarmee vergelijkbare activiteiten) en voor de wat oudere jeugd ook maximaal één keer per jaar een kleinschalig popconcert op een beperkt deel van het terrein.

Deze vormen van recreatief medegebruik zouden dus in een nieuw bestemmingsplan moeten worden opgenomen of er zou een procedure met toepassing van artikel 19 lid 1 van de Wet op de Ruimtelijke Ordening voor moeten worden gevoerd.

Nieuw bestemmingsplan landelijk gebied

Reeds gedurende een aantal jaren is de gemeente Wognum bezig met de voorbereiding van een nieuw bestemmingsplan voor het landelijk gebied. In 2001 is met diverse instanties overleg gepleegd over een voorontwerp daarvan. Dat heeft geleid tot een ontwerpplan in oktober 2002. Daarin is het Kreekbos opgenomen als Landschappelijke groenvoorziening met natuurwaarde (Artikel 19).

In ruilverkavelingsverband zal de grond van het Kreekbos naar verwachting eind 2003/begin 2004 beschikbaar komen. Wellicht dat er tegen die tijd ook een beslissing is omtrent de goedkeuring van het onderhavige bestemmingsplan.

Zienswijzen vooraf

Over de exacte inrichting van het Kreekbos is uitvoerig overleg en inspraak voorafgegaan in de periode september 1999 t/m mei 2000.

Het plan voor de inrichting van het Kreekbos wordt hiermee als afgerond beschouwd.

Enkele reacties, van J.T.J. Broers, Grote Zomerdijk 5, 1687 PE Wognum (mondeling) en van A.N.M. Slagter, Grote Zomerdijk 2a, 1687 PE Wognum (schriftelijk) liepen min of meer vooruit op de nog te voeren planologische procedure. Dat wordt meegenomen in de (inspraak-)procedure

voor het onderhavige bestemmingsplan. De inrichting van het plan zal daarbij in beginsel niet meer ter discussie staan.

9. NATUUR, NATUURWETENSCHAPPELIJK, LANDSCHAPPELIJK, ARCHEOLOGISCH EN CULTUURHISTORISCH WAARDEVOL GEBIED

In 1987 is in opdracht van de gemeente Wognum in verband met de komende ruilverkaveling "De Gouw" het "Landschapskundig rapport van het gebied ten zuidwesten van Wognum" opgesteld door Landview. In dit rapport wordt met "Lekermee" bedoeld op het gebiedje dat op de volgende pagina (kopie recente topografische kaart schaal 1:25.000) als zodanig is aangeduid en de naaste omgeving van die aanduiding. Daarna is nog een kopie opgenomen van de topografische kaart van rond het jaar 1900. Het gebied is daarop aangeduid als "Polder de Leeker Landen". De benaming "Lekermee" wordt door de gemeente Wognum thans gebruikt als naam van de weg die vanaf het meest zuidelijke punt van de Grote Zomerdijk eerst circa 130 m in noordwestelijke richting loopt om daarna met een vrijwel haakse bocht naar het zuidwesten af te buigen. Na circa 500 m splitst de weg zich daarna in een westelijk deel (circa 200 m) en een oostelijk deel (circa 800 m).

Aan het rapport van Landview is de volgende beschrijving van dat deel van de gemeente ontleend:

"Bodemsanering en bewoningsgeschiedenis hebben het landschap in belangrijke mate gevormd. De kreekrug Wognum-Wadway, een van de oudste bewoningsassen, deelt het gebied in twee delen met een verschillende landschappelijke presentatie. Het noordelijk deel met een opstreekende verkaveling en een zuidelijk deel met een blok- en waaierverkaveling, zijn door de aanwezigheid van dijken en natuurlijke elementen van afwisselend karakter.

De diverse onderdelen in het landschap laten zich als volgt beschrijven.

Het veengebied bij de Lekermee

Tussen de weg genaamd Lekermee, de Kromme Leek en de kade van de Baarsdorpermeerpolder bevindt zich een restant van de vroegere veenbedekking. Dit restveengebied is uit velerlei oogpunt waardevol. Ten eerste heeft het een belangrijke ecologische functie. Het laaggelegen natte veenpakket schept voorwaarden voor een andere flora dan in de omgeving. Daarnaast is het door de ligging tussen de kade van de Baarsdorpermeer en de meerwal in visueel opzicht een aantrekkelijk gebied. Belangrijker is echter de cultuurhistorische waarde. Als enig overgebleven veengebied in West-Friesland geeft het informatie over de ontwikkeling van landschap, ontginning en bewoning over een zeer lange periode en het gebied ontleent daaraan zijn bovenlokale en regionale betekenis.

De meerwal

De meerwal is een langgerekte (circa 1200 m), smalle (circa 100 tot 150 m), fijnzandige rug, zich uitstrekkend vanaf de noordoostkop van de Baarsdorpermeer tot in oostelijke richting aan de Oude Gouw.

De meerwal is ontstaan door de werking van het meerwater, dat bij overwegend zuidwestenwind fijnzandig materiaal op de noordoostoevers afzette. Door zijn smalle, langgerekte vorm onderscheidt deze meerwal zich van andere meerwallen.

Tekening

Tekening

De opvallend langgerekte vorm van deze meerwal verhoogt de landschappelijke waarde van het gebied. Naast de Kromme Leek, het veengebiedje als restant van het vroegere veenlandschap en de 17e-eeuwse kade van de polder de Baarsdorpermeer, maakt de meerwal als geomorfologisch object het gebied bij de Lekmeer tot een cultuurhistorisch en landschappelijk waardevol element.

Vervening perceel Lekmeer

In de Lekmeer zijn twee percelen gelokaliseerd met mogelijke verveningssporen. Op de percelen treft men een aantal rechtlijnige greppels aan die kunnen duiden op het afgraven van het veen. Omdat het merendeel van het veen in West-Friesland door oxidatie is verdwenen, neemt dit vervening perceel een bijzondere positie in.

De waaierverkeveling

Tussen de Oude Gouw/Kerkstraat en de oude veenstroompjes bij de Baarsdorpermeer bevindt zich een karakteristieke strookachtige verkeveling. Deze zogenaamde "waaierverkeveling" is een relict uit de vroege Middeleeuwen (9e of 10e eeuw) toen de eerste ontginners het veengebied in cultuur brachten. Het is een typische veenontginnings-verkeveling en tevens de oudste verkeveling in De Gouw. De verkeveling is nagenoeg uniek voor West-Friesland te noemen.

De blokverkeveling van de Lekmeer

Waarschijnlijk bezat de Lekmeer oorspronkelijk ook een strokenverkeveling. De slechte waterstaatkundige situatie ter plekke noodzaakte tot aanpassing, die heeft geresulteerd in een blokverkeveling.

De voormalige veenstroompjes

In de Buitendijkse Landen zijn nog enkele oude veenstroompjes terug te vinden. Hun grillig verloop onderscheidt hen van de aangelegde sloten. De veenstroompjes zijn cultuurhistorisch van belang, omdat ze de eerste plek zijn geweest waar de ontginners in de 9e/10e eeuw het veengebied van Wognum betraden. Daarnaast vormen ze een karakteristiek element in een vrij strakke verkeveling.

De Oude Gouw

De Oude Gouw dient nu als weg en als (beperkte) bewoningslijn. Vroeger in de Middeleeuwen was het waarschijnlijk de basis van de ontginning van waaruit de dorpskern Wognum is ontstaan. Tevens werd het de voornaamste en oudste bewoningslijn in dit gebied. Het is aan te nemen dat in de Middeleeuwen langs de Oude Gouw veel meer boerderijen hebben gestaan dan nu het geval is en dat de bewoning meer naar het noorden is verschoven: langs de Kerkstraat. Langs de Oude Gouw zijn veel archeologische relictten gevonden uit de periode van 1000 tot 1350.

De Grote Zomerdijk

Tussen de Oude Gouw en de vroegere veenstroompjes ligt de Grote Zomerdijk als een gekromde kade. De dijk is vermoedelijk in de 14e eeuw aangelegd en bezat uitsluitend een waterkerende functie.

De Kleine Zomerdijk

Deze is in dezelfde periode ontstaan als waterkering van de Kromme Leek.

De Baarsdorpermeerkade

Het kronkelige verloop van de kade van de Baarsdorpermeer is een aanwijzing dat de mens bij de aanleg zich heeft aangepast aan een natuurlijk element in het landschap, in dit geval de oever van het meer. De kade is aangelegd in de 16e eeuw en vertegenwoordigt een cultuur-historisch

overblijfsel uit de periode dat vele meren werden droog gemaakt. Het slingerende tracé van de kade geeft een verfraaiend effect in het landschap.

Tevens is het de grenslijn tussen de zeer oude strookachtige waaierverkaveling en de jonge 17e-eeuwse rationele verkaveling van de droogmakerij. Daarbij wordt het hoge oude land gescheiden van de lager gelegen jonge gronden.

De restheem aan de Lekermeerweg

Aan de weg genaamd Lekermeer nr. 6 ligt een boerderij op een verhoging in het landschap. Hoewel de associatie met een terp onmiddellijk wordt gemaakt, moet deze terreinverheffing daar niet mee in verband gebracht worden.

Eerder moet deze verhoging worden gezien als rest van het vroegere veendek dat nog niet was geoxideerd of ingeklonken. Het is de enige restheem met boerderij in de gemeente Wognum en zeer waarschijnlijk ook de enige in het ruilverkavelingsgebied De Gouw.

Samenvattende landschapsstructuur

De verschillende landschappelijke elementen zijn bijeengebracht op de volgende bladzijde.

De meeste elementen zijn geconcentreerd in het Lekermeeergebied. Zij zijn heterogeen in hun samenstelling: naast aardwetenschappelijke elementen, zoals de meerwal en het veengebied, ook cultuurhistorische objecten, bijvoorbeeld de kade, de restheem en de blokachtige verkaveling. Ook is een differentiatie te maken naar de hoogteligging van de elementen. De meerwal ligt hoger dan het veengebied. De kade steekt boven haar omgeving uit. De restheem geeft met de Kromme Leek het landschapsbeeld nog meer verscheidenheid.

De samenhang tussen de verschillende landschapskundige elementen in het gebied van de Lekermeer maken dit tot een landschappelijk waardevol gebied. De Kromme Leek als relict uit de vroege Middeleeuwen, de resthemen en het veengebiedje als restant van het vroegere veenlandschap en de 17e-eeuwse kade van de polder de Baarsdorpermeer met de meerwal als geomorfologisch object maken dit Lekermeeergebied tot een samenhangend geheel.

Tekening

De structuurlijnen

De waaierverkaveling van Wognum is een structuurbepalend element.

De gérende strookachtige percelering is typerend voor dit gebied. Het hangt samen met de wijze van ontginning in een veengebied met behoorlijke hoogteverschillen op korte afstand. De blokachtige verkaveling van de Lekermear is karakteristiek voor een gebied met waterstaatkundige problemen.

De haaks op de waaierverkaveling staande kaden en wegen, zoals de Oude Gouw en de Zomerdijk(en), zijn een indicatie van een fase in de ontginning: de Oude Gouw als ontginningsbasis, de Kleine en Grote Zomerdijk als waterkeringen in een latere periode. De meanderende lijnelementen, zoals de Baarsdorpermeerkade en de vroegere veenriviertjes, geven aan dat het om oorspronkelijke natuurlijke elementen gaat. De kade is een reconstructie van de vroegere oevers van de Baarsdorpermeer. De kronkelige loop van de sloten in de strakke strookachtige verkaveling zijn overblijfselen van een vroeger veenlandschap, tevens punt van aankomst van de eerste bewoners. De structuurlijnen kunnen een ruimtelijke uitwerking hebben op twee niveaus. Op macroniveau geven ze van een gebied de algemene opbouw weer. Op een lager ruimtelijk vlak, op microniveau, gaat het om de gezichtbepalende elementen. De perceptie in het veld is dan aan de orde.

Voor wat betreft de grootschalige structuur zijn de waaierverkaveling, blokverkaveling en de dijken van belang. Bij de visueel-ruimtelijke perceptie op microniveau kan worden gedacht aan knikjes in de sloten, de dwarssloten en bochten in kaden of wegen, zoals die van de Baarsdorpermeer."

Tot zover de beschrijving uit het rapport van Landview. Als gevolg van de ruilverkaveling is een deel van het historische en karakteristieke patroon van de waaier- en blokverkaveling verloren gegaan (vorming grotere percelen, dempen van sloten), maar gelukkig niet in die mate dat het geheel verdwenen is.

In dit bestemmingsplan zijn in de artikelen 11 (lid 13), 12, 13 en 17 van de voorschriften bepalingen geformuleerd die een beschermende werking hebben ten aanzien van het restveengebied, de meerwal, de veenstroompjes (aangegeven als structuurlijnen), de grotere veenstroom de "Kromme Leek" en de waaierverkaveling.

Overigens bevindt de Kromme Leek zich niet alleen in het zuidwestelijke deel van de gemeente Wognum. Dit voormalige veenriviertje zet zich voort in oostelijke richting. De oorspronkelijke loop wordt daarbij onderbroken bij de op- en afritten van de kruising rijksweg A7-N302 (Westfrisiaweg) en zet zich weer voort ten oosten van (het zuidelijke deel van) de Hoornseweg tot aan de oostgrens van de gemeente Wognum (iets voorbij de Van der Deureweg), waarna de loop zich weer voortzet op grondgebied van de gemeente Wervershoof. Hierbij moet worden opgemerkt dat Rijkswaterstaat in de eerste helft van het jaar 2002 het "knelpunt A7" heeft opgelost door tussen de Parallelweg en de westelijke afrit van de Westfrisiaweg naar de rijksweg een verdiepte sloot te graven, die aan de westkant aansluit op de Kromme Leek en ten noordoosten daarvan op een duiker onder de rijksweg. Aan de oostkant van de rijksweg zou dan weer een verdere verbinding mogelijk zijn via het oude tracé van de Kromme Leek, gelegen halverwege de Kleine Zomerdijk en de Westfrisiaweg (zie illustratie).

In het kader van het Waterhuishoudingsplan Noord-Holland 1998-2002 ("Stilstaan bij stromen") is de Kromme Leek aangewezen als ecologische verbindingszone (het verbinden van gebieden uit de PEHS - de provinciale ecologische hoofdstructuur -) uit het "Otterproject". Dat project is een uitwerking van en aanvulling op de PEHS.

Het doel daarvan is de aanleg van natuurvriendelijke oevers, en - voor zover de natuurfunctie niet wordt geschaad - het benutten van kansen voor recreatief medegebruik.

Illustratie: oplossing knelpunt A7 in otterroute

Als beleid is vastgesteld dat gemeenten de ecologische verbindingzones (inclusief die uit het "Otterproject") beschermen in hun bestemmingsplannen.

Onder "natuurvriendelijke oever" wordt verstaan:

- geen harde en/of behandelde overgang;
- voldoende breedte (± 5 meter);
- talud 1:4, of een smallere plasberm;
- overgang van waterplanten tot en met terrestrische flora;
- in lange verbindingzones voldoende rustplekken voor trekkende dieren;
- geen bestrijdingsmiddelen en meststoffen toepassen.

Nadere details: "Otterproject basisrapport" en "Uitwerking Kromme Leek (gebied 9)" van de Stichting Het Noordhollands Landschap.

Naast de hiervoor omschreven status van de Kromme Leek is dit voormalige veenriviertje opgenomen in het Intentieprogramma Bodembeschermingsgebieden, vastgesteld door Provinciale Staten van Noord-Holland op 12 september 1994, op dezelfde dag als waarop het Streekplan Noord-Holland-Noord wordt vastgesteld.

Op blz. 102 van dat intentieprogramma staan als bijzondere milieukwaliteiten vermeld:

2a micro reliëf (dekzandruggen);

3b geologie en ontstaansgeschiedenis;

4b landschapsbeeld (stuwwallandschap).

Als "aandachtspunten" zijn vermeld: fysische aantasting (rechttrekken meanderende loop, vergraven oeverwallen).

We zien hier een tegenstrijdigheid: om de oevers "natuurvriendelijk" te maken met een talud van 1:4 zullen de oevers op de meeste plaatsen toch wel vergraven moeten worden. Anderzijds kan daarbij de meanderende loop wel gehandhaafd worden.

In het Regionaal Landschapsplan voor Westfriesland is aan de noordkant van de Kromme Leek een recreatief fiets- of wandelpad gepland. De grond is eigendom van agrariërs. Een eerdere poging om langs de Kromme Leek een fiets- of wandelpad te realiseren in de jaren zeventig van de vorige eeuw leverde een flinke hoeveelheid bezwaarschriften op. Er is toen van afgezien (bestemmingsplan Landelijk Gebied van de voormalige gemeente Wognum).

Om strategische redenen (proceseconomie) wordt het wandel- of fietspad langs de Kromme Leek daarom (nog) niet in dit bestemmingsplan opgenomen, maar zal het als afzonderlijk project (met de projectprocedure van artikel 19 lid 1 van de Wet op de Ruimtelijke Ordening) worden behandeld. Het primaire doel van dit bestemmingsplan (het zo snel mogelijk beschikbaar krijgen van een adequaat en eigentijds beheersinstrument) zal dan eerder zijn bereikt doordat de hoeveelheid "zienswijzen" (en eventuele latere "bedenkingen") te overzien blijft.

Terug naar de zuidwesthoek van de gemeente Wognum. In het "Gebiedsplan Kop en Westfriesland" van 2001 is het restveengebied en de Bedijkte Leekpolder met het gebiedje Leekerlanden en de Kerkepolder opgenomen als "natuurgebied". Zie de hierna volgende kopie van kaart 17 uit dit plan.

Tekening (uitklapbaar)

Op verzoek van de gemeente Wognum is medio jaren negentig de kerkepolder toegevoegd. Het gebied is circa 350 m breed en 450 m lang, gelegen tussen de Oude Gouw en de Kleine Zomerdijk. De Provinciale Commissie Beheer Landbouwgronden overwoog daarbij het volgende:

"Voor de Kerkepolder kan op een eenvoudige manier een zelfstandig peilbeheer worden ingesteld. In de winter kan het zodoende nat worden gehouden, waardoor veel vogels zullen worden aangetrokken. In het voorjaar kan het peil worden afgestemd op weidevogels en het voorkomen van moeraszoutgras geeft aan dat bij een extensief beheer een interessante vegetatie is te verwachten.

Daarnaast heeft het gebied een belangrijke cultuurhistorische betekenis."

In de Kerkepolder staat een wipweidemolen, die (al zeer lang) is aangewezen als rijksmonument. De Kerkepolder en een deel van het gebiedje "Leekerlanden" zijn inmiddels in eigendom en beheer van de Stichting Het Noordhollands Landschap (in de folders van de stichting aangeduid als Kerkepolder en Leekerlanden). Het overige gebied (de rest van de Leekerlanden en de Bedijkte Leekpolder) is deels eigendom van het BBL (Bureau beheer landbouwgronden) en deels particulier eigendom. Voor de funtieverandering van de grond van deze particulieren (van agrarisch land naar natuurgebied) kan op grond van de Subsidieregeling Natuurbeheer 2000 subsidie worden verkregen ter compensatie van de waardedaling daarvan (maximaal 30 jaar lang € 1.837,81 per ha per jaar). Eventueel is subsidie mogelijk voor inrichting en beheer.

Opgemerkt moet nog worden dat de gemeente Wognum twijfelt of het op kaart 17 aangegeven verloop van de ecologische verbingszone, direct ten westen van de aansluiting rijsweg/Westfrisiaweg wel juist is weergegeven, gelet op de inmiddels door Rijkswaterstaat gerealiseerde oplossing van het "knelpunt A7" (zie illustratie pagina 62). Er is wel wat te zeggen voor de op kaart 17 aangegeven route (langs de Kleine Zomerdijk) maar tussen de noordoostkant van de Bedijkte Leekpolder (waar een melkveehouderij zit) en de Kleine Zomerdijk is geen waterverbinding aanwezig (de route is daar getekend tussen twee lijnen waartussen in werkelijkheid de particuliere toegangsweg loopt van de melkveehouderij naar de Kleine Zomerdijk). In dit bestemmingsplan wordt daarom voor een ander verloop gekozen.

Het gebied in de zuidwesthoek van de gemeente Wognum is in het Streekplan Noord-Holland-Noord aangeduid als **"agrarisch gebied van bijzondere betekenis voor natuur, landschap en bodem"**. De afbakening van dat gebied op de streekplankaart is enigszins vaag en het lijkt alsof de Kerkepolder er (nog) niet in begrepen is. De verklaring daarvoor is ongetwijfeld dat het streekplan van 1994 dateert, terwijl de beslissing om de Kerkepolder als natuurgebied aan te wijzen van latere datum is. Op de bestemmingsplankaart is daarom de Kerkepolder binnen de begrenzing opgenomen. Voorts vermeldt het streekplan ook de bijzondere waaierverkaveling en wijst het streekplan op de cultuurhistorische betekenis van oude dijken en tracés (zie ook hierna bij "overige waarden") en het behoud van de graslanden in de directe omgeving daarvan (streekplan, pagina 73). In verband daarmee is in het gebied van bijzondere betekenis voor natuur, landschap en bodem ook opgenomen de waaierverkaveling en de graslanden langs de dijkjes in dat gebied, zijnde de Baasdorpermeerkade (Rijndijk), de Grote en de Kleine Zomerdijk, de weg Lekerveer en de Oude Gouw.

In het aldus begrensde gebied kan de huidige grondgebonden agrarische bedrijfsvoering worden voortgezet maar omschakeling van grasland/weiland naar een teelt die een bedreiging kan zijn voor de openheid van het gebied wordt gebonden aan het vereiste van een aanlegvergunning zodat daarvoor eerst een afweging moet worden gemaakt. Tevens worden aan aantal

mogelijkheden, die wel gelden voor het overige plangebied, uitgesloten om aantasting van het landschapsbeeld zoveel mogelijk te voorkomen.*

Overige waarden

De Beleidsnota Belvedere (zie blz. 20) is door de provincie Noord-Holland uitgewerkt in de Cultuurhistorische Waardenkaart. Deze bestaat uit de delen historische geografie, historische (stede)bouwkunde en archeologie.

Per kaart zijn een aantal waardevolle onderwerpen aangewezen meestal voorzien van een nummer en een daarbij behorende beschrijving. Deze worden hierna opgesomd.

Historische geografie:

de westelijke helft van de gemeente Wognum (ten westen van de rijksweg A7) is aangeduid als een gebied van zeer hoge en hoge waarde

WFR 323 G: een gebiedje ten zuiden van de bocht in de A.C. de graafweg (met waarde). Dit betreft een regelmatige strokenverkaveling (Vroege Middeleeuwen)

WFR 429 G: een strook ter weerszijden van de weg Wadway en de Westeinderweg met zeer hoge waarde. Het betreft een lineaire nederzetting uit de Vroege Middeleeuwen.

WFR 237 G: de Molensloot of 't Zwet, aan de meest westelijke kant (de gemeentegrens tussen Opmeer en Wognum loopt in het midden) met hoge waarde. Het betreft een afwatering binnen polders (één van de waterstaatkundige werken uit de "mollenactie" van 1537).

WFR 133 G: de Grote Zomerdijk met hoge waarde (binnenwaterkerende dijk)

WFR 176 G: de Oude Gouw (noordelijke helft zeer hoge waarde), binnenwaterkerende dijk.

WFR 180 G: de Kleine Zomerdijk (hoge waarde), binnenwaterkerende dijk.

WFR 322 G: het gebied tussen de Kleine Zomerdijk en de weg genaamd Lekerveer (hoge waarde): onregelmatige strokenverkaveling. Helaas is dit door de ruilverkaveling grotendeels verloren gegaan.

WFR 167 G: de weg genaamd Lekerveer (van waarde), binnenwaterkerende dijk.

WFR 179 G: de sloot langs de zuidkant van de Bedijkte Leekpolder (van waarde): boezemwater.

WFR 258 G: de Nieuweweg ten noorden van de A.C. de graafweg (van waarde): kade.

WFR 205 G: de Wijzend en de Oosterwijzend (van waarde): binnenwaterkerende dijk.

WFR 411 G: de bebouwingsstrook van het oostelijke stuk van de Oosteinderweg en de Dorpsstraat tot aan de begraafplaats (van waarde): lineaire nederzetting (Volle Middeleeuwen).

WFR 200 G: idem, maar dan de weg zelf: binnenwaterkerende dijk.

WFR 396 G: de strook Dorpsstraat vanaf ca. huisnummer 111, in oostelijke richting tot aan de gemeentegrens (begin van Hauwert): nederzetting op terpen (hoge waarde).

WFR 210 G: idem, maar dan alleen de weg zelf (van waarde): binnenwaterkerende dijk.

WFR 499 G: de bebouwingsstrook van Zwaagdijk-West vanaf ca. huisnr. 445 in oostelijke richting tot en met huisnr. 359 (van waarde): lineaire nederzetting langs dijk.

WFR 207 G: idem, maar dan alleen de weg zelf: binnenwaterkerende dijk.

Historische (stede)bouwkunde:

WFR 034 B: het (voormalige) stationsgebouw aan de Spoorstraat nr. 2.

Archeologie:

WFR 333 A: de bebouwingsstrook Wadway/Westeinderweg (zie ook WFR 429G), hoge archeologische waarde. In feite is dit een historische "kern"(lineaire nederzetting), ontstaan in

* Bij besluit van 30 juni 2003 tot vaststelling van het bestemmingsplan is het "agrarisch gebied van bijzondere betekenis voor natuur, landschap en bodem" vervallen.

de Hoge Middeleeuwen tot de Nieuwe Tijd. De begrenzing is bepaald op grond van de historische kaart uit 1849-1859, schaal 1: 25.000. De archeologische waarde van historische kernen bestaat uit reeds aangetroffen of te verwachten aanwezigheid, boven of onder de grond, van bouwhistorische resten en archeologische sporen en voorwerpen. Samen bevatten zij een veelheid aan historische informatie over ouderdom en ruimtelijke ontwikkeling van de kern. Op de Indicatieve Kaart Archeologische Waarden (IKAW) is deze strook aangeduid met de nummers (van West naar Oost) 19 E-037 en 19 E-035.

- WFR 136 A: dit is een klein stukje van het grotendeel in de gemeente Opmeer gelegen terrein met het kerkje van Wadway: het terrein van de vroegste kerk in dit gebied. Op grond van historische bronnen is de datering vastgesteld (Late Middeleeuwen A). Verwacht wordt dat in de ondergrond resten van begravingen, maar mogelijk ook (houten) voorgangers van latere kerkgebouwen aanwezig zijn. IKAW: 19 E-013 (hoge waarde)
- WFR 145 A: dit betreft een stuk grond tussen de Westeinderweg en de A.C. de Graafweg ter hoogte van de huisnummers Westeinderweg 4 tm. 10. Het betreft een terrein waar, op de grote kreekruig die tussen Hoogwoud en Wognum loopt, vondsten zijn gedaan afkomstig uit de Late Bronstijd. Deze zijn mogelijk afkomstig van een nederzetting, maar deze is met behulp van booronderzoek (nog) niet aangetoond. Aanduiding op de IKAW: 19 E-A09 (van waarde)
- WFR 143 A: dit is een iets kleiner stuk (vanaf de Westeinderweg in noordelijke richting ca. 300 m landinwaarts) ten oosten van WFR 145 A over een breedte van ca. 250 m. Het betreft hier een terrein dat gedeeltelijk een bovenlaag bezit, die in de loop der eeuwen is ontstaan (Laat-Middeleeuwse cultuurgrond). De vondsten die in het gebied zijn gedaan kunnen op bewoning ter plaatse duiden, maar ook van elders met opgebrachte grond zijn aangevoerd. Wat de middeleeuwse bewoning in het algemeen betreft, dient men zich te realiseren dat deze zich heeft afgespeeld op het veen, dat toen heel West-Friesland bedekte. Het veen is echter verdwenen en daarmee eveneens de meeste archeologische sporen. Alleen de diepere, tot in de mariene afzettingen gegraven grondsporen, zoals sloten, kuilen en waterputten, zijn nog bewaard gebleven. Aanduiding op de IKAW: 19 E- A07 (van waarde)
- WFR 144 A: dit gebied ligt ten zuiden van 143 A en is ca. 150 m breed en 350 m diep landinwaarts. Het betreft een terrein waar enkele vondsten zijn gedaan die op bewoningsactiviteiten kunnen duiden. Booronderzoek heeft geen cultuurlaag opgeleverd. Het is niet uitgesloten dat de archeologische sporen zijn verploegd. Waardering op grond van geringe gaafheid (van waarde). Aanduiding op de IKAW: 19 E-A08.
- WFR 142 A: dit stuk van ca. 200 m breed en ca. 300 m lang (in Noord-Zuid-richting) ligt ten oosten van de Molensloot (zie ook 237 G). Het betreft hier een reliëfrijk terrein waarvan veel vondsten afkomstig zijn van een Laat-Middeleeuwse nederzetting. In die tijd woonde men op het veen dat geheel West-Friesland bedekte (zie verder 143 A). Aanduiding op de IKAW: 19 E-A06 (van waarde).
- WFR 110 A: dit betreft een stuk grond aan de westkant van de Oude Gouw tussen de huisnummers 48 en 50 ter grootte van ca. 120 m langs de weg en ca. 60 m diep. Het gaat om een terrein met een bovenlaag, die in de loop der eeuwen door ophoping is ontstaan (Laat-Middeleeuwse cultuurgrond). De vondsten die er zijn gedaan hoeven niet per se op bewoning te duiden, maar kunnen ook van elders met de opgebrachte grond zijn aangevoerd. Zekerheid omtrent de aard van de sporen is (nog) niet verkregen. Aanduiding op de IKAW: 19 F-A02 (van waarde).
- WFR 109 A: dit betreft een stuk grond, gelegen in de noordwestelijke hoek van de kruising van de Oude Gouw met de Kleine Zomerdijk ter grootte van ca. 300 m x 100 m. Het betreft hier een terrein, waarvan vondsten uit de Late Bronstijd en Vroege IJzertijd zijn gedaan. Boringen hebben evenwel niet geleid tot de ontdekking van een bewoningslaag. De eventueel aanwezige archeologische sporen zijn waarschijnlijk deel of geheel opge-

nomen in de bouwvoor. De diepere sporen zijn nog intact. Aanduiding op de IKAW: 19 F-A01 (van waarde).

WFR 107 A: dit betreft een stuk grond van ca. 80 x 80 m, gelegen ten noorden van Oosteinderweg huisnr. 61 tm. 65 op ca. 130 m afstand van de weg. Het betreft een terrein waarin sporen van bewoning uit het Laat-Neolithicum (2700-2450 v. Chr.) zijn aangetroffen. Dit is vastgesteld door middel van boringen en een proefputje, uitgevoerd door de ROB (veldverkenning van 26-04-1990).
Op een diepte van zo'n 45 cm beneden het maaiveld strekt zich hier een ca. 10 cm dikke donkere, humeuze, kleiige laag uit.

Dateerbare vondsten in de vorm van aardewerk of vuurstenen werktuigen zijn niet gevonden. De omvang van de cultuurlaag is gering (waarschijnlijk minder dan 1000 m²). Deze laag bevat een grote hoeveelheid botmateriaal en fragmenten van mosselschelpen. Er is waarschijnlijk sprake van een kampplaats waar men gedurende korte tijd verbleef en specifieke activiteiten zoals de jacht op waterwild en/of visserij ontplooid. Aangezien deze laag allerlei zaken kan bevatten die een belangrijke bijdrage kunnen leveren aan de bewoningsgeschiedenis van het gebied, wordt in principe behoud van dit terrein nagestreefd. Het terrein ligt iets hoger dan de omgeving (gesitueerd op een oeverwal). Aanduiding op de IKAW: 19 F-010 (zeer hoge waarde).

WFR 345 A: dit betreft het bebouwingslint aan weerszijden van de Oosteinderweg vanaf de huisnummers 81 en 68 in oostelijke richting, overgaand in de Dorpsstraat tot en met huisnummer 109. Een deel hiervan valt buiten het plangebied. Hiervoor geldt hetzelfde als voor WFR 333 A. Aanduiding op de IKAW: 19 F-022 (hoge waarde).

WFR 108 A: dit betreft een stuk grond van ca. 130 à 100 m breed en ca. 450 m diep landinwaarts ten noorden van de Kromme Leek en huisnummer Zwaagdijk 314 a. Op dit terrein is op een diepte van 30 to 60 cm een restant van een oude woonlaag/akkerlaag aangetroffen. Deze laag is vastgesteld door middel van veldverkenning en boringen, uitgevoerd door de stichting RAAP in 1987-1988 (RAAP-rap. 29, catalogusnummer 36). Deze laag is zeker te dateren in de Late Middeleeuwen (1000-1500 na Chr.) en bevat waarschijnlijk ook sporen uit de IJzertijd (800-12 v. Chr.). Aangezien deze laag, die allerlei vondsten en bodemsporen kan bevatten, een bijdrage levert aan de bewoningsgeschiedenis van het gebied, wordt in principe behoud van dit terrein nagestreefd. Aanduiding op de IKAW: 19 F 011 (hoge waarde).

WFR 355 A: dit betreft het bebouwingslint aan weerszijden van de Zwaagdijk ter hoogte van de huisnummers 445 tm. 399 (van West naar Oost). Zie ook WFR 499 G. Voor dit bebouwingslint geldt hetzelfde als voor WFR 333 A en WFR 345 A. Aanduiding op de IKAW: 19 F-023 (hoge waarde).

Aanlegvergunningsvereiste

Naast de hiervoor concreet benoemde archeologische waarden blijkt uit de IKAW dat vrijwel het hele grondgebied van de gemeente Wognum een middelhoge of hoge trefkans heeft voor het aantreffen van archeologische resten in de bodem. Voor de bescherming hiervan is daarom gekozen voor een aanlegvergunningstelsel voor het gehele plangebied (artikel 6a, algemeen aanlegvergunningvereiste). Bij eventuele wat grotere verstoringen (vanaf ca. 500 m²) kan dan eerst een verkennend archeologisch onderzoek worden uitgevoerd (bureauonderzoek gecombineerd met karterend onderzoek) voordat met de werkzaamheden, behorende bij de verstoring, zal worden begonnen.

De concreet genoemde archeologische waarden en de historische geografie (binnenwaterkerende dijk, etc.) vallen dan uiteraard ook onder dat stelsel zodat per uit te voeren werkzaamheid kan worden beoordeeld of die toelaatbaar is. Indien nodig zal daarover (voor zover het historische geografie betreft) advies worden ingewonnen bij de stichting Steunpunt Cultureel Erfgoed.

Het voormalig stationsgebouw aan de Spoorstraat 2 is opgenomen in de lijst met karakteristieke bebouwing (artikel 7). Op de hierna volgende pagina's zijn de kaartjes van de Cultuurhistorische Waardenkaart opgenomen, alsmede de IKAW.

IKAW (uitklapbaar)

10. MILIEU-ASPECTEN

10.1 Geluid

In de Wet geluidhinder wordt de omvang van de wettelijke zones langs verkeerswegen aangegeven. Voor nieuwe geluidsgevoelige bestemmingen die in een zone geprojecteerd worden, bepaalt de wet dat akoestisch onderzoek verplicht is. De geluidbelasting van het verkeer op de buitengevels van geluidsgevoelige bestemmingen mag de in de wet genoemde normen niet overschrijden. In het landelijk gebied van de gemeente Wognum zijn de mogelijkheden voor nieuwbouw met een geluidsgevoelige functie beperkt tot incidentele nieuwe woningen. Het gaat daarbij om de bouw van eventuele tweede agrarische (bedrijfs)woningen en de bouw van nieuwe woningen bij mogelijk nieuwe agrarische bedrijven. Verwacht wordt dat binnen de bestemmingsplanperiode (10 jaar) het aantal bedrijfswoningen niet noemenswaard zal toenemen. In voorkomende gevallen zal het akoestische onderzoek eveneens incidenteel plaatsvinden. Nieuwe burgerwoningen worden in het landelijk gebied niet toegelaten.

10.2 Bodemverontreiniging

In het plangebied zijn een aantal vervuilde locaties bekend. Dat zijn:

- A.C. de graafweg 27. Dit betreft een voormalige stortplaats, daarna (jaren zestig en zeventig van de vorige eeuw) een autosloperij en sinds ongeveer 1982 opslag van mest en slib. Enige jaren geleden zijn het terrein en de loods verkocht aan een constructiebedrijf, dat voornamelijk de loods gebruikt. Momenteel is op dit terrein een deelsanering in uitvoering.
- Wijzend 35. Een voormalige autosloperij. Het probleem is in behandeling bij de provincie maar nadere gegevens waren niet verkrijgbaar.
- Westeinderweg 45. Een voormalig brandstofverkooppunt. Verontreiniging ook in een gedempte sloot. De tanks zijn verwijderd. De verontreiniging is wel ernstig maar niet urgent. Bij het Kadaster is een aantekening geplaatst.
- Westeinderweg 43a. Garagebedrijf (momenteel geen bedrijfsactiviteiten, staat te koop). Tanks van brandstofvoorziening verwijderd, na sanering nog lichte verontreinigingen aangetoond.
- Nieuweweg 24b. Een terrein van Rijkswaterstaat (wegensteunpunt). Ernstige bodemverontreiniging aanwezig maar niet urgent.
- Van der Deureweg. Het vermoeden bestaat dat langs deze weg vroeger een stortplaats heeft gelegen. Er is tot nu toe echter niets gevonden.

(In al deze gevallen is de provincie bevoegd gezag.)

10.3 Grondwaterbeschermingsgebied

Een bijzondere betekenis heeft de zogenaamde “Zoetwaterbel van Hoorn”. Deze zoete grondwatervoorraad, die zich uitstrekt onder o.m. de gehele gemeente Wognum, wordt aangemerkt als een strategische bron voor zoet water in de toekomst en moet daarom worden beschermd en bewaard. Daarom zijn booractiviteiten naar olie en gas volgens de Provinciale Milieuverordening mer-plichtig. Daarnaast beschikt de provincie over een vergunningstelsel voor het onttrekken (en infiltreren) van grondwater (ook voor warmte/koudeopslag). De bel ligt

op een diepte tussen de 15 en 35 meter onder maaiveld. Bij het eventueel toelaten van niet-agrarische bedrijven in het plangebied (bijvoorbeeld in voormalige agrarische bedrijfsgebouwen) moet erop worden gelet, dat zo'n bedrijf geen risico's voor de kwaliteit van bodem en grondwater met zich brengt.

10.4 Leidingen

In het plangebied zijn twee (naast elkaar lopende) aardgastransportleidingen aanwezig. Deze staan op de kaart aangegeven. Voor de geringe bebouwing die in de buurt hiervan mogelijk is, geldt een aan te houden afstand van 4 meter. Voor andersoortige bebouwing zouden eventueel grotere afstanden kunnen gelden, maar dat is momenteel niet aan de orde.

In het plangebied is ook nog een hoogspanningsleiding aanwezig. Deze loopt boven gebied waar niet mag worden gebouwd.

Daarnaast loopt er boven het gebied nog een straalpad. De hoogte daarvan overtreft ruim de toegelaten bebouwingshoogte. Dit pad is daarom alleen op de plankaart aangegeven. Tenslotte zijn er in het plangebied afvalwatertransportleidingen en een hoofdwatervleiding. Ter plaatse van deze leidingtracés, die niet op de plankaart staan aangegeven, gelden beperkingen ten aanzien van te verrichten werkzaamheden. Deze zijn vastgelegd in vergunningen en privaatrechtelijke overeenkomsten.

10.5 Overige aspecten

De milieu-aspecten van dit bestemmingsplan zijn op diverse plaatsen in de voorschriften opgenomen. In de navolgende opsomming zijn die aspecten (in de volgorde van de voorschriften) vermeld, waar nodig voorzien van een nadere toelichting.

Artikel 9 (algemene gebruiksregels).

Dit artikel maakt het mogelijk om op te treden tegen personen/bedrijven die in hun gebouwen of op hun erf afval, vuilnis, sloopmaterialen e.d. laten liggen zonder dat daarvoor een goede of dringende reden is.

Artikel 11, 6e lid (beroepsuitoefeningen aan huis).

Dit is toegestaan mits dat geen overlast geeft voor de omgeving (geluid, parkeeroverlast).

Artikel 11, 7e en 8e lid (bebouwingsnormen voor agrarische bedrijfsgebouwen en kassen).

Hierbij wordt onder a bepaald dat kassen op tenminste 50 m afstand van woningen van derden moeten worden gebouwd.

Uitgangspunt daarbij is de algemene afstand van 50 m tot gevoelige bestemmingen (Inspectiewijzer Bestemmingsplan, Hoofdinspectie Milieuhygiëne, oktober 1994).

Het 9e lid bevat overigens een vrijstellingsmogelijkheid om een kleinere afstand dan 50 m aan te houden, afhankelijk van de concrete situatie. Voor de toepassing van deze vrijstellingsmogelijkheid zal de milieuregelgeving als uitgangspunt worden genomen.

Voorts bevat het 9e lid nog een vrijstellingsmogelijkheid om mestsilos te bouwen buiten het agrarisch bebouwingsvak als dat om milieuhygiënische redenen nodig is.

Ook kan met vrijstelling een tweede agrarische bedrijfswoning worden gebouwd mits kan worden voldaan aan de eisen van de Wet geluidhinder (en uiteraard aan de overige eisen, die daarvoor gelden).

Voor het betrekkelijk geringe aantal gevallen dat zoiets nog zal voorkomen, is het efficiënter om dat incidenteel te beoordelen dan dat voor het hele plangebied een akoestisch onderzoek wordt ingesteld. Zo'n onderzoek is toch weer vrij kostbaar en het is (zeker met het oog op de verwachte

wijziging van de Wet geluidhinder) de vraag hoelang het resultaat van zo'n onderzoek nog actueel blijft. Tenslotte is in het 8e lid nog een mogelijkheid opgenomen om zonodig grotere mestsilo's te bouwen (er zijn enkele grote veehouderijen in de gemeente).

Artikel 11, 10e lid (vrijstelling van de gebruiksregels).

In deze bepaling is sub c de regeling opgenomen voor voormalige agrarische bedrijfsgebouwen (zie ook paragraaf 7 van deze toelichting. Bij c.4 wordt verwezen naar de bijlage B bij de voorschriften.

Deze bijlage is een selectie uit Tabel I (Bedrijven) van het boekje "Bedrijven en milieuzonering" van de VNG (uitgave 1999). Uitgangspunt voor selectie is geweest om alleen bedrijven toe te laten in de categorieën 1 en 2. Uit deze selectie zijn vervolgens de bedrijven verwijderd, die -ook naar de aard van de bedrijfsvoering- niet passen in een landelijk gebied. Bijvoorbeeld: allerlei vormen van detailhandel (supermarkten, bouwmarkten, detailhandel in vuurwerk) en autoparkeerterreinen en parkeergarages (zie overigens ook pag. 39 bij art. 11).

Uiteindelijk is een lijst overgebleven met ca. 50 soorten bedrijven. Ook hierbij zitten bedrijven waarvan men zich zou kunnen afvragen of die wel in een landelijk gebied thuishoren maar daarbij moet worden bedacht, dat het afwijkend gebruik beperkt dient te blijven tot het gebouw zelf (in wezen zal er uiterlijk weinig veranderen).

Deze uiteindelijke lijst (bijlageB) dient als uitgangspunt en kan als handreiking worden verstrekt aan ondernemers of makelaars die een gebruiker, huurder of koper zoeken voor een voormalig agrarisch bedrijfsgebouw. Is die gevonden dan zal eerst nog om vrijstelling moeten worden gevraagd. Op dat moment zal nogmaals worden gezien of het bedrijf als passend kan worden aangemerkt op de concrete plaats van vestiging en of er kan worden voldaan aan artikel 10, lid 3, aanhef en sub b van de voorschriften (regels voor het verlenen van vrijstellingen).

Het gebruik waarvoor de vrijstelling nodig is, mag geen onevenredige inbreuk maken op de omgeving en/of de gebruikswaarde van de belendende panden of percelen inzake mogelijke overlast. In feite komt dat er dus op neer dat er een maatwerkbeoordeling moet komen.

In het 10e lid van artikel 11 (sub d) is een vrijstellingsmogelijkheid opgenomen gronden in het plangebied tijdelijk te gebruiken als baggerdepot. Deze mogelijkheid is primair bedoeld om (tijdelijk) nietvervuilde bagger uit de poldersloten van het plangebied zelf te kunnen bergen in het kader van groot onderhoud van sloten (dus niet bedoeld in verband met de jaarlijkse schouw). Voor (al dan niet permanente) opslag en eventueel verwerking van vervuilde bagger is deze bepaling dus niet bruikbaar. In zulke situaties zal naar andere mogelijkheden gezocht moeten worden.

Artikel 11, lid 12 (wijzigingsbevoegdheid).

In dit lid is de mogelijkheid opgenomen om nieuwe bedrijfswoningen toe te laten met het bijbehorende agrarische bebouwingsvak, om bij bestaande agrarische bedrijven het bebouwingsvak vergroten (van 1 ha naar 1,5 ha) en om bij voormalige agrarische bedrijfswoningen weer een agrarisch bebouwingsvak te creëren.

Hierbij is in algemene zin de restrictie gemaakt dat de wijziging geen milieuhygiënisch ongewenste gevolgen mag hebben en dat - voor zover het een nieuwe woning betreft - er weer moet zijn voldaan aan de bepalingen van de Wet geluidhinder.

Artikel 14 (Bedrijven).

In dit artikel is een regeling opgenomen voor de niet-agrarische bedrijven in het plangebied. Op één na vallen deze bedrijven onder de milieucategorieën 1,2 en 3.

Primair krijgt ieder bedrijf de generieke bestemming zoals die is omschreven in de in het artikel opgenomen bedrijventabel. Men is dus niet zonder meer vrij om bij vertrek de zaak te verkopen aan een willekeurig andersoortig niet-agrarisch bedrijf.

Daarvoor is vrijstelling vereist om het gemeentebestuur de mogelijkheid te geven vooraf een milieuhygiënische toetsing van het nieuwe bedrijf te verrichten. Uitgangspunt daarvoor is bijlage C van de voorschriften (die voor de bestaande niet-agrarische bedrijven iets ruimere mogelijkheden biedt dan bijlage B) en verder op vergelijkbare wijze als voor de vestiging van niet-agrarische bedrijven in voormalige agrarische bedrijfsgebouwen (artikel 11, lid 10 sub c). Hierbij kunnen ook in aanmerking komen de bedrijfstypen die niet genoemd zijn in bijlage C maar daarmee wel vergelijkbaar zijn (bijlage C heeft derhalve een indicatief karakter).

Voor het eventueel aanpassen van de bijlagen B en C (de bedrijventabellen) aan nieuwe inzichten en ontwikkelingen (op landelijk niveau) is een wijzigingsbevoegdheid opgenomen.

Tenslotte kan hier nog worden opgemerkt dat in gevallen waarin de voorschriften van dit bestemmingsplan niet kunnen worden toegepast of er niet in voorzien terwijl er wel een situatie kan worden gecreëerd, die kan worden gekwalificeerd als "een goede ruimtelijke ordening" er in beginsel altijd nog gebruik kan worden gemaakt van artikel 19 van de Wet op de Ruimtelijke Ordening.

11. WATER

In het plangebied bevinden zich diverse grote en kleine waterlopen.

Genoemd kunnen o.m. worden:

- De Molensloot (van Wadway naar de Grote Zomerdijk, op de grens met de gemeente Opmeer
- de Kromme Leek (in feite van West naar Oost nabij de zuidgrens van de gemeente)
- de Medemblikker Vaart (van het zwembad aan de Oosteinderweg naar de Kromme Leek)
- de Dijksloot (langs de Zwaagdijk)
- De Wikgouw (van de begraafplaats aan de Dorpsstraat in Nibbixwoud in oost-noord-oostelijke richting)
- De Klikjessloot, ten oosten van de Ganker in Nibbixwoud, in zuidelijke richting naar de Wikgouw)

Naast deze vrij grote waterlopen zijn er nog veel meer, vaak langs wegen, maar zonder naam.

In het oostelijke deel van het plangebied heeft omstreeks 1980 een ruilverkaveling plaatsgevonden ("De Vier Noorder Koggen"). De Kromme Leek en de Wikgouw bleven daarbij een belangrijke functie vervullen voor de aan- en afvoer van het polderwater.

Beide watergangen werden uitgediept, waardoor de waterstand in de Kromme Leek 0,50 m tot 1,00 m daalde en de waterstand van de Wikgouw met $\pm 1,00$ m.

Het gevolg was dat hierdoor de diverse onderbemalingen tot het verleden behoorden. De Kromme Leek werd hierdoor 4 à 5 m breder, maar bleef met uitzondering van een correctie bij de Van der Deureweg ongewijzigd in zijn tracé. De verschillende waterstanden in de Kromme Leek worden mogelijk gemaakt met behulp van een regelbare stuw, even ten oosten van de Van der Deureweg.

Naast de Kromme Leek en de Wikgouw werd de watergang langs de Van der Deureweg verbreed en verdiept tot en met de aansluiting op de Wikgouw.

Langs de Dorpsstraat naar Hauwert werd een hoogwatergebied ten behoeve van de bebouwing gehandhaafd. Dit betekende de aanleg van een nieuwe hoogwatersloot aan beide zijden van deze straat.

Ter verbetering van de waterhuishouding in het gebied ten zuiden van de bebouwde kom van Nibbixwoud werd een nieuwe watergang aangelegd, die zijn aansluiting vindt op de Wikgouw/Sluissloot nabij de bocht in de Dorpsstraat bij de begraafplaats aan de oostzijde van de bebouwde kom van Nibbixwoud.

Tenslotte heeft een aantal watergangen hun belangrijke aan- en afvoerfunctie behouden. In de eerste plaats zijn dit de Sluissloot en Klikjessloot aan de noordoostzijde van het plangebied. In de tweede plaats is dit de Medemblikkervaart (Veersloot).

In het westelijke deel van het plangebied is de Ruilverkaveling "De Gouw" thans (jaar 2002) in de eindfase. Deze ruilverkaveling omvatte overigens een veel groter gebied dan alleen de westelijke helft van de gemeente Wognum. Om een aantal knelpunten in de waterhuishouding van het ruilverkavelingsgebied te kunnen opheffen is een verbeteringsplan voor de waterbeheersing opgesteld met de volgende uitgangspunten:

- toepassing van de voor de landbouw gewenste droogleggings- en afvoernormen;
- vergroting van de capaciteit en de doelmatigheid van het waterbeheersingssysteem door aanpassing van het leidingenstelsel en de daarin gelegen kunstwerken en door vernieuwing van enkele gemalen;

- verbetering van het wateraanvoersysteem;
- zo nodig treffen van voorzieningen ter handhaving van de huidige peilen in de gebieden met te handhaven waarden van natuur en landschap en ter bescherming van funderingen van gebouwen.

In grote lijnen wordt het water in het overgrote deel van het plangebied afgevoerd van West naar Oost richting Wervershoof, waar het met het gemaal De Vier Noorderkoggen wordt uitgeslagen op het IJsselmeer. Een kleiner gedeelte wordt afgevoerd via de bemalingseenheden Oosterpolder en Westerkogge.

Inmiddels zijn door een aantal jaren met ernstige wateroverlast de inzichten inzake de waterhuishouding gewijzigd. Eén consequentie daarvan is dat er meer waterberging zou moeten komen. In Westfriesland is zo'n 0,5 à 1% meer waterberging nodig. Hoewel dit percentage kan verschillen per bemalingsgebied, zou dit voor het grondgebied van de gemeente Wognum (ca. 2100 ha) betekenen dat er 10 à 20 ha waterberging bij zou moeten komen.

Over dit probleem vindt momenteel overleg plaats met de waterbeheerder, het Waterschap Westfriesland. De basis voor dat overleg is de "Watertoets", die sinds februari 2001 wordt toegepast op ruimtelijke plannen en besluiten.

Daarbij dient elk ruimtelijk plan een zogenaamde waterparagraaf te bevatten, waarin wordt beschreven wat voor consequenties het plan heeft voor de waterhuishouding in het gebied (en eventueel aangrenzende gebieden). De gevolgen van zo'n plan dienen dan geen belemmering te vormen voor het vasthouden, bergen en afvoeren van water in het deelstroomgebied. Tevens dient bij de inpassing van ruimtelijke ontwikkelingen te worden voorkomen dat afwenteling op andere delen van het deelstroomgebied plaatsvindt. Heeft het besluit toch negatieve gevolgen voor de waterhuishouding, dan moet aangegeven worden welke aanvullende maatregelen in dat geval nodig zijn om het watersysteem op orde te houden en op welke wijze dat wordt gerealiseerd.

Bij dat laatste kan in het kader van een bestemmingsplan voor het landelijk gebied bijvoorbeeld worden gedacht aan een vorm van compensatie voor de realisering van vormen van verharding (gebouwen, kassen, erfverharding, verharde fietspaden) aangezien die verharding het waterbergend vermogen van de bodem vermindert.

In het (informele) overleg zijn tot nu toe twee mogelijkheden ter sprake gekomen:

- a. het in de bestemmingsplanvoorschriften opnemen van de eis van compenserend waterbergend vermogen bij uitbreiding van een verhard oppervlak van meer dan 800 m²;
- b. het instellen van een jaarlijks overleg waarbij de gemeente aangeeft wat er in het voorafgaande jaar is gerealiseerd aan bouwmogelijkheden, die het bestemmingsplan biedt. Het waterschap bepaalt daarna hoeveel waterberging er nodig is ter compensatie daarvan. Vervolgens bepalen gemeente en waterschap in overleg met elkaar hoe en wanneer die compensatie wordt gerealiseerd. De kosten daarvan zouden voor rekening van de gemeente dienen te komen aangezien de gemeente (als vaststeller van het bestemmingsplan) de mogelijkheid heeft geschapen. Het zou daarbij overigens moeten gaan om de **extra bouwmogelijkheden**, die bovenop de op 14 februari 2001 reeds bestaande mogelijkheden komen.

Ten aanzien van mogelijkheid a moet worden opgemerkt dat de provincie daarvan geen voorstander is. In de Leidraad Provinciaal Omgevingsbeleid (wegwijzer planbeoordeling pag. 38-29) wordt gesteld dat het opnemen van eisen m.b.t. de waterberging, gekoppeld aan

kleinschalige incidentele bouwrechten niet toelaatbaar wordt geacht nu de primaire verantwoordelijkheid niet bij de particulier maar bij de gemeente en het waterschap moet worden gelegd. Mogelijkheid a valt daarmee af.

Ten aanzien van mogelijkheid b moet worden opgemerkt dat in de op 14 februari 2001 geldende bestemmingsplannen voor het landelijk gebied nog aanzienlijke mogelijkheden zijn voor de bouw van kassen:

1. in het gebied, omsloten door de Wijzend in het noorden, de dorpskern Nibbixwoud in het oosten, het westelijke deel van de Dorpsstraat en de gehele Oosteinderweg in het zuiden en de rijksweg A7 in het westen is/was kassenbouw geheel vrij. Datzelfde geldt voor een gebied ter weerszijden (ca. 200 m diep) van een groot deel van de Zwaagdijk. Samen goed voor ca. 120 ha kassen.
2. Daarbovenop bestaat bij ca. 90 tuinbouwbedrijven elders de mogelijkheid om ca. 2,5 ha kassen per bedrijf te bouwen, dus in totaal ca. 125 ha.

Samen derhalve de mogelijkheid voor ca. 245 ha aan kassen, waarvan ca. 10% is gerealiseerd. In het nieuwe bestemmingsplan worden de resterende kassenbouwmogelijkheden (ca. 220 ha dus) grotendeels geschrapt. Daarnaast komen in het nieuwe bestemmingsplan nog zo'n 115 agrarische bebouwingsvakken (van in beginsel 1 ha groot) te vervallen wegens bedrijfsbeëindiging e.d. Aangenomen dat deze bebouwingsvakken vanwege de eis van grondgebonden bedrijfsvoering gemiddeld voor een derde deel zouden kunnen worden bebouwd met bedrijfsgebouwen vervalt ook daarmee dus ca. 40 ha aan bouwmogelijkheden, samen met de kassen dus 260 ha.

Het nieuwe bestemmingsplan biedt derhalve geen extra bouwmogelijkheden t.o.v. de oude plannen, maar juist aanzienlijk minder. Pas wanneer krachtens het nieuwe bestemmingsplan 260 ha aan bebouwing en verharding anderszins is gerealiseerd, zou van daarna volgende bebouwing en verharding gesproken kunnen worden van **extra bouwmogelijkheden** t.o.v. de oude bestemmingsplannen. Dat zo'n situatie zal ontstaan in de looptijd van het nieuwe bestemmingsplan (in beginsel 10 jaar) lijkt onwaarschijnlijk. Mogelijkheid b valt daarmee eveneens af.

Het is overigens de vraag of het redelijk is dat de gemeente de kosten van extra waterberging zou moeten dragen omdat de gemeente een bestemmingsplan vaststelt. Zoals eerder in de toelichting is vermeld betreft het hier een bestemmingsplan dat is bedoeld als beheersinstrument en het laat nauwelijks nieuwe ontwikkelingen toe. Voor zover dat het geval is, betreft het niet meer dan normale maatschappelijke ontwikkelingen (bijv. een nieuw agrarisch bedrijf met bouwblok op de ene plek en tegelijk het verdwijnen van een aantal agrarische bedrijven op een andere plek). In de Wegwijzer planbeoordeling, blz. 38-30, schrijft de provincie Noord-Holland op dit punt (de verantwoordelijkheid voor de aanpassing van de waterstaatkundige structuur) dat het waterschap voor compensatie voor incidentele en relatief beperkte uitbreidingen van bebouwing of verharding het instrument van de keur (onthefing) zou moeten gebruiken en dat niet de voorkeur wordt gegeven aan het planologisch instrumentarium (van de gemeente). Dat werpt dan weer een ander licht op het kostenvraagstuk.

Het overleg met het waterschap om ruimte voor extra waterberging te vinden zal dus moeten worden voortgezet. Het project voor de Kromme Leek (verbreding in combinatie met natuurontwikkeling en de aanleg van natuurvriendelijke oevers) is één van de punten van overleg. Dit project heeft inmiddels geleid tot een Haalbaarheidsstudie Integrale Ontwikkeling Kromme Leek. In verband hiermee heeft de raad van de gemeente Wognum op 7 oktober 2002 besloten zich te verenigen met integrale ontwikkeling mits daarvoor voldoende draagvlak is. Het project is overigens nog niet rijp voor opname en regeling in het bestemmingsplan. Voor de realisering daarvan zal dus in een later stadium de zelfstandige projectprocedure (art. 19 WRO) moeten worden toegepast of eventueel een wijziging van het

nieuwe bestemmingsplan (en dan niet op basis van een wijzigingsbevoegdheid maar als volledig nieuw element).

Tevens moge het voorgaande duidelijk maken dat het nieuwe bestemmingsplan door het laten vervallen van ca. 260 ha aan bouwmogelijkheden geen negatieve gevolgen heeft voor de waterhuishouding (integendeel zelfs), dat het voor de waterhuishouding zelfs van groot belang is dat dit nieuwe bestemmingsplan zo spoedig mogelijk in procedure wordt gebracht en dat niet eerst wordt gewacht op afronding van het overleg.

De bestemming “water” is geregeld in artikel 17 van de voorschriften. Natuurvriendelijke oevers (zie voor een omschrijving pagina 31 van de toelichting) worden geacht ook onder deze bestemming te vallen. Na eventuele aankoop van (agrarische) gronden voor het realiseren van dergelijke oevers in het kader van het streven naar meer waterbergingscapaciteit kan die grond dan de bestemming “water” krijgen. Daarvoor kan dan gebruik worden gemaakt van de (vrij algemene) wijzigingsbevoegdheid in artikel 11 lid 14. De bestemmingsomschrijving staat het normale onderhoud van water en oevers uiteraard niet in de weg.

Op de bestemmingsplankaart staan alleen de voornaamste watergangen en –partijen ingetekend als “water”. Die moeten in ieder geval beschermd worden als hoofdwatgangen. Daarnaast zijn er echter nog tal van kleinere sloten, die weer zorgen voor afwatering op de hoofdwatgangen en/of een functie hebben als erfscheiding. Gezamenlijk zijn ook deze sloten van belang voor het waterbergend vermogen. Voor het aanbrengen van veranderingen in dat systeem is in ieder geval ontheffing nodig van de keur van het waterschap. Daarnaast is daarvoor ook een aanlegvergunning van de gemeente nodig om nog te kunnen toetsen aan andere belangen (archeologie, cultuurhistorie e.d.).

12. Verkeer, vervoer en telecommunicatie

In het plangebied bevinden zich (delen van) wegen van verschillende categorieën:

A. Stroomwegen:

de Rijksweg A7(autosnelweg)

de A.C. de Graafweg of N 241 (autoweg)

de Westfrisiaweg of N 302 (autoweg) (Van deze moet worden opgemerkt dat bij de grenswijziging met de gemeente Hoorn per 1 januari 1988 deze weg grotendeels op grondgebied van de gemeente Hoorn is komen te liggen, met uitzondering van de aansluiting van deze weg op de A7)

B. Gebiedsontsluitingswegen (50 km/h):*

de weg Wadway

de Westeinderweg

de Kerkweg

de Oude Gouw (gebiedsontsluitingsweg tm. huisnr. 50))

de Wijzend

de Oosterwijzend

de Oosteinderweg

de Dorpsstraat (gebiedsontsluitingsweg tm. huisnr. 109)

de Hoornseweg (gebiedsontsluitingsweg tm. huisnr. 31)

de Zwaagdijk (gebiedsontsluitingsweg van de huisnrs. 426 tm. 350)

C. Erftoegangswegen (60 km/h):

de Tramweg

de Nieuweweg

de Grote Zomerdijk

de Parallelweg

de weg Lekermee

de Kerkelaan

de Hoornseweg (vanaf huisnr. 31)

de Zwaagdijk (vanaf huisnr. 350 verder oostelijk)

de Dorpsstraat (vanaf huisnr. 109)

de Van der Deureweg

de Rijweg

De rijksweg is in eigendom, beheer en onderhoud bij Rijkswaterstaat. Voor de A.C. de Graafweg en de westfrisiaweg is dat de provincie Noord-Holland. De overige wegen zijn voor een groot deel in eigendom, beheer en onderhoud bij het Waterschap Westfriesland en voor het overige bij de gemeente Wognum.

In het verkeersveiligheidsplan voor de gemeente Wognum (2001), waaraan de bovenvermelde indeling in categorieën is ontleend, wordt hoofdzakelijk beschreven hoe alle wegen en straten in de gemeente duurzaam veilig kunnen worden gemaakt. Een belangrijk deel daarvan is al gerealiseerd.

Behalve maatregelen in het kader van de verkeersveiligheid zijn er geen plannen om iets te wijzigen aan het wegennet, behalve op het punt van de fiets- en voetpaden. In het westelijke deel van de gemeente wordt (of is) dat georganiseerd in ruilverkavelingsverband (zie hoofdstuk 8, pagina 24 en verder). In het oostelijke deel van de gemeente geschiedt het op basis van het

* een aantal van deze wegen heeft in het verkeersveiligheidsplan van het waterschap de functie van erftoegangsweg binnen de bebouwde kom Wegenverkeerswet (50 km/h)

fietsroutenetwerk, vastgesteld door de raad van de gemeente Wognum op 23 april 2001 als "wensplan" (intentieverklaring). Dit plan is mede gebaseerd op het regionaal landschapsplan voor Westfriesland. Voor de realisering van de geplande fietspaden in dit deel van de gemeente is grondverwerving nodig en dat maakt een planning onzeker. In dit bestemmingsplan worden daarom alleen dié fiets- of voetpaden opgenomen die al (planologisch) gerealiseerd zijn of waarvan de eigendom al berust bij gemeente of waterschap. Een uitzondering wordt daarbij gemaakt voor een fietspad langs de Van der Deureweg en een fietspad langs de volkstuinten (nabij het zwembad) richting Zwaagdijk. Voor een fietspad langs de Van der deureweg is het waterschap al jarenlang eigenaar van een strook grond naast deze weg behalve het laatste stukje (van de Kromme Leek naar de zwaagdijk over een lengte van ca. 50 m). Een fietspad langs deze weg zal de verkeersveiligheid zeer ten goede komen.

Iets vergelijkbaars geldt voor het fietspad langs de volkstuinten: reeds vele jaren is het de wens van de gemeente (en de gemeenschap Zwaagdijk) om dit pad aan te leggen via de Kromme Leek naar de Zwaagdijk.

In beide gevallen is de grondverwerving het probleem. In verband hiermee zijn deze stukjes tracé op de kaart getekend met vermelding WB: met een wijzigingsbevoegdheid kan de bestemming worden gewijzigd. Op basis daarvan kan zonodig een onteigeningsprocedure worden gestart.

Aangezien het bestemmingsplan de mogelijkheid biedt voor het verlenen van vrijstelling om voormalige agrarische bedrijfsgebouwen te (laten) gebruiken door niet-agrarische bedrijven, zou dat een extra belasting kunnen geven voor de wegen in het plangebied. Als namelijk vrijstelling wordt verleend voor transportbedrijven of bedrijven die met groot en zwaar materieel over de wegen gaan rijden kan dat tot schade lijden. In de procedure voor het al dan niet verlenen van vrijstelling zal daarom gescreend worden op het mobiliteitsprofiel en de eventuele verkeersaantrekkende werking van het niet-agrarische bedrijf om dergelijke schade te voorkomen.

Telecommunicatie

Als beleid voor de plaatsing van zendmasten voor (mobiele) telecommunicatie volgt de gemeente de circulaire van de provincie Noord-Holland van 18 maart 1999. Daarin werd o.a. als richtlijn gegeven dat bij plaatsing buiten de bebouwde kom bedrijfsterreinen en kantoorlocaties de voorkeur verdienen en dat bij plaatsing buiten de bebouwde kom zoveel mogelijk wordt aangesloten bij bestaande gebouwde elementen (wegaansluitingen, nutsgebouwen).

Er zijn inmiddels twee vergunningen verleend, één voor een locatie tussen bedrijventerrein Overspoor en de rijksweg A7 (niet gelegen binnen het gebied van het onderhavige bestemmingsplan) en één op een hoogspanningsmast nabij de Westfrisiaweg en de Hoornseweg.

Gelet op het incidentele karakter van dit soort installaties en de wenselijkheid om vooraf de geschiktheid van de locatie te beoordelen, is in dit bestemmingsplan geen algemene regeling opgenomen voor de bouw van antennemasten. In voorkomende gevallen zal dan toepassing worden gegeven aan artikel 19 lid 3 van de wet op de Ruimtelijke Ordening.

13. Flora en fauna

Zoals al is opgemerkt in paragraaf 2.a (beleidskaders andere overheden) komen in de gemeente Wognum geen gebieden voor die zijn aangewezen als speciale beschermingszone ingevolge de Vogelrichtlijn of de Habitatrichtlijn. Dat wil echter nog niet zeggen dat er in de gemeente geen soorten voorkomen, die ingevolge die richtlijnen beschermd zouden moeten worden.

Blijkens de brochure “Rekening houden met Habitatrichtlijnsoorten in Noord-Holland” van januari 2002 van de provincie Noord-Holland komen in deze provincie 21 Habitatrichtlijnsoorten voor. Op een aantal kaartjes met de gradaties:

- komt (vrijwel) zeker voor
- komt mogelijk voor
- soort komt niet voor

is voor al deze soorten (waarbij de vleermuizen als groep zijn behandeld) aangegeven waar ze wel, niet of mogelijk voorkomen.

Voor het grondgebied van de gemeente Wognum (tevens het overgrote deel van het plangebied van het onderhavige bestemmingsplan) levert dat het volgende beeld op:

Rugstreeppad

Men geeft aan dat deze soort in West-Friesland relatief schaars is. Niettemin komt deze amfibie in de westelijke helft van de gemeente (ten westen van rijksweg A7) vrijwel zeker voor, en in de oostelijke helft “mogelijk”.

Noordse woelmuis

Deze soort komt mogelijk voor in een gebiedje van de gemeente Wognum gelegen in het zuidoosten van de westelijke helft van de gemeente, aangegeven met de bestemmingen “natuurgebied” en de daartussen en omheen liggende stukken grond. De soort vergt een vochtige tot natte omgeving van gevarieerde rietlanden (favoriet zijn de overgangen van ruig riet- en biezeland naar extensief grasland).

Vleermuizen

In Noord-Holland zijn tussen 1986 en 2000 van negen soorten vleermuizen zomerkolonies, kraamkolonies of overwinteringsplaatsen vastgesteld. Vleermuizen zijn vooral gebonden aan oude gebouwen in dorpen (kerkzolders, dorpshuizen, scholen) maar ze huizen ook in spouwmuren van woonhuizen. Boombewonende soorten komen in West-Friesland niet voor. Het kaartje in de brochure geeft aan dat er in de gemeente Wognum zomerkolonies zijn aangetroffen in een gebied, globaal aan te duiden als de dorpskernen Wognum en Nibbixwoud. Deze dorpskernen maken geen deel uit van het plangebied maar de begrenzing is vaag. Het is dus niet uit te sluiten dat er in de nabijheid van die begrenzing in het plangebied ook nog vleermuizen voorkomen in oude gebouwen of woonhuizen.

Het resultaat is dat voor de westelijke helft van de gemeente kan worden aangegeven dat daar 6 tot 10 soorten (kunnen) worden aangetroffen (de pad, de muis en 4 tot 8 soorten vleermuizen). Voor de oostelijke helft is dat aantal 3 tot 5 (wellicht de pad en 2 tot 4 soorten vleermuizen).

Aangezien het onderwerpelijke bestemmingsplan vrijwel geheel een conserverend karakter heeft en niet voorziet in ingrepen die de habitat van de genoemde soorten kan bedreigen (eerder het tegendeel in vergelijking met de voorgaande bestemmingsplannen) zijn in dit bestemmingsplan geen specifieke soortbeschermende maatregelen opgenomen, met uitzondering van het gebied aan

de zuidoostkant van de westelijke helft. In verband met het aldaar mogelijk voorkomen van de Noordse woelmuis is ter bescherming van oeverzones in dat gebied een verbod opgenomen om riet en biezen te verwijderen (maaïen is toegestaan).

Ten aanzien van de op 1 april 2002 in werking getreden Flora- en faunawet kan worden opgemerkt dat in deze wet geen specifieke is taak opgenomen voor de gemeenten, met uitzondering van wellicht een indirecte taak, die voortvloeit uit artikel 19 van de wet: gedeputeerde staten kunnen objecten (houtwal, vijver, vleermuisbunker e.d.) aanwijzen als "beschermde leefomgeving" voor een soort. In die gevallen kan een gemeente dergelijke objecten ook nog in het bestemmingsplan van een adequate bescherming voorzien. Voor zover bekend komen in het plangebied geen objecten voor die in aanmerking komen voor een dergelijke aanwijzing. De hiervóór vermelde bescherming voor oeverzones i.v.m. het mogelijk voorkomen van de Noordse woelmuis dient in dat kader te worden gezien als een preventieve maatregel. Daarnaast dient het gemeentebestuur oplettend te zijn bij renovaties en restauraties van oude gebouwen in het plangebied in verband met de mogelijke aanwezigheid van nestgelegenheid voor vleermuizen en zwaluwen.

14. Handhaving

In dit hoofdstuk wordt een aantal bouwstenen gegeven voor het formuleren van een handhavingsbeleid voor de bepalingen van het bestemmingsplan.

Voorwaarde voor een goed handhavingsbeleid is, dat zowel bij het gemeentebestuur, maar ook bij de verschillende doelgroepen (bewoners, gebruikers, belanghebbenden) draagvlak voor het handhaven van het bestemmingsplan Landelijk Gebied bestaat. Dit betekent onder meer dat de regelingen in het bestemmingsplan voor een ieder kenbaar en beschikbaar moeten zijn. In verband hiermee wordt er naar gestreefd, dat het bestemmingsplan ook in digitale vorm beschikbaar wordt gesteld en ook op de website van de gemeente Wognum kan worden ingezien. Omdat een bestemmingsplan toch een vrij gecompliceerd geheel vormt, zal getracht worden de verschillende doelgroepen een beknopt overzicht te verstrekken waarop bepaalde activiteiten worden vermeld, die niet (zonder meer) zijn toegestaan. Voor die activiteiten dient men dan eerst contact op te nemen met bepaalde ambtenaren om daarover overleg te plegen.

Bij het opstellen van de voorschriften heeft ook mede de handhaafbaarheid voorop gestaan. Van belang is dat het handhavingsbeleid zo snel mogelijk nadat het bestemmingsplan rechtskracht heeft gekregen wordt ingezet, zodat aan een lange periode van niet handhaven door belanghebbenden geen rechten kunnen worden ontleend.

Gezien het bijzondere karakter van een bestemmingsplan voor het landelijk gebied is het van belang dat een handhavingsbeleid wordt geformuleerd bij voorkeur in een aparte nota, voordat het bestemmingsplan rechtskracht verkrijgt en de inhoud van deze nota aan alle belanghebbenden ter kennisneming wordt verstrekt. Hierbij is het van bijzonder belang dat binnen de gemeentelijke organisatie personen worden aangewezen, die zich speciaal met handhavingsaspecten zoals vergunningverlening en controle bezighouden.

Bij handhaving doen zich de grootste problemen voor bij het aanlegvergunningstelsel.

Bij toetsing van een verzoek om aanlegvergunning spelen drie zaken een rol:

- De locatie van de geplande activiteit;
- De omvang van de activiteit;
- Het tijdvak waarin de activiteit wordt ondernomen.

De locatie betreft de precieze plek, waar de te ondernemen activiteit plaatsvindt. Bij elke aanvraag dient onderzocht te worden of er een minder schadelijke locatie voorhanden is. Het is overigens mogelijk dat binnen sommige eigendommen geen geschikte locatie aanwezig is.

Bij de omvang van de activiteit wordt gekeken naar het oppervlak waarop de activiteit wordt uitgeoefend en naar de reikwijdte van de activiteit. Met de aard van de activiteit wordt bedoeld dat de wijze waarop de werkzaamheden worden uitgevoerd en het beoogde effect nauwkeurig omschreven dienen te zijn. Bij het tijdvak wordt bedoeld op het feit dat een activiteit in sommige maanden van het jaar of bepaalde tijden van een etmaal niet mogelijk is.

In de voorschriften, waarin het aanlegvergunningstelsel is opgenomen, is steeds aangegeven, dat burgemeester en wethouders de vergunning slechts verlenen, indien de (gevolgen van de) werken of werkzaamheden, hetzij direct, hetzij indirect de te beschermen waarden van de betrokken gronden niet in onevenredige mate kunnen aantasten. Dit is een voortvloeiende uit de jurisprudentie teneinde een belangenafweging mogelijk te maken tussen de te handhaven waarden en de economische belangen, gediend bij het kunnen uitoefenen van de activiteiten waarvoor de aanlegvergunning wordt gevraagd.

15. TOELICHTING OP DE VOORSCHRIFTEN

In de voorgaande paragrafen is al op diverse voorschriften ingegaan. In het navolgende worden nog slechts die bepalingen behandeld die nog niet aan de orde zijn geweest en voor zover er naar het aanvankelijk oordeel van de opsteller van het plan behoefte zou kunnen zijn aan een nadere toelichting.

11.1 Inleidende bepalingen

Artikel 1, begripsbepalingen.

Naast de standaardbepalingen (bouwwerk, bouwperceel, etc.) is hier een aantal nieuwe begrippen geïntroduceerd:

-prostitutie, seksinrichting en escortbedrijf.

Deze begrippen zijn ontleend aan de omschrijving van de Vereniging van Nederlandse Gemeenten in het voorstel tot wijziging van de model-APV (Algemene Plaatselijke Verordening) in verband met het niet langer strafbaar zijn van prostitutie per 1 oktober 2000;

-tuin.

Dit begrip is opgenomen om in concrete situaties te kunnen aangeven waar het "erf" bij een woning eindigt en overgaat in tuin. In artikel 11 (agrarische doeleinden en wonen) is ook voor particuliere woningen een soort "bouwstede" opgenomen van 30 m breed en 50 m diep. De bewoner/eigenaar kan echter daarbuiten over nog méér grond beschikken (in sommige gevallen zelfs aanzienlijk meer). De bedoeling is dat de grond buiten die bouwstede alleen als "tuin" in de betekenis van siertuin of als parkachtig sierbos of als moestuin wordt gebruikt (voor agrarische doeleinden mag ook) maar niet als "erf", zoals omschreven in de beschrijving in hoofdlijnen (artikel 11,2° lid aanhef en sub e).

-kleinschalig horecabedrijf.

Dit begrip is opgenomen voor de kantine van de camping "Molenwurf". Voor deze kantine was reeds lang een vergunning ingevolge de Drank- en Horecawet verleend. De camping is echter gesloten in de periode van oktober tot en met maart. Met name in deze periode wilde de exploitant als aanvulling op het inkomen ook enige horeca-activiteiten ontplooiën. Hiertegen is geen bezwaar zolang dat een ondergeschikt en incidenteel karakter blijft houden.

11.2 Algemene bepalingen

Artikel 7, karakteristieke bebouwing.

Voor het gebied van het bestemmingsplan "Landelijk Gebied Nibbixwoud e.o." is in 1985 door of in opdracht van de toenmalige Provinciale Planologische Dienst een serie foto's gemaakt met daarop karakteristieke en beeldbepalende panden. Die zijn als zodanig in dat bestemmingsplan opgenomen en worden in dit nieuwe bestemmingsplan overgenomen. Voor de rest van het gebied van de gemeente is aansluiting gezocht bij het MIP (monumenten-inventarisatieproject) van de provincie van 1995. De objecten die toen niet de status van "monument" hebben gekregen, zijn thans opgenomen in de lijst met "karakteristieke bebouwing".

Artikel 8, anti-cumulatiebepaling.

De werking van deze bepaling lijkt pas te beginnen wanneer het ontwerp-plan formeel ter inzage wordt gelegd (1e lid) of wanneer het plan rechtskracht heeft verkregen (2e lid). In de vorige bestemmingsplannen was deze bepaling echter ook al opgenomen, deels letterlijk hetzelfde, deels anders geformuleerd maar met gelijke strekking. Het is natuurlijk niet de bedoeling dat, telkens wanneer er een nieuw bestemmingsplan voor het landelijk gebied wordt vastgesteld, de woonhuizen die op zo'n moment niet meer bij een bedrijf horen (maar tijdens het van kracht zijn van het vorige bestemmingsplan bij een bedrijf zijn gebouwd of wél bij een bedrijf behoorden) volledig buiten beschouwing blijven bij de vraag of er bij een bepaald stuk grond (vanouds) nu al een bepaalde woning behoorde of niet. Zou dat wel het geval zijn dan zou iedere overgang naar een nieuw bestemmingsplan een kleine hausse aan mogelijkheden voor de bouw van nieuwe agrarisch bedrijfswoningen opleveren. Voor de toepassing van de wijzigingsbevoegdheid (artikel 11, lid 12) waarbij voor nieuwe agrarische bedrijven de mogelijkheid is opgenomen een nieuwe bedrijfswoning te bouwen of van de vrijstellingsbevoegdheid (artikel 11, lid 8) voor tweede bedrijfswoningen zal wel degelijk gekeken worden of bepaalde woningen oorspronkelijk al bij de desbetreffende grond hoorden. Dat uitgangspunt is in artikel 11 dan ook opgenomen in de beschrijving in hoofdlijnen.

11.3 Bestemmingsbepalingen

Artikel 11, agrarische doeleinden en wonen c.a.

Dit artikel beslaat het overgrote deel van het plangebied en is daarom ook het omvangrijkst.

- 2e lid sub f

De hier gegeven omschrijving van het begrip "erf" is ontleend aan de jurisprudentie (Afd. Best.RS RvS, 15 september 1997, nr. R03.93.6309, AB 1998, nr.8).

Zoals bij de toelichting op het begrip "tuin" al is vermeld, is het van belang om te kunnen aangeven waar in een concrete situatie (ongeveer) het erf ophoudt en overgaat in "tuin, geen erf zijnde". Volgens artikel 43 van de Woningwet kunnen op het erf van een woning of gebouw namelijk bepaalde bouwwerken zonder vergunning worden gebouwd. In een vrij dichte bebouwing zoals in een dorpskern met niet al te grote (kadastrale) kavels zal dat geen probleem opleveren maar in het buitengebied zijn zeer grote kavels aanwezig. Wanneer in de voorschriften het begrip "erf" met bijvoorbeeld concrete maten zou zijn aangegeven om te voorkomen dat overal op zo'n grote kavel vergunningvrije bouwwerken gebouwd zouden kunnen worden, dan zouden die voorschriften weer buiten werking blijven in verband met het bepaalde in artikel 20 van de Wet op de Ruimtelijke Ordening.

Wat echter wél kan worden geregeld is het gebruik van de grond zonder dat daarbij een directe relatie is gelegd met het vergunningvrij bouwen. Buiten de "woonbouwstede" van 30 m breed en 50 m diep (te vergelijken met een kadastrale bouwkaavel van 1500 m²) mag de grond alleen nog worden gebruikt als "tuin" in de zin van moestuin, siertuin e.d. De kans dat de feitelijke omstandigheden zich zodanig ontwikkelen dat ook dié grond (of een deel daarvan) als "erf" moet worden aangemerkt, lijkt niet erg groot. Op deze wijze wordt ook aansluiting verkregen met de definitie van het begrip "erf" zoals gegeven in artikel 1 van het **Besluit bouwvergunningvrije en licht-bouwvergunningplichtige bouwwerken**.

-3° lid sub f

Met deze bepaling kan in beginsel worden bereikt dat wanneer een agrarisch bedrijf in beginsel nog een agrarisch bebouwingsvak van 1 ha heeft, een bouwvergunning voor grote, nieuwe schuren kan worden geweigerd indien uit nader onderzoek blijkt dat de bestaande bedrijfsvoering dergelijke gebouwen niet rechtvaardigt. Zo kan worden voorkomen dat dergelijke bebouwing voor andere doeleinden wordt opgericht. Staat zo'n gebouw er eenmaal, dan zal het meestal zeer moeilijk zijn om het weer weg te krijgen.

- 7e lid sub h

Om nadeel door schaduwwerking te voorkomen, is bepaald dat gebouwen op een afstand van de zijdelingse perceelgrens moeten komen die gelijk is aan de hoogte van de naar die perceelgrens gerichte gevel. Is het bijvoorbeeld een schuur van 15 m breed en 25 m lang, goothoogte 6 m en dakhelling van 45° dan is de nokhoogte $6 + 7,5 = 13,5$ m. Wordt zo'n schuur met de korte (hoge) gevel naar de erfgrans geplaatst dan kan de buurman schaduw hinder ondervinden van de volle hoogte van 13,5 m. Dat wordt dan dus de afstand. Wordt de schuur echter geplaatst met de lange gevel (goothoogte 6m) evenwijdig aan de zijdelingse erfgrans dan kan met vrijstelling de afstand minder zijn en op 6 meter worden gesteld.

- 11e lid (toegestaan afwijkend gebruik)

Het betreft hier vormen van afwijkend gebruik waarvoor niet expliciet een bouwvergunning is verleend, zodanig dat deze activiteiten zouden moeten worden ondergebracht in artikel 14 (bedrijven).